

Go!

Jaarverslag 2023

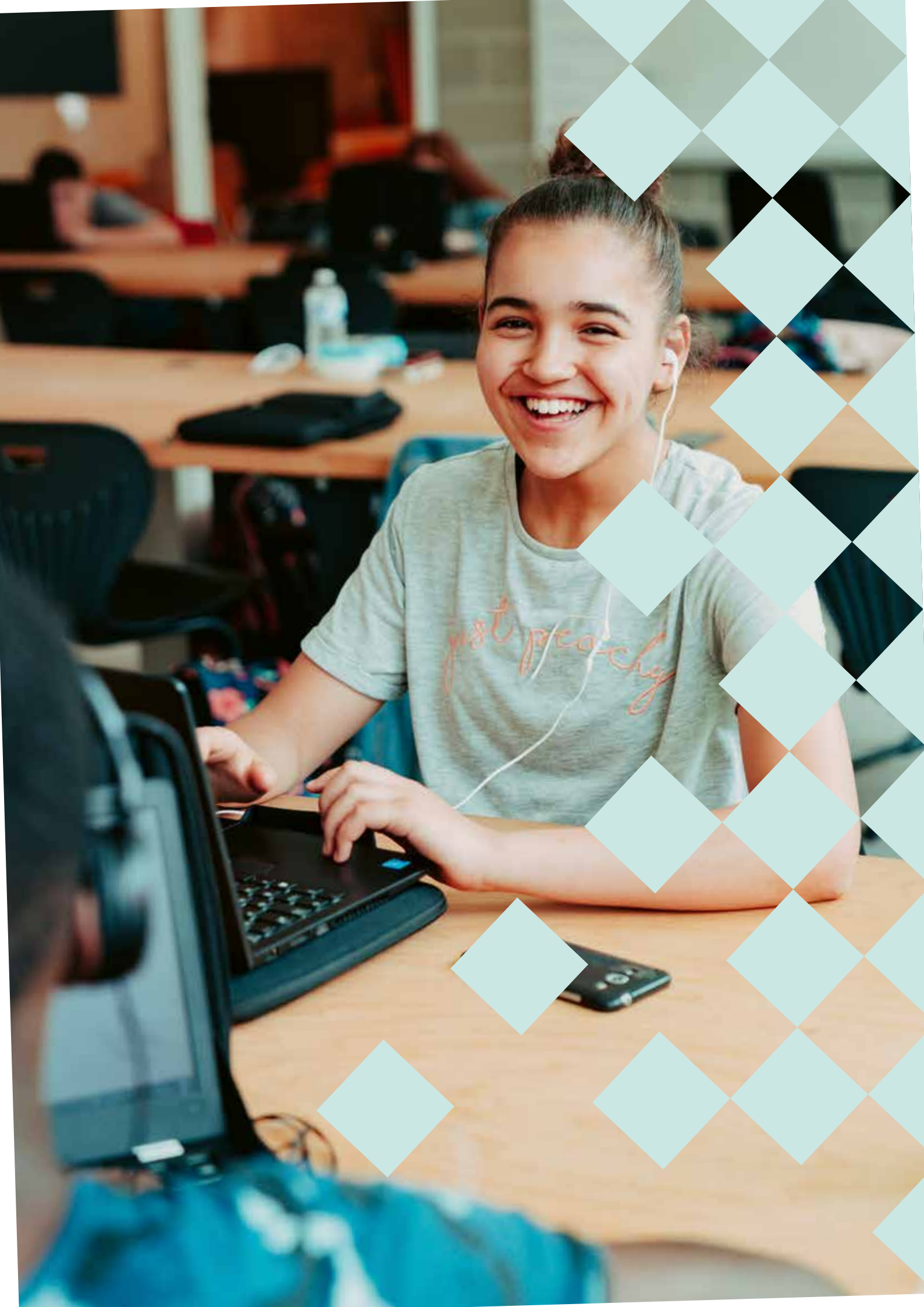
Go! Wij bereiken meer

INHOUD

1. MISSIE, VISIE EN WAARDEN	5
2. HET PEDAGOGISCH PROJECT VAN HET GO! (KORTWEG: PPGO!)	6
3. INLEIDING	10
4. SPEERPUNTEN	12
4.1. Speerpunt: Memorandum	12
4.2. Speerpunt: Transitie onderwijs-welzijn	13
4.3. Speerpunt: Leersteundecreet	14
4.4. Speerpunt: Strategisch plan GO! 2030	16
4.5. Speerpunt: Digitale transformatie	18
4.6. Speerpunt: Oplossen van personeelstekort	20
4.7. Speerpunt: Interlevensbeschouwelijke dialoog	22
4.8. Speerpunt: Eindtermen	23
5. ONDERSTEUNING EN DIENSTVERLENING ONDERWIJSVELD	24
5.1. Centrale diensten	24
5.2. Ondersteuning vanuit de pedagogische diensten	29
5.3. Permanente ondersteuningscel GO! CLB's	34
6. SAMEN ZORG DRAGEN VOOR KLACHTEN	40
6.1. Klachten in cijfers	41
6.2. Klachtenbeeld	42
6.3. Aanbevelingen en verbetervoorstellen	42
7. RAAD VAN HET GO! – WERKING 2023	47
7.1. Samenstelling	47
7.2. Vergaderingen	49
7.3. Behandelde dossiers	49
8. POSITIE GO! IN HET ONDERWIJSLANDSCHAP	51
8.1. Globale leerlingencijfers	51
8.2. Leerplichtonderwijs	53
8.3. Onderwijs buiten de leerplicht	58
8.4. Internaten	59
9. INFRASTRUCTUUR	60
9.1. Het Infrastructuurbeleidsplan	60
9.2. Het GO! patrimonium	63
9.3. Gedeelde bevoegdheden met een sterke samenwerking	65
9.4. Middelen	65
9.5. Realisaties en werking in 2023	67
10. PERSONEELSBELEID IN DE CENTRALE ADMINISTRATIEVE DIENSTEN	75
10.1. Evolutie van het personeelsaantal	75
10.2. Welzijn op het werk	77
10.3. Versterken van gedeeld leiderschap en eigenaarschap in de centrale diensten	77
11. WERKINGSMIDDELEN	78
12. GECONSOLIDEERDE JAARREKENING GO! 2022	80
13. JAARREKENING 2023 GO! CENTRALE DIENSTEN	88
14. RESULTATENREKENING	96

1

Missie, visie en waarden

MISSIE

Het GO! streeft naar het bereiken van maximale leerwinst, een totale persoonlijkheidsontwikkeling, actief burgerschap en individueel welbevinden. We evolueren met ons net naar een professionele leergemeenschap die via gepersonaliseerd onderwijs elk kind doet excelleren. We focussen op wat mensen verbindt en leren kinderen, jongeren en volwassenen samenleven over de grenzen van verschillen heen. Zo maken we van de school een betekenisvolle leer- en leefomgeving die bijdraagt tot een rechtvaardiger samenleving: een vrije democratie met actieve burgers waarin elke persoon gelijke kansen heeft om zich maximaal te ontplooiën.

Om dit te realiseren willen wij:

- voor iedereen een gediversifieerd en voldoende geografisch gespreid onderwijsaanbod van hoge kwaliteit organiseren en waarborgen;
- op een actieve wijze en met alle belanghebbenden de open school bewerkstellingen, die verbindingen aangaat met de buitenwereld, de buurt, de bedrijfswereld of scholen;
- de gedecentraliseerde organisatie van ons onderwijs democratisch uitbouwen en voortdurend optimaliseren;
- onderwijsvernieuwend denken stimuleren, voor zover het verantwoord en realistisch is en de basisopdracht bevordert.

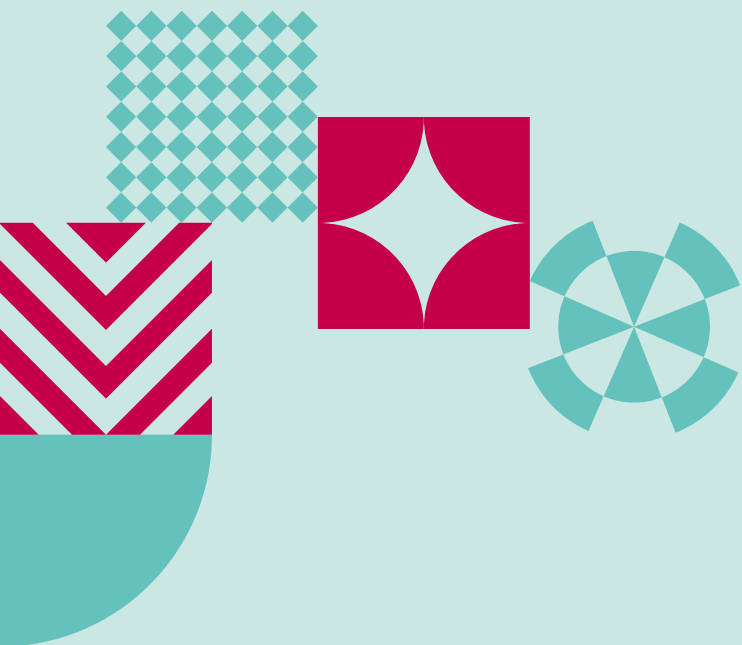
VISIE

De maatschappij verandert aan topsnelheid en vaak op ingrijpende wijze. Dat zet het onderwijs onder grote druk, maar biedt ook veel kansen. Met het strategisch plan GO! 2030 speelt het GO! in op de veranderende noden en uitdagingen.

- Gelijke kansen en kwaliteit voor elke lerende staan centraal in onze visie.
- Het GO! gaat voor 'gepersonaliseerd samen leren'. Bij deze aanpak zitten de lerenden zelf mee aan het stuur van hun leerproces. Zo leren ze stap voor stap hun leren zelf meer in handen te nemen.
- Het leren gebeurt op maat, maar ook samen. Geruggensteund door een team van onderwijsprofessionals met hun eigen unieke expertise, samen met medeleerlingen, medecursisten en met het hele ecosysteem rondom de school.
- Op die manier evolueren we met ons net naar een professionele leergemeenschap die via gepersonaliseerd onderwijs elk kind doet excelleren.
- School is ook online leren, samen kennis opbouwen en op onderzoek gaan, onze ervaringen meenemen naar de klas en er samen kritisch over nadenken.
- GO! scholen zijn diverse scholen, klaar om te luisteren naar elkaar en te leren uit de verschillende manieren van kijken naar de wereld die op school samenkomen.
- Kwaliteitsvol onderwijs, de beste onderwijskansen voor elke lerende en 'samen leren samenleven' blijven de ultieme doelstellingen van het GO! en onze scholen.

WAARDEN

Met ons pedagogisch project willen we kinderen en jongeren de basiswaarden van het GO! aanleren die de bouwstenen vormen voor actief burgerschap. Dat zijn respect, openheid, gelijkwaardigheid, oprechtheid, betrokkenheid en engagement.

2

Het pedagogisch project van het GO! (kortweg: PPGO!)

Het PPGO! is het basisdocument waarin de grondbeginselen, de waarden en de algemene doelstellingen van het Gemeenschapsonderwijs zijn opgenomen. Het is een richtingwijzer en referentiekader om lerenden te begeleiden in hun persoonlijke ontplooiing enerzijds en in hun ontwikkeling naar samenleven in diversiteit en harmonie anderzijds. Het PPGO! biedt daarmee niet alleen een basis voor kwaliteitsvol onderwijs en dito opvang, maar het is ook een ruimer maatschappelijk project omdat het door een brede vorming van de gehele persoonlijkheid bijdraagt aan het samenleven.

BASISBEGINSELEN

Het GO! voedt op tot actief burgerschap door respect, oprechtheid, gelijkwaardigheid, openheid, engagement en betrokkenheid te bewerkstelligen.

Het PPGO! staat voor een dynamisch mens- en maatschappijbeeld. Het PPGO! beoogt gelijke kansen bij de maximale ontplooiing en vorming van persoonlijkheden. Daarbij streven we ernaar dat wie in het GO! gevormd en ontwikkeld is als volgt gekenmerkt kan worden:

- kijkt met een open geest, zonder vooroordelen, en toont belangstelling en respect voor ieders mening en bestaande verschillen;
- toont zich authentiek en integer in het samenleven met anderen, door eerlijk en respectvol uit te komen voor eigen ideeën en overtuigingen;
- huldigt de gelijkwaardigheid van mensen en de emancipatie van elk individu niet enkel als principe, maar spant zich ook in om ze te verwezenlijken;
- is betrokken bij de sociale werkelijkheid, dat wil zeggen:
 - eerbiedigt de universele rechten van de mens en zijn fundamentele vrijheden en draagt bij tot hun realisatie;
 - handelt volgens democratische waarden en instellingen;
 - verzet zich tegen maatschappelijke ongelijkheden en zet zich in voor sociale rechtvaardigheid.
- is mondig en kritisch en kan ideeën helder, genuanceerd en respectvol uiten;
- is bereid om een leven lang en levensbreed te leren.

Met het PPGO! wil het GO! elk individu gelijke kansen bieden om zich te ontwikkelen. Wij gaan daarbij niet uit van een vaste standaard maar spelen in op verschillen; lerenden krijgen pedagogische, didactische en sociaal-emotionele ondersteuning afgestemd op de eigen talenten, mogelijkheden en behoeften. Het PPGO! streeft de totale ontplooiing van de persoon na via het verwerven van kennis en inzicht en het ontwikkelen van vaardigheden en attitudes. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar het ontwikkelen van een open geest, een kritische, onderzoekende, verantwoordelijke en creatieve houding met betrekking tot mens, samenleving en wereld, én actief burgerschap.

Elk mens is uniek, alle mensen zijn gelijkwaardig. In iedere onderwijs- en opvoedingssituatie moeten de individuele mogelijkheden van elke lerende tot hun recht komen. Iedereen heeft recht op gelijke ontwikkelingskansen. Rekening houden met individuele mogelijkheden en interesses wil enerzijds zeggen dat beperkingen en contextgebonden achterstanden worden gemilderd of weggewerkt door aangepaste ondersteuning. Anderzijds worden kinderen, jongeren en volwassenen ook maximaal uitgedaagd en geprikkeld in hun specifieke talenten. Het GO! tracht met andere woorden bij alle lerenden maximale ontwikkeling, leerwinst en welbevinden te bereiken.

De aandacht voor gelijke kansen toont hoe in ons opvoedingsproject de vorming van lerenden onlosmakelijk verbonden is met het veranderen van de samenleving. Die complexe samenhang tussen individu en samenleving heeft twee componenten:

- Enerzijds bereidt het GO! lerenden voor op het samenleven.
 - Door in te zetten op voorgenoemde waarden wil het GO! mee bouwen aan de samenleving van de toekomst: een vrije democratie met actieve burgers waarin het samenleven centraal staat. Dit is slechts haalbaar als de vorming van het individu voldoende breed is, met aandacht voor zowel wetenschappelijke en technologische, sociaal-culturele als ethische componenten in een gezond evenwicht.
 - Door die brede vorming leren kinderen, jongeren en volwassenen het doel en de zin van hun handelen inzien; het stelt hen in staat om zich kritisch op te stellen tegenover zichzelf en het maatschappelijke gebeuren en in vrijheid verantwoordelijkheid te dragen.
- Anderzijds positioneert het GO! zich met zijn pedagogisch project in de samenleving. Het universele recht op onderwijs veronderstelt dat de samenleving in maximale ontplooiings- en participatiekansen voorziet voor allen, volgens hun mogelijkheden. Dit recht is voor het GO! onlosmakelijk verbonden met het nastreven van gelijke kansen en het tegengaan van maatschappelijke uitsluiting. Door te focussen op wat mensen verbindt en kinderen, jongeren en volwassenen te leren samenleven over de grenzen van verschillen heen maken we van de school een betekenisvolle leer- en leefomgeving die bijdraagt tot een rechtvaardiger samenleving.

SAMEN LEREN SAMENLEVEN: NEUTRALITEIT ALS UITGANGSPUNT VOOR ACTIEF BURGERSCHAP

Het GO! heeft de grondwettelijke opdracht om neutraal onderwijs aan te bieden. Dat betekent dat de filosofische, ideologische en levensbeschouwelijke opvattingen van de lerenden en hun ouders geëerbiedigd worden. Neutraliteit betekent niet dat individuen neutraal of kleurloos zijn maar wel dat we uitgaan van een diversiteit aan levensbeschouwelijke perspectieven. Het GO! engageert zich tot neutraliteit en creëert daartoe een leer- en leefomgeving die uitgaat van de gelijkwaardigheid van levensbeschouwelijke overtuigingen, zonder de ene of andere overtuiging als richtinggevend naar voren te schuiven. De waarden die het GO! ondersteunt, bieden de zekerheid van een kader van neutraliteit dat noodzakelijk is om een dialoog tussen verschillende levensbeschouwingen op voet van gelijkwaardigheid mogelijk te maken: vrijheid, gelijkheid en solidariteit; gelijkwaardigheid van de seksen; scheiding van kerk en staat; vrijheid van gedachte en geweten van allen, waarbij elke persoon vrij is om een bepaalde levensbeschouwelijke overtuiging aan te nemen.

Het GO! creëert voor de lerenden de mogelijkheden om hun eigen individuele persoonlijkheid te ontwikkelen, hun eigen keuzes te leren maken en vormt hen als burgers in een democratische samenleving. Neutraliteit is daarbij als volgt ingevuld:

- lerenden de waarden bijbrengen die eigen en gemeenschappelijk zijn aan onze democratische samenleving en rechtsstaat;
- lerenden beschermen tegen elke vorm van druk die hen zou verhinderen om eigen keuzes te maken;
- actief optreden tegen vormen van discriminatie of uitsluiting op basis van geslacht, gearardheid, etniciteit, overtuiging en andere kenmerken;
- geen enkel onderwerp bij voorbaat uitsluiten van behandeling tijdens de lessen of van wetenschappelijke en pedagogische vraagstelling, om zo de openheid voor de diversiteit van visies in de samenleving te waarborgen.

Mensen met uiteenlopende overtuigingen zijn welkom in het GO! en hun eigenheid wordt er gerespecteerd voor zover zij de wetgeving in ons land respecteren, zich mee inzetten om kinderrechten en mensenrechten voor elke persoon waar te maken en actief betrokken zijn bij de grondwaarden en doelstellingen van het PPGO!. Het GO! beschouwt het actief omgaan met alle vormen van diversiteit als een belangrijke uitdaging en een toegevoegde waarde bij het realiseren van zijn opdrachten. Actief burgerschap wordt op de eerste plaats gekenmerkt door een actief pluralistische basishouding en de verwachting dat dat bij de andere ook zo is. Het GO! stelt het samen leren samenleven als een kernopdracht voorop, en benadrukt daarmee dat alle mensen in de samenleving over bestaande verschillen heen met elkaar verbonden zijn door gemeenschappelijke grondrechten en democratische basiswaarden.

ENGAGEMENTSVERKLARING

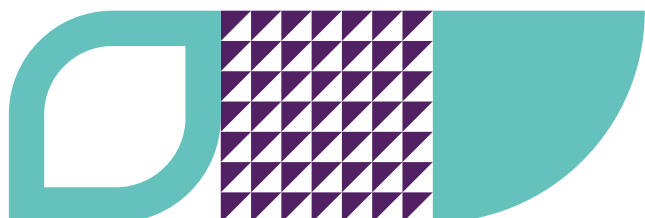
Door in te zetten op voorgenoemde waarden en doelstellingen wil het GO! mee bouwen aan de samenleving van de toekomst: een vrije democratie met actieve burgers waarin het samenleven centraal staat en elke persoon gelijke kansen heeft om zich maximaal te ontplooiën. De GO! school of instelling is een school van de gemeenschap en voor de gemeenschap. Dat veronderstelt niet alleen een pedagogisch project, maar ook participatie van zo veel mogelijk mensen.

Via zijn beleid voorziet het GO! in kansen om democratische deelname aan de totstandkoming en uitvoering van beleidsbeslissingen mogelijk te maken. Het wil lerenden, ouders, personeel en bestuurders van het GO! aanzetten tot nadenken en betrokkenheid bij de maatschappelijke realiteit en de dagelijkse onderwijspraktijk. Het vertaalt het PPGO! in standpunten, actieplannen, school- en andere reglementen en de cultuur binnen zijn instellingen. Het PPGO! is dynamisch in zijn toepassing en houdt rekening met maatschappelijke ontwikkelingen, specifieke contexten, nieuwe wetenschappelijke inzichten of veranderende pedagogische behoeften.

In de scholen en instellingen van het GO! dragen alle lerenden, ouders, onderwijsprofessionals en bestuurders er actief toe bij om de grondbeginselen, waarden en doelstellingen uit het PPGO! en de neutraliteitsverklaring van het GO! effectief te realiseren en na te leven of te doen naleven.

VRIJE KEUZE

Vandaag kunnen we niet garanderen dat lerenden terecht kunnen in de school van het net van hun voorkeur. Geografische ligging of een gebrek aan studieaanbod brengen de vrije keuze vaak in het gedrang. Tegelijk moeten onze scholen leerlingen weigeren door plaatsgebrek. Het feit dat we niet alle leerlingen een plaats kunnen bieden in het GO! is bijzonder problematisch en maakt dat we, als onderwijsverstrekker van en namens de Vlaamse Gemeenschap, onze grondwettelijke opdracht om de vrije keuze te garanderen, niet kunnen waarmaken.

3

Inleiding

In 2023 haalden onze mensen opnieuw alles uit de kast om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden. Aangedreven door een sterk engagement en een grote beroepsfierheid werkten alle GO! onderwijsprofessionals hard om de onderwijskwaliteit te verhogen.

Het strategisch plan GO! 2030 is daarbij al enkele jaren de centrale as waarrond we alle inspanningen groeperen. We gebruikten in 2023 de inzichten die we de voorbije jaren verwierven, verfijnden onze concepten m.b.t. het leerproces, de leeromgeving en de rol van de onderwijsprofessional en zagen heel wat scholen ermee aan de slag gaan. We toetsten deze concepten aan de realiteit en konden zo ons strategisch en tactisch beleidskader nog verder bijstellen. In die zin kunnen we zeggen dat in 2023 het strategisch plan nog meer de omslag maakte van theorie naar werkelijke praktijk in verschillende scholen en op diverse manieren.

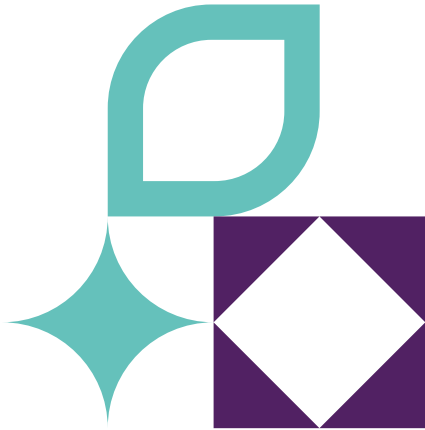
Sinds de eerste gesprekken over de Vlaamse toetsen sprak het GO! zich nadrukkelijk uit als voorstander ervan. We beschouwen de Vlaamse toetsen als een van de belangrijkste informatiebronnen om het GO! kwaliteitsbeleid op systeem- en op lokaal niveau sterker vorm te geven. In 2023 bereidden we ons dan ook intern verder voor op de uitrol ervan in 2024, zowel inhoudelijk als operationeel.

Om de collega's in de scholen beter te kunnen ondersteunen werd er nog sterker ingezet op de samenwerking binnen de centrale diensten én tussen de verschillende bestuursniveaus. Op die manier willen we via gedeeld leiderschap en gelijkgerichtheid een belangrijke focus op onderwijskwaliteit ontwikkelen én kunnen we onze mensen op de klasvloer in staat stellen zich op hun kerntaak te focussen.

2023 was ook een scharnierjaar door enkele voor het GO! belangrijke nieuwigheden: onze welzijnsvoorzieningen en leersteuncentra gingen van start. Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen en jongeren met een jeugdhulpvraag op een gelijke manier behandeld worden en om die reden zijn we blij met de transitie van onze internaten buitengewoon onderwijs en internaten met permanente openstelling naar het beleidsdomein Welzijn. De vereiste zorg kunnen aanbieden aan alle lerenden is daarenboven een cruciale factor bij het realiseren van gelijke kansen en inclusie. Om die reden hopen we dat de Vlaamse Regering het effect van leersteun zal vergroten door ook de fases brede basiszorg en verhoogde zorg te versterken.

Ook in 2023 werden de scholen en instellingen van het GO! verder geconfronteerd met een groeiend leraren- en directeursstekort. Het is in heel wat scholen kunst- en vliegwerk geweest om kwalitatief onderwijs te blijven aanbieden en het strekt alle GO! professionals tot eer dat ze daarin geslaagd zijn. Maar dit is geen situatie die jarenlang vol te houden is en we roepen de Vlaamse beleidsmakers dan ook op om structurele maatregelen te treffen die het leraren- en directeursstekort kunnen indammen en die de professionele fitheid van onze scholen, instellingen en schoolbesturen vrijwaart.

Daarnaast weegt ook het structurele tekort aan middelen voor infrastructuur nog steeds erg door. Ook in 2023 moesten we daardoor leerlingen die uitdrukkelijk voor het GO! hadden gekozen, weigeren. Het GO! krijgt op deze manier niet de mogelijkheden om zijn grondwettelijke opdracht naar behoren te vervullen: neutraal onderwijs aanbieden en de vrije onderwijskeuze waarborgen.

Het aantal leerlingen in het GO! bleef in 2023 verder groeien. Dit betekende dat de centrale diensten de scholen en scholengroepen ook moesten ondersteunen bij deze groei van het net: op het gebied van aanbod, organisatie en - niet in het minst - infrastructuur.

Dit blijft echter een moeilijke opdracht omwille van de besparingscontext waarbinnen we al jaren opereren. Door de besparing in koppen die door de Vlaamse Regering werd opgelegd, moet tegen het einde van de huidige legislatuur opnieuw een besparing gerealiseerd worden. De decreetale opdracht van het GO! komt onder druk te staan door de besparingscontext waarbinnen het moet werken. Via een optimalisatie van de werking van de administratieve diensten, met daaraan gekoppeld een aanpassing van het personeelsplan, heeft het GO! getracht deze besparing te dragen. We stellen daarbij andermaal vast dat we voor de invulling van zelfs een gereduceerd personeelsplan niet over voldoende middelen beschikken. Dit maakt dat we te kampen hebben met een steeds hogere werkdruk die een impact heeft op het welzijn van onze personeelsleden.

In 2023 bundelden we al deze bezorgdheden (en nog veel meer) in ons memorandum voor de nieuwe Vlaamse Regering. Bijna 7.000 collega's, ouders en leerlingen participeerden aan de totstandkoming ervan, waardoor we - net zoals bij het vorige memorandum - kunnen zeggen dat onze voorstellen en verwachtingen vanuit het veld komen en dus niet uit de lucht gegrepen zijn.

We hopen dan ook dat we mogen rekenen op een overheid die haar eigen onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap een warm hart toedraagt en ons de correcte middelen verschaft om onze grondwettelijke opdracht over heel Vlaanderen te vervullen. Alleen zó kunnen we de vrije keuze waarborgen met een kwaliteitsvol en neutraal onderwijs en de hoeder zijn van gelijke onderwijskansen voor alle kinderen en jongeren in Vlaanderen.

4

Speerpunten

4.1. SPEERPUNT: MEMORANDUM

TOELICHTING

Het GO! en de Vlaamse overheid zijn partners om werk te maken van het verbeteren van de onderwijskwaliteit. Daarom werkte het GO! in aanloop naar de verkiezingen van 2024 een memorandum uit. We bevroegen onze professionals in het leerplicht- en niet-leerplichtonderwijs, onze cursisten, leerlingen en hun ouders. Op basis van hun inbreng werkte het GO! aanbevelingen uit.

- Beschouw het GO! als preferentiële partner en ondersteun een geografisch evenwichtig aanbod. Het GO! vraagt om 5 procent extra middelen bovenop de huidige omkadering om het 'gegarandeerd aanbod' te realiseren en een vrije keuze echt mogelijk te maken.
- Herzien het loopbaanbeleid met het oog op het behouden van leerkrachten van start tot einde van de loopbaan, met aandacht voor het aantrekken van zijinstromers en een modern personeelsstatuut.
- Pak de structurele onderfinanciering aan van het patrimonium.
- Ontwikkel een langetermijnvisie op digitalisering, voorzie in duurzame investeringen in ICT-infrastructuur en- middelen en versterk de competenties van onze professionals;
- Neem verantwoordelijkheid op voor het realiseren van gelijke onderwijskansen via onder andere de aanpak van schoolkosten en de invoering van kosteloze maaltijden.
- Versterk inclusie door leraren te ondersteunen en te professionaliseren. Verlaat de geslotenveloppefinanciering en maak het mogelijk dat hoofdstructuren kunnen geïntegreerd worden op één campus.
- Maak het mogelijk dat in het volledige secundair onderwijs de helft van de levensbeschouwelijke lestijden ingezet kan worden voor interlevensbeschouwelijke dialoog en actief burgerschap.

HOE HEEFT HET GO! DIT AANGEPAKT?

WELKE STAPPEN HEEFT HET GO! ONDERNOMEN?

Bij de totstandkoming van het memorandum is traditiegetrouw gekozen voor een participatieve aanpak. Mensen die instaan voor ons onderwijs kunnen daarbij ook zelf mee beslissen wat er in het memorandum terecht komt. Dit gebeurde op basis van een onlinebevraging voor het identificeren van de uitdagingen voor onderwijskwaliteit (6605 onderwijsprofessionals en 130 ouders). Om die uitdagingen aan te gaan formuleerde het GO! diverse beleidsaanbevelingen. Die kwamen naar boven tijdens zestien verdiepingssessies (met honderd deelnemers uit alle onderwijsniveaus), vijf regionale denkvonden (met 353 onderwijsprofessionals en 100 leerlingen), een leerlingenparlement (met 104 leerlingen) en een gespreksronde op de colleges van directeurs van de scholengroepen van het GO!.

WAT ZIJN DE TOEKOMSTPLANNEN?

Het GO! werkt de speerpunten uit het memorandum verder uit en becijfert ze in politiek-technische fiches. Het GO! wil in partnerschap met de Vlaamse overheid deze aanbevelingen in praktijk brengen en de indicatoren voor onderwijskwaliteit opnieuw in stijgende lijn krijgen.

4.2. SPEERPUNT: TRANSITIE ONDERWIJS-WELZIJN

TOELICHTING

Op 1 september 2023 hebben de internaten buitengewoon onderwijs, de internaten met permanente openstelling (IPO's) en het tehuis Kastor Kuurne de inkanteling naar Welzijn gemaakt. Zo kwam een einde aan de ongelijke financiële en organisatorische behandeling van kinderen en jongeren met een jeugdhulpvraag. De voorzieningen nemen een opdracht op hetzij vanuit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap om kinderen en jongeren met een (vermoeden van) handicap te begeleiden, hetzij vanuit Opgroeien om kinderen en jongeren te ondersteunen in het geval van een verontrustende opvoedingssituatie. Welzijn financiert de voorzieningen en operationaliseert het kwaliteitsdecreet van Welzijn. De Zorginspectie houdt toezicht op de voorzieningen. De transitie gaat gepaard met een bijkomende injectie van middelen (+ 45 miljoen euro) en een gewijzigde opdracht ten aanzien van de cliënten in de voorzieningen. Cliënten krijgen zorg op maat, op basis van een flexibel zorgaanbod. De cliënt en zijn context hebben zoveel mogelijk regie over het hulpverleningstraject. Zo geven we uitvoering aan het Bronfenbrenner ecologisch model, dat het belang benadrukt van de verschillende omgevings- en sociale factoren die de ontwikkeling van een individu beïnvloeden, zoals familie, school, gemeenschap, cultuur en historische context.

HOE HEEFT HET GO! DIT AANGEPAKT? WELKE STAPPEN HEEFT HET GO! ONDERNOMEN?

In 2023 zocht het GO! naar een governancemodel voor de voorzieningen. Die worden georganiseerd binnen de rechtspersoon Gemeenschapsonderwijs en ingebed in de scholengroepen onder de eindverantwoordelijkheid van de algemeen directeurs en de raden van bestuur. Dé uitdaging van 2023 was de transitie van de personeelsleden. De voorzieningen werken met vastbenoemde personeelsleden en met contractuelen. De statuten van beide personeelscategorieën verschillen (vakantie- en prestatieregeling, vervangingsmogelijkheden bij ziekte, ...). De centrale diensten van het GO! gaven hierover duidelijkheid aan de personeelsleden, ontwikkelden een handleiding voor de contractuelen, voerden de onderhandelingen met de vakorganisaties en beantwoordden de honderden individuele vragen.

Het GO! sloot met de voorzieningen aan bij het Vlaams Welzijnsverbond dat helpt om de voorzieningen mee op de kaart te zetten binnen de integrale jeugdhulp. De centrale diensten ondersteunden de voorzieningen bij de technische aspecten van de transitie: in samenwerking met het Vlaams Welzijnsverbond organiseerden ze een vormingstraject over de registratie- en facturatie tools die Opgroeien en het VAPH hanteren. Het GO! bereidde de voorzieningen voor op de nulmetingen door de Zorginspectie. Het GO! maakte een prioriteitenplan inzake infrastructuur op en ontwikkelde een prefinancieringsmechanisme voor de voorzieningen die een nieuwbouw zullen realiseren. Het GO! tekende een vormingstraject uit voor 2024, rond thema's zoals handelingsplanning, grensoverschrijdend gedrag, medicatiebeleid en klachtenmanagement.

TOEKOMSTPLANNEN?

In 2024 gaat de ondersteuning van de voorzieningen verder, in functie van de prioriteiten uit de nulmeting van de Zorginspectie. De scholengroepen en de raden van bestuur worden sterker betrokken bij het project zodat het draagvlak verbreedt en de toekomst van de voorzieningen verzekerd wordt. Het GO! zet ook het thematische vormingstraject verder en begeleidt de voorzieningen waar mogelijk via een-op-eenmomenten. De ambitie is om erin te slagen met alle voorzieningen de volwaardige erkenning te behalen op 1 januari 2025. Die gaat gepaard met bijkomende middelen. Tegen het najaar van 2024 moeten de prioritairere werkpunten van de Zorginspectie zijn weggewerkt om die ambitie te realiseren. Vanaf 2025 worden de onderhandelingen gevoerd voor de uitbreiding van het aanbod met rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

4.3. SPEERPUNT: LEERSTEUNDECREET

TOELICHTING

De Vlaamse Regering gaf groen licht voor het leersteundecreet. Doelstelling is om de beste plaats te zoeken voor elke leerling: in het gewoon onderwijs als het kan, in het buitengewoon als het nodig is. De ondersteuningsnetwerken zijn vervangen door 46 leersteuncentra die onderwijskundige, handicap-specifieke inclusie- en coaching-expertise zullen hebben. Binnen het GO! zijn er 12 verzelfstandigde leersteuncentra opgericht die minstens één, mogelijk meerdere scholengroepen bedienen. Het bestuur wordt opgenomen binnen één scholengroep. Scholen konden kiezen met welke leersteuncentra ze samenwerken. De scholen zijn vertegenwoordigd in een leersteunraad. De geografische verdeling van de 12 leersteuncentra groeit verder uit de samenwerkingsverbanden die al bestonden tussen ondersteuningsnetwerken. Dat zorgde ervoor dat de besturen zelf kozen voor een grotere of kleinere geografische spreiding. In de regio Brussel (Kasterlinden) en in de regio Vilvoorde (VONC) sloten de GO! scholen aan bij hun vertrouwde OVSG-partner.

Alle GO! leersteuncentra hebben expertise voor elk type ondersteuningsvraag. Ze kozen bewust niet voor structurele samenwerkingsverbanden, maar kopen extra expertise in, als dat nodig is. Elk leersteuncentrum moet ook samenwerken met het buitengewoon onderwijs om expertise uit te wisselen en de leerondersteuners te professionaliseren. Voor het uitbouwen van expertise dacht het GO! na over een organisatiemodel en bevroeg 'het veld' hierover. In 2024 is vervolgens een netoverschrijdende leergemeenschap tussen de leersteuncentra opgestart.

Er vloeit jaarlijks 195 miljoen euro naar het ondersteuningsmodel. Leersteuncentra ontvangen extra omkadering voor leersteun en een werkingsbudget. GO! leersteuncentra ervaren tekorten in de omkadering voor secundaire processen en de ondersteuning van brede types. De vraag is daar groter dan het aanbod en zet druk op de uitbreiding van zorg. In de omkadering brede types wordt geen onderscheid gemaakt tussen zorg op maat en uitbreiding van zorg. De omkadering voor brede types is ruimer in de scholen voor buitengewoon onderwijs en zo maakt evolueren naar inclusie minder kans.

HOE HEEFT HET GO! DIT AANGEPAKT? WELKE STAPPEN HEEFT HET GO! ONDERNOMEN?

De centrale diensten hebben via de participatiestructuren van het GO! continu en breed geïnformeerd over de voortgang van leersteun. Er was daarnaast regelmatig overleg met de algemeen directeurs en de coördinatoren van de huidige ondersteuningsnetwerken. Er waren Q&A-sessies voor de huidige coördinatoren en andere afgevaardigden van de scholengroepen.

Het GO! versterkt het gewoon onderwijs, de leersteun en het buitengewoon onderwijs vanuit de inclusiegedachte. Het GO! continuüm naar inclusie zet de puntjes op de i in het zorgcontinuüm. De gestapelde zorg en het samenwerkingsprincipe staat voorop. De leersteuncentra werden begeleid, proactief in de voorbereidingsfase, maar zeker ook bij de opstartfase ervan. Er wordt gestreefd naar een sterke basiszorg en verhoogde zorg in het gewoon onderwijs door de effectieve basis- en vakdidactiek te versterken en de expertise over REDICODI-maatregelen te verhogen. Ten slotte worden de scholen voor buitengewoon onderwijs ook verder begeleid in het stellen van hoge doelen.

Een sterke samenwerking tussen de school en het CLB is een belangrijke voorwaarde in de toeleiding naar leersteun. Wanneer de ondersteuning in de fases brede basiszorg en verhoogde zorg onvoldoende tegemoetkomt aan de noden van de leerling betreft een school het CLB erbij. Om de zorgvraag van de leerling beter in kaart te brengen kan het CLB een handelingsgericht diagnostisch traject opstarten. Als uit het handelingsgericht diagnostisch traject blijkt dat het inzetten van leersteun, in combinatie met compenserende of dispenserende maatregelen, nodig en voldoende is om de leerling het gemeenschappelijk curriculum te laten volgen, kan het CLB een gemeenschappelijk curriculum- of GC-verslag opstellen. Het GC-verslag geeft dus toegang tot leersteun voor leerlingen die het gemeenschappelijk curriculum volgen in een school voor gewoon onderwijs.

Het GO! ondersteunde de scholen, leersteuncentra en CLB's bij de opstart van het leersteundecreet via o.a. opleiding en vorming, helpdesksessies en professionele leergemeenschappen (zie ook verder).

Het GO! heeft stappen ondernomen zodat alle leersteuncentra beschikken over onderwijskundige expertise, handicap-specifieke expertise, inclusie-expertise en expertise op het vlak van coaching.

TOEKOMSTPLANNEN?

Het GO! zal verder leerondersteuners helpen bij de opbouw van expertise inzake coaching, inclusie, handicap en onderwijskunde. Het GO! begeleidt ook de leraren en schoolteams in het detecteren van de onderwijsbehoeftes van de lerenden en hoe ze hen kunnen ondersteunen in functie van het curriculum. Er wordt ook verder ingezet op goede basis- en vakdidactiek en het correct toepassen van REDICODI-maatregelen. Daarnaast krijgen de leraren en schoolteams ook begeleiding bij het detecteren van de eigen ondersteuningsnoden. Er volgen inclusieve campussen en samenwerkingen en lesbijwoningen tussen buitengewoon en regulier onderwijs worden gestimuleerd. Het GO! ondersteunt de leersteuncentra in hun beleid en de samenwerkingen met de scholengroepen.

4.4. SPEERPUNT: STRATEGISCH PLAN GO! 2030

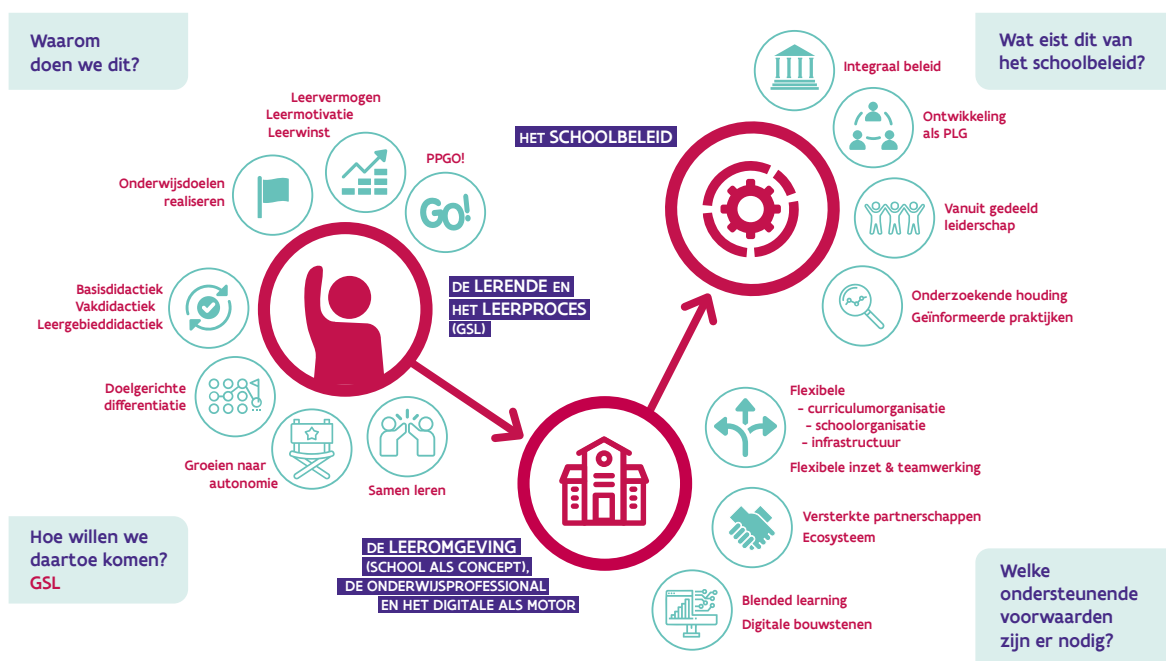
TOELICHTING

Met het strategisch plan GO! 2030 wil het GO! tegen 2030 zijn poolstervisie realiseren in alle GO! onderwijsinstellingen. Het is een toekomstbestendig antwoord om de onderwijskwaliteit te verbeteren, op elk niveau en tot in elke uithoek van het net. Het GO! streeft voor elk van zijn leerlingen en cursisten naar maximale leerwinst, leermotivatie en leervermogen. Zodat ze de ambitieuze onderwijsdoelen behalen, en klaar zijn voor 'een leven lang leren.' Een terugkeer naar het onderwijs van de vorige eeuw is voor het GO! geen optie, want de omstandigheden zijn grondig veranderd. De scholen kennen een stijgende heterogeniteit en hechten daardoor ook een groter belang aan inclusie. Dit vraagt om meer differentiëren in de klas en een flexibele schoolorganisatie. Het strategisch plan GO! 2030 bezorgt onze onderwijsprofessionals de handvatten om hiermee op een gelijkgerichte manier binnen de eigen lokale context aan de slag te gaan.

AANPAK GO!

In 2020 ontwikkelde het GO! drie visieteksten die de poolstervisie uitdiepen: het leerproces ('Gepersonaliseerd samen leren'), de rol van de onderwijsprofessional ('De rol van de GO! onderwijsprofessionals') en de leeromgeving ('School als concept'). Deze drie teksten zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en bleken richtinggevend voor de onderwijspraktijk. Scholen pasten ze – met ondersteuning van de centrale diensten – toe. Inzichten uit deze praktijk resulteerden in een verfijning en actualisering van de visie. De nadruk ligt op het belang van basis-, vak- of leergebieddidactiek waarbinnen didactische interventies als directe instructie en doelgerichte differentiatie, zelfregulerend leren en coöperatief leren geworteld zijn.

Maar de poolstervisie en denkkaders vertalen naar de praktijk vraagt om een schoolvisie, een onderzoekende houding en monitoring van de stappen die een individu, team, onderwijsinstelling of scholengemeenschap hierin zet. Om de scholen te helpen bij deze vertaalslag, concretiseerde het GO! zijn toekomstbeeld in een omvattende infographic en een samenvattende tekst.

Het GO! ontwikkelde audiovisueel materiaal waarin begrippen uit de visie op gepersonaliseerd samen leren worden verhelderd. Samen met een lexicon, een standaardpresentatie en een vraagbaak zal dit materiaal deel uitmaken van een communicatie-toolkit die het GO! ter beschikking stelt van zijn scholengroepen en onderwijsinstellingen. Daarbij blijft het **delen van en leren uit inspirerende praktijken** belangrijk. Heel wat onderwijsinstellingen gingen met de poolstervisie aan de slag. Hun ervaringen werden verzameld in de GO! navigator op een intern *kennisdelingsplatform*: GO! PEN. Een selectie van deze praktijken wordt gedeeld met een breed publiek via de website, nieuwsbrief en sociale media van het GO!.

Aansluitend gaf het GO! de onderwijsinstellingen pedagogisch-didactische, onderwijsorganisatorische, materiële en infrastructurele ondersteuning. De focus lag op het gepersonaliseerd samen leren, op de ondersteunende voorwaarden (bv. flexibiliteit in curriculum-, onderwijs- en arbeidsorganisatie en infrastructuur) en op de verwachtingen omtrent het schoolbeleid (bv. gedeeld leiderschap, onderzoekende houding...) om dit waar te maken.

GO! SANDBOX: SAMEN (LEREN) INNOVEREN

GO! sandbox faciliteert innovaties, bevordert samenwerking onder scholen(groepen) en versterkt de innovatiekracht van het net. GO! sandbox biedt sinds 2023 ondersteuning op 3 manieren. Scholen kunnen aan de slag met de **tools en filmpjes** die de sandbox ontwikkelde en ontsloot op de website. Scholen konden ook beroep doen op **advies, coaching** en het **netwerk** van GO! sandbox. Jaarlijks faciliteert GO! sandbox ten slotte ook enkele trajecten van idee-ontwikkeling tot prototype. In 2023 zette GO! sandbox haar schouders onder de totstandkoming van de website **GO! academy** voor alle GO! CVO's en de **roadmap leersteun voor de CVO's**.

TOEKOMSTPLANNEN

Het GO! ziet randvoorwaarden om van gepersonaliseerd samen leren een succes te maken. De digitalisering maakt doelgerichte differentiatie en samenwerken van professionals over het hele net mogelijk. Multidisciplinaire teams en gepersonaliseerd samen leren vragen om een flexibelere school- en curriculumorganisatie. Hiervoor zijn een modern lerarenstatuut en hr-beleid noodzakelijk. Het GO! volgde de proeftuinprojecten op die in de scholen(groepen) lopen. Het onderzocht met de scholen(groepen) en externe gesprekspartners (o.a. de Commissie der Wijzen), hoe **beleid en regelgeving** dit naar de toekomst kunnen faciliteren. Het GO! nam de resultaten op in het Memorandum 2024-2029.

Het GO! **monitort** de **effectiviteit** van de keuzes die scholen maken. Zo blijkt uit metingen dat de LIST-methodiek en IJsbbergdidactiek vruchten afwerpen in het basisonderwijs. Daarnaast wil het GO! de resultaten van de Vlaamse toetsen gebruiken als een hefboom voor verdere **kwaliteitsontwikkeling**.

4.5. SPEERPUNT: DIGITALE TRANSFORMATIE

TOELICHTING

Digitale oplossingen ondersteunen gepersonaliseerd samen leren door het leerproces transparant, opvolgbaar en meer op maat van de leerling of leerlingengroepen te maken. De leeromgeving kan ook een meer hybride vorm aannemen en blended leren vergemakkelijken. We kunnen de meerwaarde voor het leerproces en de leeromgeving enkel benutten vanuit een integrale visie en een integraal beleid van een school, waarvan een ICT-beleid een onderdeel vormt. Een school maakt keuzes die dit ICT-beleid mogelijk maken, en dat zowel rond visieontwikkeling, deskundigheid, inhoud, toepassingen, ICT-infrastructuur en data als rond de samenwerking met partners.

De digitale strategie van het GO! richt zich op het ondersteunen van scholen en onderwijsprofessionals bij de realisatie van dit ICT-beleidsplan. De digitale strategie beoogt hierbij 4 doelstellingen:

- Het voorzien van een optimale digitale leeromgeving.
- Het inzetten van digitaal lesgeven en blended leren door ICT-competente professionals.
- Het optimaal gebruik van (leerlingen)gegevens voor acties rond onderwijskwaliteit.
- Het optimaliseren van organisatieprocessen door efficiënt gebruik van IT.

Het GO! kiest voor middellange- en langetermijnoplossingen voor scholen en zet strategische projecten op.

HOE HEEFT HET GO! DIT AANGEPAKT? WELKE STAPPEN HEEFT HET GO! ONDERNOMEN?

De centrale diensten en de scholengroepen spraken in de schoot van de werkgroep digitale transformatie af op welke oplossingen het GO! verder wil werken om scholen te ondersteunen. De PTC Digitaal bepaalde vervolgens 5 strategische projecten voor de komende 3 jaar (2024-2026). Deze projecten werden in 2023 voorbereid of opgestart en er werden afspraken gemaakt voor een gedeelde financiering door de centrale diensten en de scholengroepen.

Zo investeerde het GO! in 2023 in het ontsluiten van personeels- en leerlingendata tot op het niveau van directies, en verfijnde en testte het de GO! App Store – een prototype voor de GO! Digital Store. In het eerste werkingsjaar van het programma e-content werden op basis van een beginsituatie-analyse prioritaire projecten bepaald en opgestart en werd gewerkt vanuit een netbrede inventaris van digitale leermiddelen. Er kwam ook een toolbox digitale leermiddelen die leerkrachten of professionele leergemeenschappen in staat stelt om zelf kwalitatieve leermiddelen te ontwikkelen.

Tegelijk ondersteunde het GO! de scholen rond digitale informatie via een toolkit digitale transformatie, een handleiding voor het gebruik van AI en het project Level-up dat scholen begeleidt voor de ontwikkeling van een ICT-beleidsplan en de verbetering van digitale vaardigheden van schoolteams. De pedagogische begeleidingsdienst professionaliseerde ook de eigen medewerkers om professionalisering en technische verwachtingen beter in kaart te kunnen brengen en te kunnen toepassen. Het GO! wil zijn oplossingen samen met diverse spelers realiseren. Het gaat daarbij om een samenwerking met het Kenniscentrum Digisprong, andere opleidingsverstrekkers, onderzoekscentra en edtechspelers en uitgeverijen.

Wat Digisprong betreft kregen de CVO's de mogelijkheid om op maat van de scholen en de leerkrachten nascholingen te maken. Experts in ICT en didactiek geven de lessen. De regiocoördinatoren van de CVO's brachten de behoeften in kaart om ervoor te zorgen dat de nascholingen die zij maken afgestemd zijn op wat leerkrachten nodig hebben en ingebed zijn in de GO! visie op digitale didactiek en digitale transformatie. De centrale diensten, in overleg met de regio-coördinatoren, werkten mee aan de ontwikkeling van 3 opleidingen ICT voor het volwassenenonderwijs, gebaseerd op het Europees referentiekader.

TOEKOMSTPLANNEN

Het GO! voorziet voor de periode 2024 t.e.m. 2026 de verderzetting van 5 prioritaire projecten.

GO! Digital Store

Via een website biedt het GO! een efficiënte toegang tot informatie over kwaliteitsvolle digitale leermiddelen en tools voor onderwijsprofessionals én hulp bij het samenstellen van een ideale mix ervan. Daarnaast werden ook kwaliteitscriteria ontwikkeld en is er gezorgd voor een gezamenlijke aanbesteding, om aanbieders te motiveren om die leermiddelen en tools aan te reiken die het GO! het beste resultaat bieden.

Het programma e-content

Het programma 'e-content' heeft als doel strategieën te identificeren om kwaliteitsvolle leermiddelen op te leveren voor contexten waar de markt van educatieve uitgeverijen en andere contentpartners een hiaat laten. Een stuurgroep bewaakt het programma en valideert onder meer de projecten die uitgewerkt worden. Het GO! ontwikkelt duurzame relaties met partners om tot een betere overeenkomst te komen tussen vraag en aanbod.

Datahub

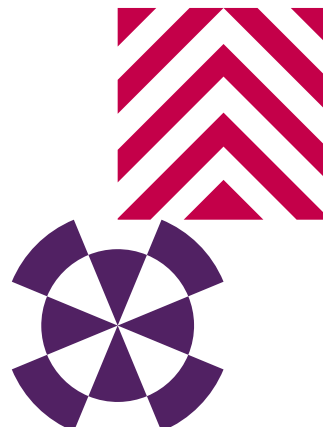
De datahub maakt werk van een data-architectuur die het veilig verwerken, doorgeven en opslaan van data mogelijk maakt. Het GO! ontsluit data uit de systemen die scholen gebruiken, zoals Smartschool, data vanuit AGODI of data uit de OVSG en de Vlaamse toetsen. Het GO! gaat aan de slag met input-, proces-, output-, en outcomegegevens, en doet analyses die ondersteunend zijn aan kwaliteitszorg. Tegelijk wordt bekenen hoe deze data onderwijsprocessen kunnen ondersteunen, en staat het GO! open voor samenwerking met externe (onderzoeks)projecten die het potentieel van data benutten voor de lerenden en professionals.

Informatieveiligheid en privacy

Het GO! zet in op bewustwording en acties binnen het ICT-beleid van centrale diensten, scholengroepen en scholen rond informatieveiligheid en cybersecurity. Er wordt bekeken hoe scholengroepen en scholen kunnen worden ondersteund met tools en begeleiding. Gezien dit thema ook op de agenda van het Kenniscentrum Digisprong staat, werkt het GO! aanvullend op de acties en het aanbod uit die hoek.

GO! pro

Als onderdeel van het strategisch communicatieplan, optimaliseert het GO! de centrale communicatiekanalen. Er komt een nieuw netbreed kennisplatform 'GO! pro' voor de GO! professionals, met een aangepaste nieuwsbrief met informatie op maat. We voorzien informatie op maat, dankzij een centrale gebruikersdatabank. Verder ondersteunt het GO! scholen in hun professionalisering van de digitale competenties en het digitaal beleid, worden digitale leerpaden ontwikkeld ter ondersteuning en professionalisering van het onderwijspersoneel, en is er begeleiding in de vorm van een materialenbank, blended learning trajecten en verandertrajecten en netwerken ICT in het volwassenenonderwijs. Het GO! volgt ook wetenschappelijk onderzoek op dat de link tussen digitalisering en onderwijs(didactiek) scherper in beeld brengt.

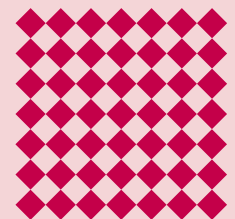
4.6. SPEERPUNT : OPLOSSEN VAN PERSONEELSTEKORT

TOELICHTING

De werkbaarheid van de job van leerkracht staat onder druk. Werkstressklachten, werk-privéconflicten, hoge werkdruk, ... ze wijzen er alle op dat de grenzen van werkbaar werk worden overschreden. Het GO! gelooft dat de ontwikkeling van een duurzaam hr-beleid in scholen(groepen) kansen biedt tot duurzame inzetbaarheid van hun professionals en tot het stimuleren van werkbaarder werk. Op die manier draagt het hr-beleid bij tot het aantrekken en behouden van gemotiveerde en tevreden werknemers, en zo aan kwaliteitsvol onderwijs voor iedereen. Het potentieel van een duurzaam hr-beleid blijft vooralsnog onderbenut. Het bewustzijn over het belang en de resultaten ervan is nog niet voldoende doorgedrongen in het hele onderwijsnet.

Werknemers onderwijs hebben/ervaren	2010	2023
werkbaar werk (geen werkbaarheidsknelpunten)	57,8 %	48,1%
werkstress	34,5 % (incl. 11,5 % met burn-outsymptomen)	44,8 % (incl. 17,4 % met burn-outsymptomen)
motivatieproblemen	6,7 %	12,2 %
een werk-privéconflict	16,4 %	20 %
onvoldoende leermogelijkheden	5,9 %	5,5 %
hoge werkdruk	28,2 %	34,6 %
emotionele belasting	33,9 %	33,2 %
routinematig werk	3,9 %	5 %
gebrek aan autonomie	8,7 %	12,6 %
belastende arbeidsomstandigheden	1,6 %	2,3 %
onvoldoende steun directe leiding	12,8 %	11,7 %

Het hr-netwerk brengt binnen het GO! mensen uit de scholen(groepen) en de centrale diensten samen om na te denken over de implementatie van een duurzaam hr-beleid in scholen. Om scholen en besturen een kader te geven om hiermee aan de slag te gaan, start het netwerk met het opmaken van een hr-kadertekst.

Een duurzaam hr-beleid mogelijk maken vraagt echter ook om een modern personeelsstatuut. Dat personeelsstatuut dateert nu van de jaren negentig, op een ogenblik dat we kampten met een lerarenoverschot. In 2023 heeft het GO! hier diepgaand over nagedacht:

- Professionals van scholen(groepen) en van de centrale diensten werkten aan een nota met concrete voorstellen tot herziening van het decreet op de rechtspositie (DRP).
- Mede op basis van deze (interne) nota werden in overleg met de andere onderwijsverstrekkers gemeenschappelijke aanbevelingen uitgewerkt voor een herziening van het personeelsstatuut.
- Ook tijdens het participatietraject ter voorbereiding van het memorandum is er nagedacht over hoe een modern personeelsstatuut er zou moeten gaan uitzien.

Zowel de werkzaamheden binnen de werkgroep DRP als de gesprekken met de andere onderwijsverstrekkers leidden tot de opname van concrete beleidsaanbevelingen in het memorandum en het eisencahier van het GO!. Die zullen de basis vormen voor gesprekken met de volgende Vlaamse Regering, en met de sociale partners rond een herziening van de loopbaan en het decreet op de rechtspositie.

TOEKOMSTPLANNEN?

Nu ook het rapport van de Commissie van Wijzen aanbevelingen bevat om het beroep van onderwijsprofessional aantrekkelijker te maken, lijkt het zeer waarschijnlijk dat dit thema de komende maanden en jaren ruime aandacht zal krijgen. Het is belangrijk dat het GO! verder inzet op de implementatie van een duurzaam hr-beleid. Alle aanbevelingen over de aanpassingen aan het DRP kunnen alleen maar werken wanneer er een goed hr-beleid is geïnstalleerd. Daarom wordt de hr-kadertekst nu verder uitgewerkt zodat de scholen en besturen straks over de nodige handvatten kunnen beschikken om een duurzaam hr-beleid te voeren. Ten slotte wil het GO! met de andere onderwijsverstrekkers en de vakorganisaties ook de loopbaan van de onderwijsprofessional verder bijsturen. Zoals eerder vermeld, volgen de andere onderwijsverstrekkers in grote lijnen de aanbevelingen die ook het GO! voorstelt.

4.7. SPEERPUNT: INTERLEVENSBESCHOUWELIJKE DIALOOG

TOELICHTING

Het Vlaams regeerakkoord gaf het GO! de mogelijkheid om “in de derde graad van het secundair onderwijs over te schakelen van twee uur levensbeschouwing naar een uur levensbeschouwing en een uur interlevensbeschouwelijke dialoog”. Het GO! sloot daartoe een samenwerkingsakkoord met de Erkende Instanties & Vereniging.

Met ingang van het schooljaar 2023-2024 zijn scholen in alle 26 scholengroepen van het GO! aan de slag gegaan met een andere invulling van de twee uur levensbeschouwelijke vakken in het eerste jaar van de derde graad van het secundair onderwijs. Leerlingen besteden daar voortaan de helft van de lestijden levensbeschouwing aan de ‘interlevensbeschouwelijke dialoog’ en burgerschapscompetenties.

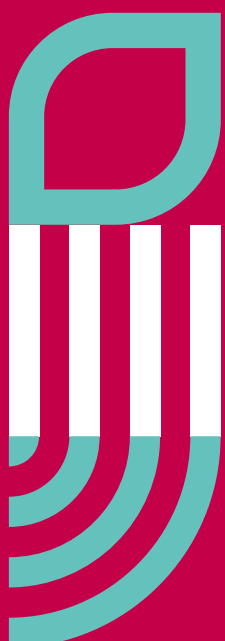
HOE HEEFT HET GO! DIT AANGEPAKT?

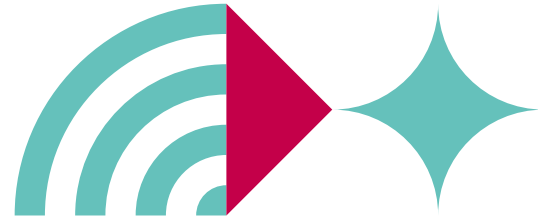
WELKE STAPPEN HEEFT HET GO! ONDERNOMEN?

Het GO! werkte met de levensbeschouwelijke instanties zowel leerplannen uit als ondersteunend pedagogisch en didactisch materiaal. Die zijn aan de leerkrachten ter beschikking gesteld via Smartschool. Via verschillende sessies zijn de directies van de 155 scholen (met derde graad) geïnformeerd over interlevensbeschouwelijke dialoog of ILD. Voor de 850 leerkrachten levensbeschouwelijke vakken (LBV) zijn in het najaar vier professionaliseringsdagen georganiseerd. Het aanbod was gebaseerd op de vragen van de leerkrachten zelf. Er werd gewerkt volgens de principes van co- en teamteaching; burgerschapscompetenties en leerplannen ILD kwamen aan bod, als ook het evalueren van deze competenties, het stimuleren van een dialoog in de klas en het delen van inzichten uit proefprojecten en praktijkuitwisseling.

TOEKOMSTPLANNEN?

Het GO! wil met ingang van 1 september 2024 de interlevensbeschouwelijke dialoog ook invoeren in het *tweede jaar* van de derde graad van het secundair onderwijs. Daartoe zijn eerst nog een evaluatie voorzien van het eerste werkingsjaar, een professionaliseringsdag in mei 2024 en de opstart van een lerend netwerk interlevensbeschouwelijke dialoog. Het blijkt immers dat leerkrachten vooral vragende partij zijn rond uitwisseling van goede praktijken. In zijn memorandum 2024-2029 vraagt het GO! om ook de verdere uitbreiding van de interlevensbeschouwelijke dialoog in *alle graden* van het secundair onderwijs mogelijk te maken. Dat betekent dat de helft van de levensbeschouwelijke lestijden in het secundair onderwijs zal worden besteed aan interlevensbeschouwelijke dialoog en in het inoefenen van burgerschapscompetenties.

4.8. SPEERPUNT : EINDTERMEN

TOELICHTING

Voor het basisonderwijs kwam er in 2023 een mededeling van de Vlaamse Regering die het proces met het oog op het invoeren van de nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen vanaf schooljaar 2025-2026 heropstartte.

Voor het secundair onderwijs sprak het GO! de ambitie uit om mee te werken aan nieuwe eindtermen en ze om te zetten in nieuwe leerplannen tegen de start van het schooljaar 2023/24. Bovendien zouden de wijzigingen in de tweede en derde graad leiden tot een beperkte bijsturing van de eindtermen voor de eerste graad en dus ook van de nieuwe leerplannen die ingaan vanaf september 2024. Ook voor het zevende jaar loopt het proces om nieuwe eindtermen en leerplannen te laten ingaan vanaf september 2025. Daarmee zal de modernisering van het secundair onderwijs zijn voltooiing kennen.

HOE HEEFT HET GO! DIT AANGEPAKT?

WELKE STAPPEN HEEFT HET GO! ONDERNOMEN?

Voor het basisonderwijs bereidde het GO! zijn deelname aan de ontwikkelcommissies van de nieuwe eindtermen voor, zowel intern als in samenwerking met de andere onderwijsverstrekkers. Curriculumspecialisten van het GO! ontwikkelden een doelenset als basis voor de onderhandelingen met de andere onderwijsverstrekkers. Op het niveau van de netten werd zo een doelenset voor het basis- en een set voor het kleuteronderwijs opgeleverd. Voorstellen van minimumdoelen werden besproken. Eind 2023 startte de valideringscommissie het proces om de voorgestelde eindtermen en ontwikkelingsdoelen te valideren.

Voor het secundair onderwijs ontwikkelde in het najaar van 2022 het GO! mee een voorstel tot eindtermen voor de basisvorming. In 2023 werden de eindtermen voor de basisvorming dan afgewerkt, alsook de voorlopige specifieke eindtermen. Het GO! lanceerde nieuwe lessentabellen voor de tweede en derde graad en werkte de nieuwe leerplannen af op basis van de voorlopige eindtermen. De Raad van het GO! keurde daarvoor een nieuw leerplanconcept goed op 6 maart 2023. Na de lancering van de nieuwe GO! leerplannen werden hierover tal van infosessies georganiseerd waaraan meer dan 8000 leraren deelnamen.

TOEKOMSTPLANNEN?

Voor het basisonderwijs start het GO! vanaf 2024 met leerplancommissies om ook voor het basisonderwijs tot ambitieuze GO! leerplannen te komen met aandacht voor Nederlands en wiskunde. Dat gebeurt op basis van voorlopige doelensets in afwachting van de stemming over de nieuwe minimumdoelen in het Vlaams Parlement. Het GO! startte ook met de ontwikkeling van een implementatietraject voor beleidsmedewerkers, kernteams en leraren basisonderwijs.

Voor het secundair onderwijs legt het GO! het ambitieniveau hoog in zijn nieuwe leerplannen. De nieuwe eindtermen zijn dan wel soberder geformuleerd dan voorheen, het GO! wil door ambitieuze leerplannen de kwaliteit verhogen binnen alle vakken, maar met een bijzondere focus op Nederlands en wiskunde. Het GO! garandeert de kwaliteitsvolle implementering van de leerplannen met informatiefiches bij elk doel met sessies over het doelenkader en over effectieve didactiek en met vakspecifieke professionele leergemeenschappen waarin leerkrachten samengebracht worden. Bovendien wordt het schoolbeleid meegenomen in de flexibele organisatie van het curriculum op school.

5

Ondersteuning en dienstverlening onderwijsveld

5.1. CENTRALE DIENSTEN

De reguliere werking van de centrale diensten richt zich op belangenbehartiging, beleidsvoorbereiding en dienstverlening. Deze drie terreinen zijn niet strikt afgebakend en versterken elkaar. De belangenbehartiging gebeurt mét het beleidsvoorbereidend werk of ligt er in het verlengde van. Het resultaat wordt vertaald naar het ondersteuningsaanbod voor instellingen en scholengroepen. Tijdens die ondersteuning worden nieuwe signalen opgevangen en meegenomen bij de belangenbehartiging en beleidsvoorbereiding.

BELEIDSVOORBEREIDING

Bij de beleidsvoorbereiding wordt gewaakt over de kwaliteitsvolle onderbouwing van beleid en over het draagvlak ervoor in het onderwijsveld. Scholengroepen en scholen worden betrokken bij beleidsvoorbereiding via hun vertegenwoordiging in adviesorganen zoals de Permanente Technische Commissies (PTC's) en de managementraad. Daarnaast leveren bevestigingen, werkgroepen en lerende netwerken evenzeer input bij de beleidsvoorbereiding.

BELANGENBEHARTIGING

Medewerkers van de centrale diensten vertegenwoordigen en verdedigen de belangen van het GO! bij overleg met de overheid, met de vakbonden en bij advies-, overleg- en onderhandelingsfora zoals het sectorcomité X en de Vlaamse onderwijsraad (Vlor) met zijn verschillende (deel)raden, commissies en werkgroepen. Die vertegenwoordigingen vragen een grondige voorbereiding en een opvolging van de regelgeving, het onderwijsbeleid en de maatschappelijke trends. Medewerkers van de centrale diensten analyseren de ontwerpregelgeving, schrijven amendementen en protocolbijdragen. De centrale diensten houden constant de vinger aan de pols in het onderwijsveld en verzamelen relevante info.

De centrale diensten leverden in 2023 ook leden voor de Kamer en het College van Beroep (beroepsinstanties voor het onderwijspersoneel) en voor de Vlaamse reffectatiecommissie. Zij woonden het 'informeel middagoverleg' met de overheidsadministratie bij, waarop die laatste communiceert over de toepassing van de regelgeving voor het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs.

Het GO! maakt deel uit van het Vlaams Partnerschap Levenslang Leren, het Vlaams Partnerschap Duaal Leren, het Vlaams NT2-overleg, de werkgroep Asiel, de implementatiewerkgroep voor de invoering van de NT2-test, de klankbordgroep DAVINCI, het overleg Onderwijs-Welzijn, de klankbordgroep Edusprong voor de relance van het volwassenenonderwijs, de werkgroep Alternatieve Leercontext dko, ..., en is aanwezig bij diverse overlegmomenten met externe partners die een rol spelen in de preventieve gezondheidszorg op school (zoals Sport Vlaanderen, MOEV, Rode Kruis Vlaanderen, Sensoa, het Vlaams Instituut Gezond Leven).

ONDERSTEUNING EN DIENSTVERLENING AAN SCHOLEN(GROEPEN)

De centrale diensten ondersteunen scholengroepen en scholen, zodat ze kunnen focussen op het kernproces onderwijs. Vragen rond aspecten van de onderwijsorganisatie of personeelskwesties worden beantwoord. Ze zorgen voor modellen voor school-, centrum-, onderwijsinternaat-, academie- en arbeidsreglementen, voor uitgewerkte standaardprocedures, convenanten, contactdagen voor verschillende doelgroepen, voor aanbevelingen en richtlijnen over de toepassing van de regelgeving, voor draaiboeken en webtoepassingen.

In 2023 richtte de dienstverlening van de centrale diensten aan de scholen(groepen) zich op de volgende zaken.

1. Het aanvragen van **programmaties** (dual, niet-dual). De centrale diensten boden in het voltijds gewoon én buitengewoon secundair onderwijs een infosessie, een schrijfwijzer en draaiboeken. Voor de aanvragen in het volwassenenonderwijs werd tijdens het periodiek overleg met de CVO-directeurs toelichting gegeven over het regelluw kader.
2. Ondersteuning van scholen(groepen) bij de **implementatie van nieuwe regelgeving**
 - a. Het hybride leren: het GO! bood op basis van het nieuw regelvend kader hulp bij onderwijsorganisatorische vragen van directeurs, coördinatoren en schoolteams.
 - b. De decreten over de onderwijsinternaten en leersteun: de centrale diensten ondersteunden de onderwijsinternaten en de leersteuncentra bij de implementatie van de nieuwe onderwijsorganisatorische regelgeving en personeelsregelgeving met infosessies voor de directies, modeldocumenten enz.
3. Ondersteuning van scholengroepen en scholen in de **uitrol van hun beleid door middel van intervisie, expertisedeling en het delen van beleidsinformatie**. Voorbeelden zijn:
 - a. het netwerk GOK, waarbinnen samen nagedacht wordt over de implementatie van een efficiënt en kwaliteitsvol GOK-beleid;
 - b. het netwerk Internationalisering waarin de scholengroepen begeleid worden bij Europese samenwerkingsmogelijkheden (door hen te coachen en de netwerkcontacten te delen). Maar ook door via drie Erasmus+ consortia professionalisering in Europese landen mogelijk te maken (gebaseerd op de doelstellingen van ons strategisch plan).
 - c. het periodiek overleg met de directeurs CVO van het GO;
 - d. het periodiek overleg met de directeurs dko van het GO!
4. **Begeleiding op maat** bij herstructureringen, herprofileringen en programmaties, keuzes in studieaanbod, de analyse van blinde vlekken, het aanleveren van arbeidsmarktanalyses en het opstellen en/of actualiseren van beleidsplannen.
5. De centrale diensten nemen in elk **overnamedossier** ter ondersteuning van het schoolbestuur een coördinerende rol op. Het overnametraject en de nazorg gebeurt multidisciplinair om tot een kader en overnameprotocol te komen.

6. Ondersteuning van een **krachtig personeelsbeleid**
 - a. Het GO! werkte aan concrete voorstellen voor een nieuw lerarenstatuut (zie eerdere hoofdstukken);
 - b. Promotie van het GO! door deelname aan jobbeurzen, het geven van infosessies aan hogeschoolstudenten en acties om via sociale media scholen en instellingen te ondersteunen bij de rekrutering van personeel. Daarbovenop lanceerde het GO! een campagne om leerkrachten aan te trekken. Met “het GO! effect” wil het GO! de impact van leerkrachten in de samenleving onderstrepen en zo de poel van 40.000 medewerkers vergroten. De campagne richt zich op uiteenlopende doelgroepen en kan door de scholen en instellingen gepersonaliseerd worden om in de eigen regio campagne te voeren.
 - c. Opstart van structureel overleg met de lerarenopleidingen van de publieke hogescholen om te komen tot een gezamenlijke aanpak van het lerarentekort.
 - d. Ondersteuning van de scholengroepen bij het implementeren van de personeelsregelgeving. Op vraag van de scholengroepen voerde het GO! gezamenlijke onderhandelingen over dié personeelszaken waarvoor alle scholengroepen eenzelfde beslissing beogen.
 - e. Het GO! organiseerde binnen het vormingsfonds MVD-personeel opleidingen voor het vakbekwaamheidsattest voor buschauffeurs, werken met lasten (hef- en tiltechnieken), veilig werken op hoogte en basiskennis elektriciteit en EHBO.
 - f. Voorts versterkte het GO! via het Lerend Netwerk HR het hr-beleid in de scholengroepen door middel van vormingen, intervisie en expertise-uitwisseling.
7. **Strategisch communicatieplan:** er werd een traject opgestart om de communicatie rond het strategisch plan slagkrachtiger te maken. De kern ervan: kwaliteitsvol onderwijs zodat elke lerende kan excelleren. Twee acties volgden: ten eerste werd het inhoudelijk discours rond de GO! identiteit en GO! strategie op punt gesteld met een communicatieve toolkit rond GO! 2030. Ten tweede werd een campagnetactiek uitgewerkt die het voor onze scholen haalbaar maakt om onze boodschappen en ons merk uit te dragen. Centraal staat de baseline ‘Wij bereiken meer. Dat is het GO! effect.’ De uitrol van de campagne gebeurt in 2024.

8. **Edusprong en GO! Academy:** binnen het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht: van Achterstand naar Voorsprong!' maakte de overheid middelen vrij voor het volwassenenonderwijs. Twee projectoproepen werden gelanceerd om initiatieven vanuit de centra te ondersteunen. GO! Academy is een samenwerking tussen de 10 CVO's van het GO!. Die werken samen bij het opzetten van expertisehubs (voor het delen van expertise en voor het afstemming van het aanbod rond lesmateriaal en kaders voor afstandsonderwijs), de optimalisatie van het opleidingsaanbod én de ontwikkeling van een digitaal platform waarbij de CVO's hun gezamenlijk aanbod aan onlinecursussen en opleidingen in afstandsonderwijs, met focus op gepersonaliseerd samen leren, kunnen kenbaar maken. Acht expertisehubs werden in 2023 opgezet. In samenwerking met de CVO's werd een charter onlineonderwijskwaliteit ontwikkeld.

9. **Samenwerking met de arbeidsmarkt**

- a. De centrale diensten zetten initiatieven op om de samenwerking tussen leerplichtonderwijs, volwassenenonderwijs en arbeidspartners te versterken. Voorbeelden van partners zijn Sabena Engineering, DHL, SIA, Krëfel en Zorgbedrijf Antwerpen.
- b. Het GO! werkte samen met de Hogeschool Gent ter ondersteuning van onderwijsloopbaanbegeleiding in de vorm van twee studiedagen waarbij laatstejaars uit het secundair proefden van workshops binnen het hoger onderwijs in de afstudeerrichtingen Supply Chain Management en Retail Management.
- c. Het GO! nam deel aan de klankbordgroep opleidingsverstrekkers rond duaal leren;
- d. De centrale diensten organiseerden sessies *aanvangsbegeleiding duaal leren* en *helpdesksessies duaal leren* voor gewoon secundair en buitengewoon onderwijs en *professionele leergemeenschappen duaal leren* buitengewoon secundair onderwijs. Er waren ook infosessies over duaal leren voor de CLB-medewerkers.
- e. De centrale diensten bereidden standpunten voor, onder andere voor het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en de Vlor. Via een lerend netwerk werden technisch adviseurs/technisch adviseurs-coördinatoren geïnformeerd en versterkt in hun werking.
- f. De centrale diensten organiseerden een bevraging van de onderwijsinstellingen over de invoering en organisatie van duaal leren, met inbegrip van het transitieverhaal.
- g. De onderwijsverstrekkers overlegden met de aanbieders OAL (ondersteuning alternerend leren binnen duaal leren/dbso).
- h. De centrale diensten werkten samen tijdens de beleidsvoorbereiding en -opvolging, de implementatie ervan en het overleg met partners, voor de transitie van *leren en werken naar duaal leren*, de doelgroep dbso en de brede invulling van de aanloopfase.
- i. De centrale diensten ondersteunden de Centra Leren en Werken bij het concordantieproces om het opleidingsaanbod leren en werken om te zetten naar een duaal opleidingsaanbod. Binnen de programmaties en met de focus op de uitbouw van duaal leren in het secundair onderwijs ondersteunden de centrale diensten de scholengroepen via een infosessie, een draaiboek, een schrijfwijzer en een sjabloon.
- j. Binnen de samenwerkingsovereenkomst met de VDAB vond een themadag plaats rond 'de overgang van kwetsbare jongeren naar de arbeidsmarkt.'
- k. De centrale diensten participeerden in onderzoekswerkgroepen en organen en in projectgroepen Hylas (creëren van hybride leeromgevingen voor arbeidsmarktgerichte opleidingen) en GHLOBO, lerende netwerken die succesfactoren in kaart brengen en inzetten op leeromgevingen in het beroepsgericht onderwijs.

10. **Projecten ‘Doorgaande lijn’:** De Vlaamse Regering zette proefprojecten op rond een doorgaande lijn tussen opvang en onderwijs. Vier GO! scholen kregen de kans om in te stappen:
- GO! scholengroep Fluxus: een samenwerkingsproject **basisschool ‘t Locomotiefje** en partners vzw Dolfijn Beerse en IBO Beerse De Bereboot;
 - GO! scholengroep Brussel met **Kindercampus Theodor** bestaande uit **GO! basisschool Theodoortje** en partner VUB Kinderdagverblijf Jette samen met extra partner vzw Sint-Goedele IBO Theodoortjes Jette;
 - GO! scholengroep Impact met **Freinet Kindercentrum De Tandem** bestaande uit **GO! freinetschool De Tandem** met **eigen kinderopvang Rinkelbel**;
 - GO! scholengroep Inspira met het project **‘Van 0 tot suc6’** bestaande uit **GO! basisschool Ter Elzen** met **GO! kinderdagverblijf Ter Elzen** en partner gemeente Heuvelland.
11. De centrale diensten boden ook **financiële en technologische ondersteuning aan de scholengroepen**, bijvoorbeeld in het gebruik van het algemene boekhoudsysteem van het GO!, de toepassing van de wetgeving, boekingsschema’s en algemene en specifieke boekhoudprincipes én bij het opstellen van de (meerjaren) begroting en semester- en jaarrekeningen. De verificatiedienst kijkt de boekhouding van de scholen(groepen) na, ter voorbereiding van het jaarlijkse nazicht door het College van Accountants. De verificateurs adviseren de financieel verantwoordelijken van de scholen(groepen) rond het financiële en materiële beheer en houden geregeld themacontroles rond financiële aspecten. De centrale diensten voorzien in een raamovereenkomst voor digitale middelen om zo tegemoet te kunnen komen aan de behoeften in functie van het Digiplan.

5.2. ONDERSTEUNING VANUIT DE PEDAGOGISCHE DIENSTEN

De PBD-GO! ondersteunt onderwijsinstellingen om het PPGO! te realiseren tot op het niveau van elke lerende. In het kwaliteitsvol onderwijs en in de leerlingenbegeleiding die het GO! vooropstelt, staan het bereiken van maximale leerwinst, de totale persoonlijkheidsontwikkeling, actief burgerschap en welbevinden bij elke lerende centraal.

**Dé favoriete
leergemeenschap,
voor iedereen
gepersonaliseerd,
spiegel en bouwsteen
van de
samenleving**

Omdat de werking en de aansturing van de PBD-GO! vertrekken vanuit het netgebonden karakter schrijft de PBD-GO! zich in in het strategisch plan en geeft zo uitvoering aan de derde decretale opdracht, het ondersteunen van de instellingen in het realiseren van hun pedagogisch project. In die zin stelt de PBD-GO! zich het globale doel om het GO! te helpen uitgroeien tot ieders favoriete leergemeenschap, voor iedereen gepersonaliseerd, spiegel en bouwsteen van de samenleving. Hoe die leergemeenschap eruitziet en hoe we daarbinnen met onderwijs aan de slag gaan, beschreef het *GO! in de visieteksten Gepersonaliseerd samen leren, School als concept* en *De rol van de GO! onderwijsprofessionals*. De PBD-GO! gaat bij de implementering van het begeleidingsplan uit van de visie Gepersonaliseerd samen leren bij het versterken van de beroepsbekwaamheid en het implementeren van de beleidsprioriteiten brede basiszorg, effectieve didactiek en datageletterdheid. Maar ook de andere visieteksten, *De rol van de GO! onderwijsprofessionals* en *School als concept* zijn richtinggevend bij het ondersteunen. De verschillende aspecten van het aanbod in het begeleidingsplan worden ten slotte samengebracht in professionele leergemeenschappen (PLG's).

INZET OP GEPERSONALISEERD SAMEN LEREN

De ontwikkeling van elke lerende stimuleren is het hart van ons onderwijs. Conform het R-OK worden vier deelprocessen onderscheiden; die echter met elkaar verbonden zijn en daarom steeds integraal worden benaderd.

- Doelen stellen voor elke lerende
- Het onderwijsleerproces en de leef- en leeromgeving zó vormgeven dat die doelen maximaal bereikt kunnen worden
- Elke lerende begeleiden om die doelen maximaal te bereiken
- Elke lerende opvolgen doorheen het leerproces

Om die kernprocessen zo kwaliteitsvol mogelijk te laten verlopen, ondersteunt de PBD-GO! de onderwijspraktijk op school breed en integraal vanuit de kijk op leren, *gepersonaliseerd samen leren*. Die kijk heeft als uitgangspunt dat kennis van basisdidactiek en expertise van de leergebied- of vakdidactiek onontbeerlijk zijn. De expertrol van de leraar is hierbij van groot belang. Verder zijn de bouwstenen *doelgerichte differentiatie, groeien naar autonomie en samen leren*, niet nieuw. Het zijn didactische interventies die deel uitmaken van zowel de basis-, leergebied- als vakdidactiek. Diverse metastudies tonen aan dat deze aspecten tot extra leerwinst en gelijke onderwijskansen leiden als ze juist worden ingezet.

INZET OP PROFESSIONELE LEERGEMEENSCHAPPEN

Scholen die erin slagen om zich te ontwikkelen tot een professionele leergemeenschap, kortweg PLG, zijn doorgaans scholen die kwaliteitsvol onderwijs bieden. Dat is logisch want het schoolteam in een PLG leert actief en systematisch van en met elkaar om het leren van hun leerlingen te verbeteren. De leraren doen dit vanuit een kritisch-onderzoekende houding en nemen samen verantwoordelijkheid op voor de kwaliteit van het onderwijs. Zo laat een PLG leraren en instellingen groeien in hun pedagogisch en didactisch meesterschap. Dat heeft op zijn beurt een impact op de kwaliteit van het onderwijs én dus op de leerlingenresultaten. We noemen een PLG daarom de motor van het onderwijskundig beleid. De PBD-GO! stimuleert de ontwikkeling van PLG's op twee manieren. Enerzijds wordt in alle schoolgebonden verandertrajecten aandacht besteed aan de ontwikkeling van het schoolteam als een PLG. Anderzijds worden scholengemeenschappen ook ondersteund om zelf een bovenschools PLG te ontwikkelen.

BELEIDSPRIORITEITEN

Met het eerste speerpunt wordt maximaal gewerkt aan de eerste decretale opdracht om de beroepsbekwaamheid van de personeelsleden, in rechtstreeks contact, te versterken. Met het tweede speerpunt wordt aan de tweede decretale opdracht gewerkt: het ondersteunen van instellingen in hun ontwikkeling tot een professionele lerende organisatie. De beleidsprioriteiten brede basiszorg, effectieve didactiek en datageletterdheid worden daarin steeds geïntegreerd meegenomen. Om de ondersteuning van die beleidsprioriteiten toch voldoende meetbaar te maken, wordt voorzien in het ontwerp van de relevante verandertrajecten en tijdsverdeling volgens de beleidsprioriteiten. Zo kan voor elk luik van het ondersteuningsaanbod de aandacht voor die prioriteiten worden gekwantificeerd.

VAN ONDERSTEUNINGSVRAAG TOT BEGELEIDINGSOVEREENKOMST

De PBD-GO! sluit jaarlijks begeleidingsovereenkomsten af met alle scholengroepen, waarin ze samen het geheel van de wederzijds aangegane engagementen ter ondersteuning van de scholen, centra en internaten vastleggen. De overeenkomsten worden regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd. Ze vormen de verankering van een gedeeld streven naar doelgerichtheid en effectiviteit. Ze bieden ook garanties voor een maximaal bereik en een billijke verdeling van de ondersteuning.

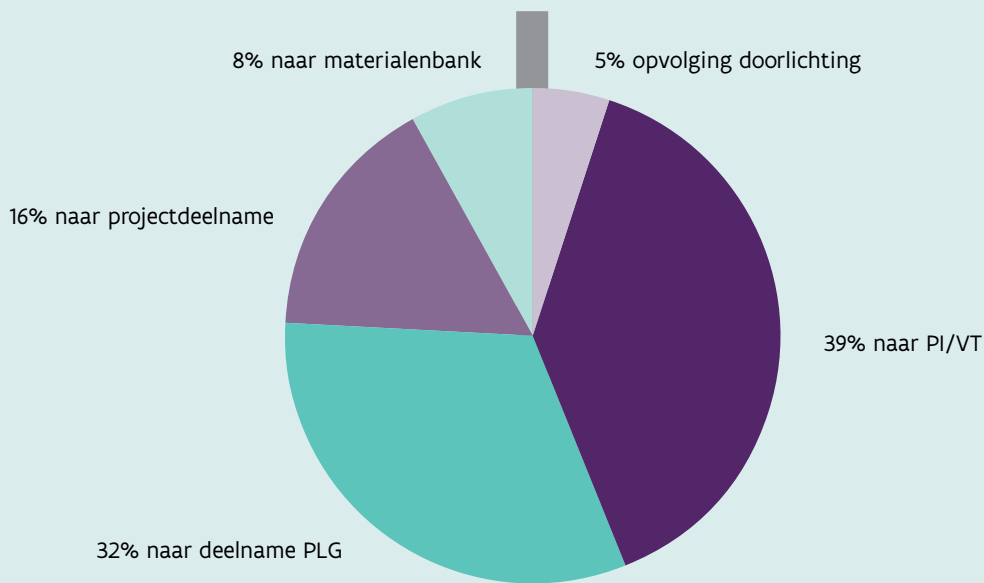

Het aanbod wordt vooraf in de verf gezet tijdens een digitale lanceringsdag. Daarbij krijgen de scholengroepen via reflectievragen handvatten om de juiste ondersteuningskeuzes te maken voor hun scholen. Door het aanbieden van een methodiek om scholen met (de grootse) noden in kaart te brengen wordt het datagedreven keuzeprocess verfijnd. Daarbij wordt niet alleen gebruik gemaakt van scholengroepeigen data maar ook van het GO! datadashboard, van toetsresultaten en van de DataWijzer van de onderwijsinspectie. Dat moet ervoor zorgen dat er tegen de uitrol van het volgende begeleidingsplan een grote stap is gezet in het optimaliseren van de overeenkomst tussen ondersteuningsnood en aanbod.

1.411 ONDERSTEUNINGSVRAGEN

26 begeleidingsovereenkomsten

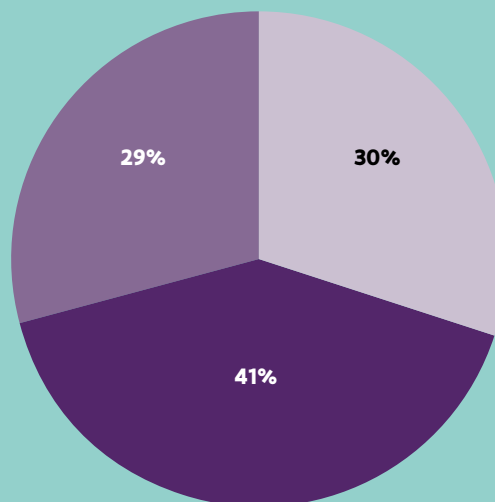
Gerealiseerde ondersteuningstijd

Aantal gerealiseerde dagdelen en opsplitsing per beleidsprioriteit				
	Totaal dagdelen	Dagdelen data-geletterdheid	Dagdelen brede basiszorg	Dagdelen effectieve didactiek
VT bao Kleuter	274	46	46	137
VT bao Nederlands	648	108	108	324
VT bao STEM	145	24	24	73
VT bao Wiskunde	869	145	145	435
So Effectieve didactiek	48	0	10	38
So Infosessie nieuw leerplan	429	0	0	161
So Vakspecifieke PLG's	49	0	25	25
PLG's met focus leerlingenbegeleiding	58	19	39	0
VT met focus leerlingenbegeleiding	492	164	328	0
PLG's met focus buo	59	20	29	0
VT Handelingsplanmatig werken buo	322	107	161	0
VT Evaluatiebeleid vwo	79	12	20	40
VT Onderzoekend leidinggeven	249	208	42	0
VT Flex bao	585	98	293	98
VT Flex so	180	30	90	30
VT Methode	188	19	19	19
PLG's beleid	373	93	93	93
Totaal	5 047	1 093	1 472	1 473

GEBUIK VAN DE PBD-GO! MATERIELENBANK

De PBD-GO! materialenbank situeert zich binnen de gedifferentieerde ondersteuningsstrategie aan het begin van het continuüm van effectiviteit. Hier ontbreekt echter de procesbegeleiding in interactie, het eigenaarschap ligt immers maximaal bij de gebruiker. De PBD-GO! probeert dit wel op te vangen door duidelijke leerpaden aan te bieden waarin de school kan differentiëren op basis van een beginsituatieanalyse in de vorm van een zelftest. In de GO! virtuele ruimte is er via virtuele klassen meer mogelijkheid tot uitwisseling en ook een inbedding in de vakspecifieke ondersteuning. Toch blijft het ook daar onmogelijk om een meetmoment voor de effectiviteit te selecteren. Bijgevolg werd hier gekozen voor een korte bevraging bij een steekproef van 10% van de GO! instellingen uit alle niveaus en scholengroepen. Van de respondenten gaf 96% aan de materialenbank te kennen, te gebruiken en bereid te zijn om die aan te bevelen. 70% gaf aan de materialenbank in eigen regie gebruikt te hebben.

Waarvoor gebruikte je de materialenbank?

■ Eigen traject op school ■ Individueel ■ Traject begeleid door PBD

5.3. PERMANENTE ONDERSTEUNINGSCEL GO! CLB'S

De permanente ondersteuningscel van de GO! CLB's startte het schooljaar 2022-2023 met een begeleidingsplan bis als gevolg van het gewijzigde decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs. Het loopt van september 2022 tot einde augustus 2025. Het nieuwe begeleidingsplan [vind je hier](#). De permanente ondersteuningscel stelt een eigen jaarverslag op. Het is een weergave van de wijze waarop de organisatie werkt aan de doelen uit het begeleidingsplan bis. Het volledige jaarverslag voor het schooljaar 2022-2023 [vind je hier](#).

DE MISSIE EN VISIE VAN DE PERMANENTE ONDERSTEUNINGSCEL (POC+)

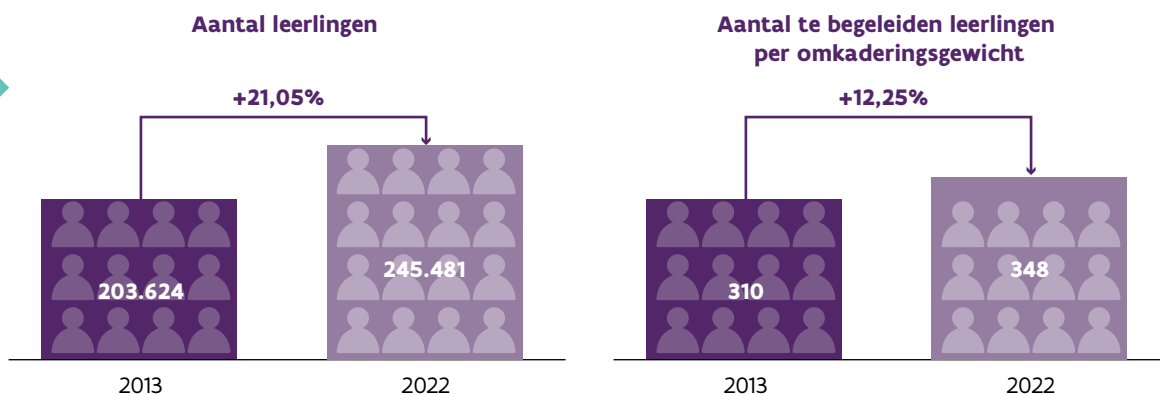
POC+ bundelt expertise en verleent diensten voor de leerlingenbegeleiding in de GO! CLB's. Aangezien hier expertise over verschillende diensten van het GO! heen wordt gebundeld, wordt de naamgeving 'POC+' gehanteerd. De POC+ draagt, door de competentieontwikkeling van alle GO! CLB-medewerkers en de ondersteuning van de **GO! CLB's**, bij tot het verhogen van het welbevinden en de totale ontwikkeling van alle leerlingen.

De POC+ wil in 2030 dé inspirerende en innoverende referentie zijn in de lerende community van de GO! CLB's. De POC+ wil daarbij inspireren en uitdagen, innoveren door een brug te slaan tussen evidence-based inzichten en de CLB-praktijk én de lerende community van de GO! CLB's versterken met een aanbod dat inspeelt op de noden van de CLB's. Doel is bijdragen tot **de ontwikkeling van de lerende**, door het optimaliseren van de leerlingenbegeleiding in het CLB en de realisatie van ons PPGO!.

DE DOELGROEP (GO! CLB'S) IN CIJFERS

Het GO! richt 19 CLB's in. Zij begeleiden samen **246.481** leerlingen en **793** instellingen (cijfers 2022). De GO! CLB's begeleiden alle GO! scholen én werken samen met contractscholen uit het officieel gesubsidieerd onderwijs en met Syntra. De GO! CLB's beschikten voor het geheel in 2022-2023 over **707,63** omkaderingsgewichten. Over een periode van 9 jaar nam het leerlingenaantal in de GO! CLB's toe met 42.857 leerlingen (een stijging van **21.05%**).

PROFESSIONALISERING VAN DE GO! CLB'S

Professionalisering wordt benaderd vanuit een integrale visie: het gaat zowel om professionalisering van medewerkers als om de ondersteuning van de GO! CLB's in hun ontwikkeling als professionele organisatie. De begeleiding is aanbodgericht én vraaggestuurd waarbij in functie van de professionaliseringsnoden begeleidingsstrategieën worden ingezet. Die begeleidingsstrategieën werden in het begeleidingsplan bis 2022-2025 verfijnd, waarbij een nieuwe figuur aantoont dat de begeleidingsstrategieën zich positioneren volgens bereik, effectiviteit, nabijheid en interactie:

Vanzelfsprekend is er een wisselwerking en een verregaande integratie van deze begeleidingsstrategieën binnen de pijler Professionalisering. Zo is er een belangrijke link tussen de materialenbank en de PLG's, tussen de materialenbank en de helpdesk en worden opleidingen en verandertrajecten gekoppeld. Meer over de realisatie van de vooropgestelde inhoudelijke doelen rond professionalisering en de begeleidingsstrategieën uit het begeleidingsplan bis 2022-2025 vind je in het [Jaarverslag POC+ 2022-2023](#).

PRIORITEITEN BINNEN DE PROFESSIONALISERING

De begeleiding tijdens het schooljaar 2022-2023 spitste zich toe op **vier** kernprocessen (**signaalfunctie, consultatieve leerlingenbegeleiding, handelingsgerichte diagnostiek en begeleiding**), **drie** werkingsprincipes/thema's (**preventie/proactie, gelijke onderwijskansen, gepersonaliseerd samen leren**) en **drie** accenten (**beleid, kwaliteit en leiderschap**) ter ondersteuning van de kernprocessen, werkingsprincipes en thema's.

Het leertraject: uniek in Vlaanderen

Het leertraject bereidt beginnende CLB-medewerkers voor op de praktijk in een CLB, gezien er voor hen geen vooropleiding bestaat. Een uitzondering is de opleiding jeugdgezondheidszorg voor CLB-artsen. Dit leertraject wordt centrumoverstijgend georganiseerd en sluit aan bij de aanvangsbegeleiding die de medewerker krijgt binnen het eigen centrum. Het leertraject bestaat uit lesdagen die telkens uit één of twee dagdelen bestaan. Via tools en methodieken wordt rekening gehouden met de verschillende profielen van de nieuwe CLB-medewerkers (achtergrond, vooropleiding, ervaring, voorkennis) en hun leerproces. Zo worden CLB-medewerkers ondergedompeld in de kernprocessen en inhoud van het CLB. Tijdens het schooljaar 2022-2023 werden 135 nieuwe medewerkers begeleid.

BELEIDSVOORBEREIDING EN BELANGENBEHARTIGING

Er zijn drie activiteiten gedefinieerd waarbij het 'Samenwerkingsverband' centraal staat.

1. De directeurs van alle GO! CLB's en de POC+ maken samen beleid in het Samenwerkingsverband.
2. Informeren gebeurt via nieuwsbrieven en vergaderingen van het Samenwerkingsverband én via infosessies en leergemeenschappen. Documenten rond regelgeving zijn beschikbaar op de materialenbank.
3. De POC+ stemt af met partners via overleg en/of samenwerkingsovereenkomsten en vertegenwoordigt de GO! CLB's binnen fora, werkgroepen en overlegstructuren. Deze samenwerking wordt vaak netoverstijgend vormgegeven via de internettensamenwerkingscel (ISC).

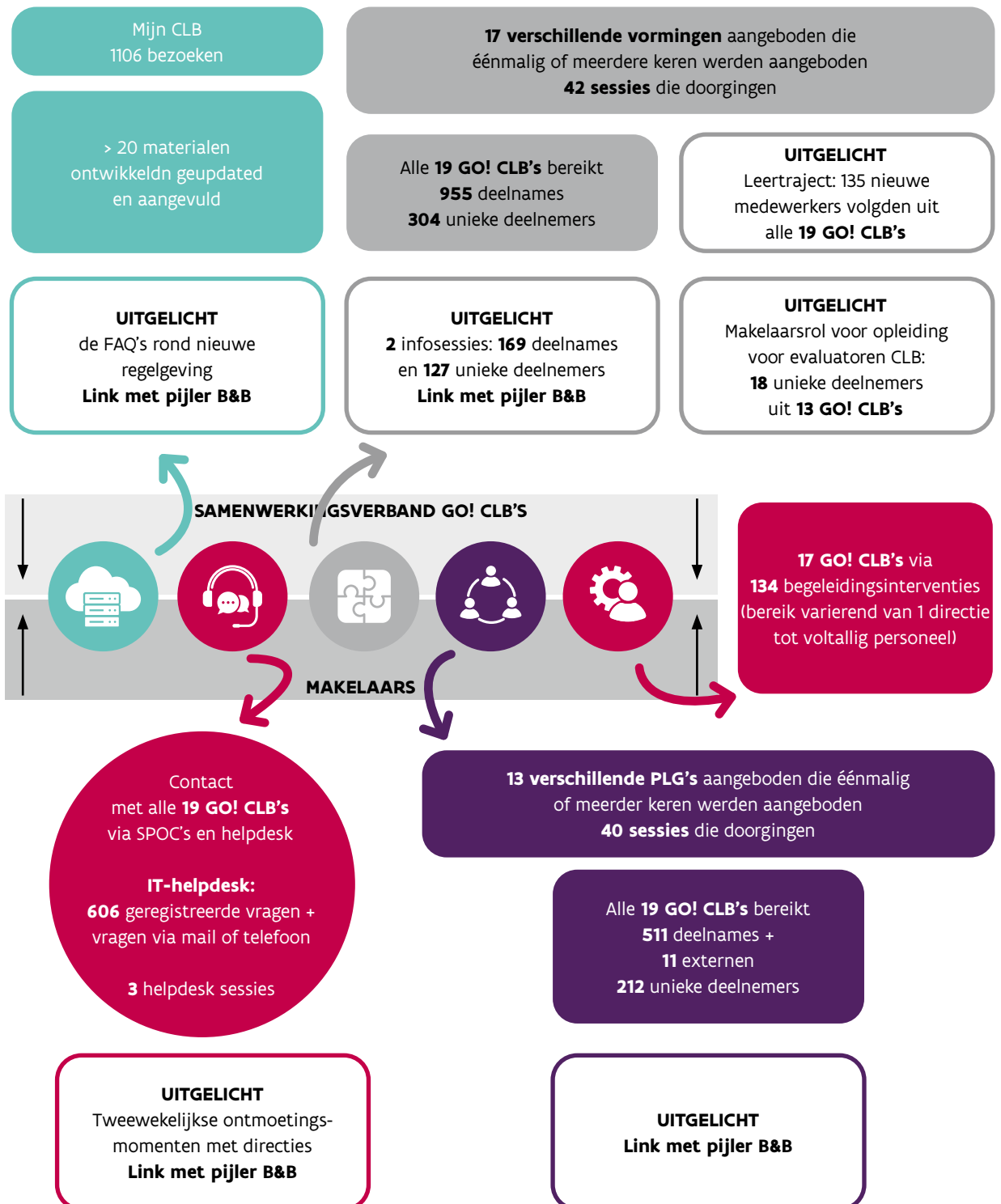
De drie kernprocessen waarrond wordt gewerkt zijn (1) proactief beleid voeren vanuit de Poolstervisie, (2) beleidsruimte creëren en (3) competenties in leiderschap versterken. Jaarlijks stelt het Samenwerkingsverband GO! CLB's haar beleidsagenda op. Voor het jaar 2022-2023 stonden daar vier beleidsthema's op.

- Proactief en preventief werken
- Realistische opdrachten voor en dito verwachtingen van de CLB's
- Samenwerking partners en welzijn
- Samenwerking binnen het Samenwerkingsverband

Tot slot komen ad hoc thema's aan bod waarbij de GO! CLB-directeurs bezorgdheden delen en ervaringen uitwisselen, zoals rond leersteun en de transitie van de onderwijsinternaten. Verder is er een netoverstijgende samenwerking waarbij de internettensamenwerkingscel van waarde is. Die is onder meer zichtbaar bij de realisaties rond de sectorale afspraken binnen de ELP-conventie (eerstelijnspsychologische zorg), de samenwerking met verschillende betrokken entiteiten en de academische wereld. Tijdens het schooljaar 2022-2023 ontwikkelden netoverstijgende projecten zich verder, zoals CLB online, project Oekraïne, project schooldossier, project professionalisering in het kader van leersteun. De ISC publiceert de sectorale jaarcijfers en geeft informatie vanuit de CLB-praktijk en het onderwijsveld.

BEREIK VAN DE DOELGROEP GO! CLB'S

6

Samen zorg dragen voor klachten

Volgens het bijzonder decreet van het Gemeenschapsonderwijs (1998) is de Raad van het GO! bevoegd voor aspecten rond algemeen beleid, waaronder de interne kwaliteitszorg. Het beleid zelf gebeurt op voorstel van de afgevaardigd bestuurder. Dat omtrent klachtenmanagement maakt al jaren integraal deel uit van de interne kwaliteitszorg.

In 2004 heeft de Raad de **klachtenprocedure** binnen het GO! goedgekeurd en gaf zo invulling aan de bepalingen die in het Vlaams klachtendecreet werden vastgelegd. Het merendeel van de Vlaamse overheidsinstellingen valt sinds 2019 onder de klachtenbepalingen van het Vlaams bestuursdecreet. Dit is voor het GO! niet het geval. De Raad besliste dat de bestaande procedure behouden blijft, een procedure die evenwel nauw aansluit bij de (her)nieuw(d)e voorschriften voor de andere Vlaamse bestuursinstellingen.

Het GO! blijft onderhevig aan de bepalingen van het Vlaams ombudsdecreet en herbevestigde de samenwerking met de Vlaamse Ombudsdienst. De eerste- en tweedelijnsbehandeling van klachten zit bij de directeur van de school of instelling en de algemeen directeur van de scholengroep. De Vlaamse Ombudsdienst is in derde lijn aanspreekbaar. Bij klachten over de werking van de centrale diensten van het GO! kan je je in eerste instantie wenden tot de afgevaardigd bestuurder en dan tot de Ombudsdienst.

Het GO! is en blijft voorstander van een eenvoudige en laagdrempelige klachtenprocedure en bepleit een directe aanpak, informeel en oplossingsgericht. Net als de voorbije jaren stelde het GO! een bemiddelende aanpak voorop. Verbindend communiceren blijkt hierbij vaak van cruciaal belang.

6.1. KLACHTEN IN CIJFERS

In 2023 ontving het GO! 295 klachten. Drie klachten betroffen de werking van de centrale diensten van het GO!. De 292 andere werden ingediend bij de scholengroepen en hadden te maken met de werking van een school (of instelling) of de betrokken scholengroep zelf. Bijna 90 % van het aantal ingediende klachten werd als **ontvankelijk** beschouwd en met andere woorden ook effectief behandeld.

Van alle ontvankelijk bevonden klachten werd de mate van **gegrondheid** nagegaan. In 2023 werd bijna 69 % na behandeling als gegrond of deels gegrond beschouwd. In 170 van de 182 gevallen blijkt het tot een oplossing of een gedeeltelijke oplossing te zijn gekomen. Dit is goed voor 93,4 %, een cijfer dat zelfs nog wat hoger ligt dan de voorbije jaren en aantoont dat een bemiddelende aanpak vruchten kan afwerpen.

Het merendeel van de klachten werd ingediend door ouders (61,7 %). Het aandeel van klachten ingediend door personeelsleden bedraagt 28,8 %, een cijfer dat de voorbije jaren is toegenomen.

Er is een **centrale klachtencoördinator** actief die als aanspreekpunt fungeert voor meldingen en klachten die je conform de GO! klachtenprocedure aan de betrokken school of scholengroep moet richten. Over alle scholengroepen en onderwijsniveaus heen werden in 2023 103 meldingen en klachten geregistreerd.

Het merendeel van wie een klacht indient werd doorverwezen naar de school, instelling of scholengroep waar de klacht zich voordeed en behandeling aangewezen was. Enkele klachten werden – in samenspraak de indiener van de klacht – voor behandeling doorgestuurd naar de scholengroep in kwestie. Bij een aantal klachten vroeg de betrokken school of scholengroep expliciet om ondersteuning.

6.2. KLACHTENBEELD

Het klachtenbeeld in 2023 sluit opnieuw aan bij dat van vóór de coronaperiode. Het beeld is bijzonder veelzijdig en divers, in lijn met een veelheid aan onderwijsthema's. Sommige onderwerpen keren steeds weer, andere items drijven mee op de golven van de actualiteit. Iets meer dan 44 % van de klachten van burgers bevat een bezwaar tegen een handeling of houding van de directeur of een personeelslid van een school of instelling. Ook klachten over zorg en begeleiding van leerlingen (al dan niet met specifieke noden), over pesten van leerlingen door leerlingen, over informatieverstrekking, orde- en tuchtmaatregelen ten aanzien van leerlingen en financiële zaken behoren al een aantal jaren in afwisselende volgorde tot de top vijf. Het feit dat mensen ogenschijnlijk steeds over dezelfde dingen klachten blijven hebben, betekent niet dat er niet wordt ingespeeld op de problematiek. De permanente in- en uitstroom van personeelsleden enerzijds en de wijzigende schoolpopulatie anderzijds maken dat de cyclus zich constant herhaalt. Het blijft dus belangrijk alert te blijven voor signalen en samen naar oplossingen te zoeken. Er is permanent nood aan concrete acties en beleidsinitiatieven die zich op deze thema's toespitsen.

Van de klachten ingediend door **personeelsleden** gaat het merendeel over een handeling of houding van de eigen directeur of een collega (39,3 %). Een cijfer dat wat lager ligt dan het jaar voordien (46,3 % in 2022).

6.3. AANBEVELINGEN EN VERBETERVORSTELLEN

Het GO! maakt jaarlijks een verslag op over de klachtenbehandeling en bundelt hierin de bevindingen van de scholengroepen en de centrale diensten. Hierin worden – naast heel wat cijfermateriaal – concrete suggesties en voorstellen opgenomen die meteen aangeven waar mensen nood aan hebben, vaak om de dienstverlening ter plaatse te vrijwaren en verbeteren. Deze mogelijke acties worden aangevuld met voorstellen die centraal werden opgevangen en voor het hele onderwijsnet kunnen uitgerold worden.

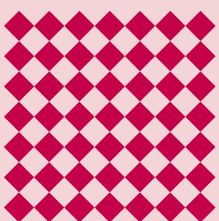
De voorstellen hebben zowel te maken met het opvangen, het behandelen als het managen van klachten. Het gaat hierbij soms over zeer praktische of operationele zaken maar ook over beleidsmatige keuzes die kunnen worden gemaakt.

Werken aan kwaliteit is en blijft een continu proces en een uitdaging, maar dankzij een doorgedreven klachtenmanagement kan daar mee vorm aan worden gegeven. Het blijft een uitdaging hier telkens op in te spelen met gepaste maatregelen en bijstellingen. Begrippen als respect, gelijkwaardigheid, oprechtheid of eerlijkheid, openheid, betrokkenheid en engagement die centraal staan in het pedagogisch project van het GO! (PPGO!), vormen niet alleen sleutelbegrippen voor een waardevol onderwijs maar leiden evenzeer tot een waardevolle klachtenbehandeling.

Meer details over de klachtenbehandeling in het GO! staan [op de webpagina \(klachten\)rapporten](#). Je vindt er de gecoördineerde rapporten die het GO! jaarlijks vóór 10 februari bij de Vlaamse Ombudsdienst inlevert.

7

Raad van het GO! – werking 2023

De Raad van het GO! is het centrale bestuursorgaan van het Gemeenschapsonderwijs.

7.1. SAMENSTELLING

De Raad van het GO!, kort Raad GO!, bestaat uit vijftien leden. Tien worden rechtstreeks verkozen: vijf door ouders en gecoöpteerde leden van de schoolraden en vijf door directeurs en personeel van de schoolraden. De overige worden aangeduid door Vlaamse universiteiten met een pedagogische faculteit (drie) en door publiekrechtelijke hogescholen (twee).

De Raad GO! wordt samengesteld voor een periode van vier jaar. Op 1 januari 2023 trad de huidige Raad GO! aan en dit na verkiezingen in het najaar van 2022. Het mandaat loopt tot 31 januari 2026.

Geert De Soete – voorzitter

Freddy Moreels – ondervoorzitter

Ann Van Driessche – ondervoorzitter

An Boone

Sofie Christiaens

Dennis Cluydts

Luc De Man

Nadine Engels

Filip Giraldo

Marianne Hintjens

Dimokritos Kavadias

Marc Smets

Lincy Van Twembeke

Dieter Verhaest

Arlette Verkruyssen

Geert De Soete
voorzitter

Freddy Moreels
ondervoorzitter

Ann Van Driessche
ondervoorzitter

An Boone

Sofie Christiaens

Dennis Cluydts

Luc De Man

Nadine Engels

Filip Giraldo

Marianne Hintjens

Dimokritos Kavadias

Marc Smets

Lincy Van Twembeke

Dieter Verhaest

Arlette Verkruyssen

De installatievergadering vond plaats op 13 januari 2023. De leden duidden een voorzitter en twee ondervoorzitters aan volgens de bepalingen. Verder werd ook een huishoudelijk reglement goedgekeurd.

7.2. VERGADERINGEN

In 2023 vonden er 9 formele raadszittingen plaats. De Raad GO! werkt met een kalender voor een werkjaar. De afgevaardigd bestuurder woont van ambtswege de vergaderingen van de Raad GO! bij met raadgevende stem. Een afgevaardigde van de algemeen directeurs woont de vergaderingen bij als waarnemer.

7.3. BEHANDELDE DOSSIERS

MEMORANDUM GO! 2024-2029

De Raad GO! keurde het Memorandum GO! 2024-2029 goed. Dit is opgebouwd rond zeven speerpunten, met name vrije keuze, loopbaanbeleid van de onderwijsprofessional, infrastructuur, digitaal onderwijs, gelijke onderwijskansen, inclusieve leef- en leeromgevingen en interlevensbeschouwelijke dialoog. Verder verkoos de Raad GO! om een aantal prioritaire eisen op te nemen in het eisencahier om kwaliteitsvol onderwijs te kunnen verzekeren. Het gaat om vrije keuze, loopbaanbeleid, infrastructuur en gelijke onderwijskansen.

LEERPLANNEN TWEDE EN DERDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

De Raad GO! keurde de leerplannen in het GO! goed voor de tweede en derde graad secundair onderwijs. Het gaat om leerplannen per studierichting (basisvorming en specifiek gedeelte). Ook de optiepakketten voor de tweede graad doorstroom werden expliciet in de leerplannen voorzien.

TOPSPORTONDERWIJS

De Raad GO! herbevestigde een standpunt van 2012 over de GO! Topsportscholen. Wél koppelt de Raad GO! hier een aantal bijkomende principes aan vast. Zo moet ook voor een topsportleerling het maximaliseren van leervermogen, leerwinst en leermotivatie prioritair zijn. Beslissingen over de school- en sportloopbaan van de leerling moeten steeds vertrekken vanuit het belang van de lerende. De unisportfederatie, de club en de school nemen deze beslissingen in functie van het leren en het welzijn van de leerling, en niet uitsluitend op basis van sportieve of commerciële belangen. Schoolse prestaties en welzijn zijn prioritair, de topsportcomponent staat niet op zichzelf.

PBD-GO! – PERSONEELSBELEID

Door wijzigingen aan de rechtspositieregeling voor personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs werd het concept van functiebeschrijvingen - en de inbedding ervan in de functionerings- en evaluatiecyclus - aangepast. Deze wijzigingen moeten vertaald worden in de hr-processen en instrumenten van de PBD-GO!. De eerste stap was de goedkeuring door de Raad GO! van de contouren van de functiebeschrijving van het ambt van pedagogisch adviseur (en andere pedagogische functies). Verder ging de Raad GO! akkoord met de actualisatie van de 'Algemene regeling professioneel continuüm selectie- en bevorderingsambten'.

OVERNAMES EN OVERDRACHT

De Raad GO! heeft kennis genomen van een aantal onderwijsovernames en keurde de bijbehorende infrastructuurovernames goed. Het gaat om deze scholen:

- gemeentelijke basisschool De Fonkel in Machelen
- gemeentelijk instituut voor secundair onderwijs in Machelen
- gemeentelijke lagere school voor buitengewoon onderwijs Klim Op in Sint-Lambrechts-Woluwe

INFRASTRUCTUUR

Aanpak infrastructuurbeleidsplan 2024-2026

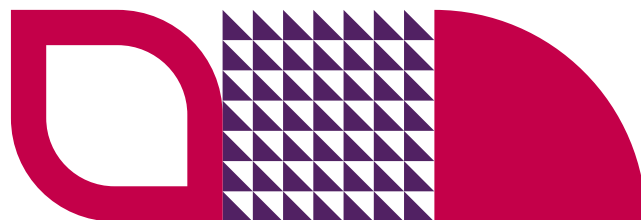
De raadsleden spraken zich positief uit over de denkoefening om (eventuele) wijzigingen in de dienstverlening van de afdeling Infrastructuur door te voeren. Zij vroegen dat er bij de opmaak van het nieuwe infrastructuurbeleidsplan rekening wordt gehouden met het verzekeren van de continuïteit, de evaluatie van het huidige beleidsplan en een onderzoek naar een aantal al deels geformuleerde strategische uitdagingen die verder in kaart kunnen worden gebracht.

Projectkeuzetrichter grote infrastructuurwerken en verdeling budgetten en wegingsprincipes projectselectie 2024

De Raad GO! ging akkoord om de vijf categorieën in de projectkeuzetrichter bij grote infrastructuurwerken te behouden. Het gaat om wettelijke normen, basiskwaliteit, groei, optimalisatie en strategische projecten. Er wordt desgevallend ook een fase ingebouwd in de projectselectie waarbij kan worden nagegaan in hoeverre projecten voldoende rijp en toekomstbestendig zijn. De Raad GO! sprak af een bijkomend portfolio aan grote infrastructuurwerken op te stellen voor 80 miljoen euro. Om dit budget te verdelen over de categorieën ging de Raad GO! akkoord om volgende werkwijze en volgorde te hanteren:

- Projecten uit de categorie wettelijke norm (op voorwaarde dat het probleem wordt aangepakt);
- Projecten uit andere categorieën volgens volgende verdeelsleutel en volgorde: 50% basiskwaliteit, 6% optimalisatie, 33% groei en 11% strategische projecten.
- Wanneer er in een categorie een restbudget is, wordt die toegevoegd aan de eerstvolgende categorie.

De Raad GO! sprak af dat het resultaat van deze projectselectie ten laatste op de raadszitting in oktober 2024 zal worden voorgelegd.

Luchtkwaliteitsfonds en Ondersteuning Luchtkwaliteitsfonds

De Vlaamse overheid voorziet middelen voor het Luchtkwaliteitsfonds en voor Ondersteuning Luchtkwaliteitsfonds. Deze middelen moesten worden vastgelegd in 2023. De Raad GO! ging akkoord met het vooropgestelde bestedingskader ervan. Concreet gebeurt de financiering voor 70 % uit het Luchtkwaliteitsfonds en voor 30 % uit Ondersteuning Luchtkwaliteitsfonds, tot de beschikbare middelen zijn uitgeput. De volgende beperkingen worden mee opgenomen: maximum één project per scholengroep en een maximumbedrag van 1 miljoen euro per scholengroep. Wanneer de middelen ontoereikend zijn voor de laatste te weerhouden aanvraag om het beschikbare budget aan te wenden, wordt dit aangevuld met middelen voor grote infrastructuurwerken. Er werd intussen al een bevraging gedaan bij de scholengroepen om een beter zicht te krijgen op de mogelijkheden.

Financieringsvoorwaarden asbestafbouw

De Raad GO! besliste dat de cofinanciering vanuit de centrale diensten voor asbestafbouw door scholengroepen gekoppeld wordt aan het voorleggen van een asbestafbouwplan, waarbij de timing van deze koppeling wordt afgestemd op het oproepsysteem van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM).

Capaciteitsmiddelen 2023, 2024 en 2025

De Raad GO! keurde de aanvragen tot aanwending van restbedragen van capaciteitsmiddelen 2023 en 2024 goed mits er een akkoord is van de raden van bestuur van de scholengroepen. De Raad GO! delegerde de afbakening hiervan aan de afgevaardigd bestuurder. Verder ging de Raad GO! akkoord met de werkwijze om in samenwerking met de scholengroepen te komen tot projectvoorstellen voor het aanwenden van capaciteitsmiddelen 2025. De Raad GO! gaf de opdracht om de prioritering van deze voorstellen voor te leggen op de raadszitting van maart 2024.

REPowerEU-subsidie – aanvraag plaatsen fotovoltaïsche installaties

Door de hoge energiekosten en de Europese klimaatregels dringt een energiebesparende aanpak zich op. Het GO! diende een subsidieaanvraag in om 25,5 miljoen euro te ontvangen in het kader van het REPowerEU-programma. Deze middelen worden aangewend om zonnepanelen te plaatsen op 'goede daken' - daken waar geen of beperkte bouwfysische en energetische renovaties moeten uitgevoerd worden - waarbij het btw-bedrag door het GO! moet gedragen worden. Het project en de subsidies zijn gekoppeld aan mijlpalen, waardoor het GO! moet prefinancieren. De Raad GO! ging akkoord met de REPowerEU-fiche en de mijlpalen. Verder besliste de Raad GO! om de middelen jaarlijks te voorzien om de btw van dit project te realiseren. Tot slot gaf de Raad GO!, bij goedkeuring door de Europese Commissie, de opdracht om een raamcontract in de markt te zetten onder voorwaarden van het verkrijgen van de subsidie.

Bestedingskader Vlaams Klimaatfonds – 7e ronde

De Vlaamse Regering maakt middelen vrij vanuit het Klimaatfonds om energiebesparende maatregelen deels te subsidiëren. De regering wijst 1.741.768,21 euro toe aan het GO!. Het GO! maakte samen met AGION een nota voor de Vlaamse Regering op waarin wordt voorgesteld de middelen te gebruiken voor dakisolatie. Die maatregel heeft immers de grootste energiebesparende impact als het gaat over de gebouwenschil. De Raad GO! ging akkoord met het projectvoorstel en verleende een mandaat aan de afgevaardigd bestuurder om het bestedingskader vorm te geven en projectvoorstellen over te maken aan de minister.

Gedeeld multifunctioneel gebruik infrastructuur – projectoproep 2024

De Vlaamse Regering stimuleert schoolbesturen om hun buiten- en sportinfrastructuur naschools te gebruiken. De regering beoogt met investeringen de infrastructuur kwalitatiever te maken, zodat scholen die kunnen openstellen voor sportclubs en andere gebruikers, na schooltijd, tijdens weekends en in vakanties. Het budget voor het GO! bedraagt 2,534 miljoen euro.

FINANCIEEL BELEID

Methodiek voorfinanciering infrastructuur welzijnsinstellingen

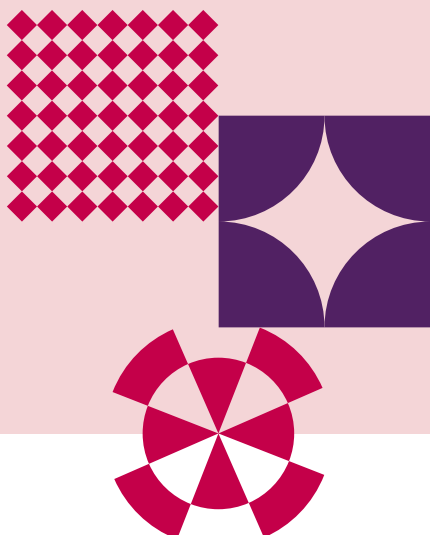
Met het oog op de voorfinanciering van infrastructuur van welzijnsvoorzieningen (van toepassing op instellingen die van departement Onderwijs naar departement Welzijn overgingen) ging de Raad GO! akkoord met het voorstel om een kader te creëren binnen het GO! om interne leningen te verstrekken vanuit de financiële reserves van de centrale diensten naar de scholengroepen. Er worden onder meer voorwaarden in opgenomen wat betreft de duurtijd van de lening, de rentevoet en de financierings- en terugbetalingsmodaliteiten. Het gaat om een principiële akkoord. Bij elk individueel dossier moet via de raad van bestuur van de betrokken scholengroep een haalbaarheidsstudie worden voorgelegd aan de Raad van het GO!.

Extra werkingsbudgetten CLB's

Via het 'Programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begrotingsaanpassing 2023' van 30 juni 2023 werd er in het decreet leerlingenbegeleiding bijkomend een nieuwe recurrente geldstroom voor de CLB's gecreëerd. De Raad GO! ging akkoord met de werkwijze voor toekenning van dergelijke specifieke werkingsmiddelen voor de volgende schooljaren (verdeling zoals decretaal voorzien).

Initiële dotatieverdeling scholengroepen 2024

De Raad GO! keurde de initiële dotatieverdeling onder scholengroepen in 2024 goed. Het gaat om dezelfde voorafnames als eerder beslist maar met een nieuw element wat betreft de dotatieverdeling specifiek bij onderwijsinternaten (omwille van het nieuwe decreet over dergelijke internaten).

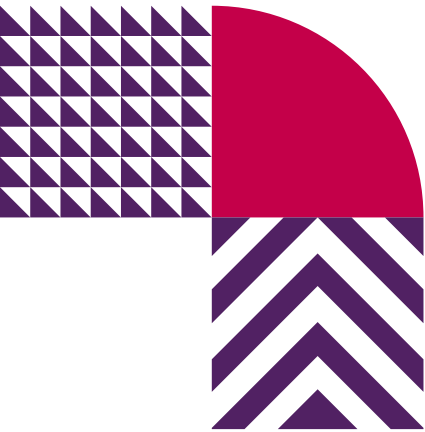
Voorzieningen – compensatie vervanging van langdurig afwezige vastbenoemde personeelsleden transitiekader

De internaten in het buitengewoon onderwijs, de internaten met permanente openstelling en het tehuis Kastor Kuurne maakten op 1 september 2023 de transitie van Onderwijs naar Welzijn. De vastbenoemde personeelsleden van het transitiekader van de voormalige internaten buitengewoon onderwijs kunnen als gevolg van de transitie, bij afwezigheid niet meer vervangen worden door tijdelijke (statutaire) personeelsleden. Om dit nadeel voor de GO! voorzieningen in vergelijking met voorzieningen met louter contractuele aanstellingen enigszins op te vangen, werd naar een oplossing gezocht. De Raad GO! ging akkoord met de verdeling en berekeningswijze van extra middelen vanuit Onderwijs voor de vervanging van de langdurig afwezige vastbenoemde personeelsleden in het transitiekader.

Financiële situatie GO!

De raadsleden drukten naar aanleiding van diverse dossiers hun bezorgdheid uit over de huidige en toekomstige financiële situatie van het GO!. Dit gebeurde onder meer bij de goedkeuring van de jaarrekening 2022 en bij de begrotingsopmaak 2024. Als het officieel onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap is het GO! de enige onderwijsverstrekker die verplicht is om de vrije keuze te waarborgen en neutraal onderwijs aan te bieden. Het is een grondwettelijke opdracht van de Vlaamse Gemeenschap die bij bijzonder decreet aan het GO! werd overgedragen. Deze opdracht veronderstelt dat de Vlaamse overheid het GO! als preferentiële partner voor onderwijs behandelt en in staat stelt om zijn grondwettelijke opdracht naar behoren uit te voeren. Dit slaat zowel op regelgeving als op middelen, personeel en infrastructuur.

In heel wat recente regelgeving is echter vast te stellen dat de overheid hier geen rekening meer mee houdt. Bovendien krijgt het GO! als het gefinancierd onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap enkel dotaties vanuit de Vlaamse overheid die de voorbije jaren opeenvolgend aan besparingen werden onderworpen. De bezorgdheid van de Raad van het GO! om de gevolgen van deze evoluties voor de financiële situatie van het GO! blijft dan ook pertinent. Die pleitte daarom ook in 2023 voor structurele oplossingen en dringt bij de overheid aan op het voorzien van de voldoende omkaderings- en werkingsmiddelen, alsook op regelgeving die op maat is van de unieke positie van het GO!.

SEMINARIES

Op 24 en 25 november 2023 ging er een strategisch raadsseminarie door in Blankenberge. De focus lag op de rol van de Raad GO! om onderwijskwaliteit te garanderen en verhogen. Er werd onder meer nagegaan welke instrumenten of hefboomen de Raad GO! daarvoor tot haar beschikking heeft en hoe die gericht kunnen worden ingezet.

8

Positie GO! in het onderwijslandschap

8.1. GLOBALE LEERLINGENCIJFERS

Leerlingencijfers zijn een momentopname: ze wijzigen tijdens het schooljaar als gevolg van bijvoorbeeld de instapmomenten van kleuters of de doorverwijzing van leerlingen uit het gewoon onderwijs naar het buitengewoon onderwijs. Het GO! heeft leerlingen in voltijds en deeltijds onderwijs, in het leerplichtonderwijs of in het onderwijs buiten de leerplicht, in verschillende onderwijsniveaus en onderwijsvormen. Het marktaandeel is dus niet in één cijfer te vatten.

Globaal kan wel worden gesteld dat de schoolbevolking in het GO! al enkele jaren groeit en dat het GO! gestaag aan marktaandeel wint, wat erop wijst dat ouders en cursisten de kwaliteit van het onderwijs en de eigenheid van het pedagogisch project van het GO! positief evalueren. Per 1 februari 2023 telt het GO! in totaal 231 285 leerlingen. In vergelijking met de februaritelling van 2022 is het aantal leerlingen gestegen met 1,95%. In totaal noteren we 1 335 leerlingen meer in het gewoon basisonderwijs en 2 863 leerlingen meer in het gewoon secundair onderwijs. In de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) van het GO! zitten 2 441 leerlingen. Hun aantal is met 619 leerlingen toegenomen. Onderstaande tabel (inclusief OKAN- en Franstalige leerlingen) biedt een volledig overzicht op basis van de cijfers van 1 februari 2023, dus voor het schooljaar 2022-2023.

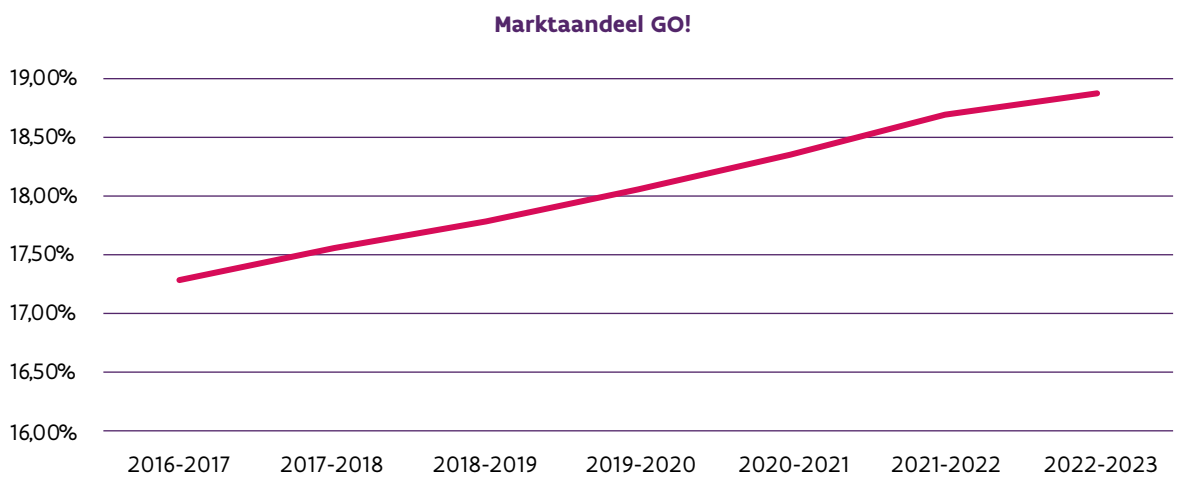
Onderwijs	Niveau	Instellingen	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Leerplicht- onderwijs	Basisonderwijs - gewoon	433	110.060	110.825	112.018	112.336	113.512	114.847
	Basisonderwijs – buitengewoon	36	6.462	6.572	6.901	6.971	7.374	7.517
	Secundair onderwijs – gewoon	215	83.735	86.645	89.393	93.615	96.095	98.958
	Secundair onderwijs – buitengewoon	31	5.465	5.714	6.131	6.500	6.988	7.234
	Deeltijds beroeps- secundair onderwijs	17	2.753	2.733	2.859	2.836	2.884	2.729
	Totaal		732	208.475	212.489	217.302	222.258	226.853
Onderwijs buiten leerplicht	Volwassenenonderwijs	10	113.400	111.715	103.884	85.037	90.385	101.332
	Deeltijds kunst- onderwijs	15	13.236	14.375	14.664	14.332	14.671	15.336
	Totaal	25	126.636	126.090	118.548	99.369	105.056	116.668
Internaten*	Financierbare instellingen	29	2.194	2.094	2.052	2.031	2.124	2.302
	Niet-gefinancierde instellingen	19	1.230	1.310	1.372	1.380	1.348	1.229
	Totaal	48	3.424	3.404	3.424	3.411	3.472	3.531

*26 internaten + 4 tehuizen

8.2. LEERPLICHTONDERWIJS

ALGEMEEN

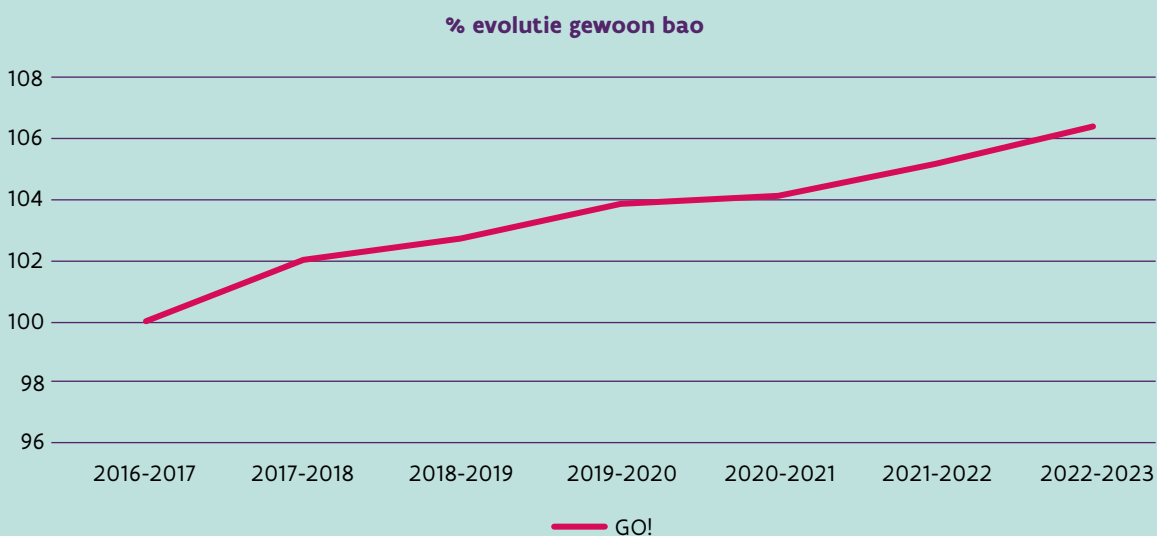
Bij de telling van februari 2023 (schooljaar 2022-2023) volgen 231 285 leerlingen les in het gewoon en buitengewoon leerplichtonderwijs van het GO!. Het GO! heeft hiermee een marktaandeel van 18,88%. Bij de telling van februari 2022 waren er 226 853 leerlingen en bedroeg het marktaandeel 18,68%.

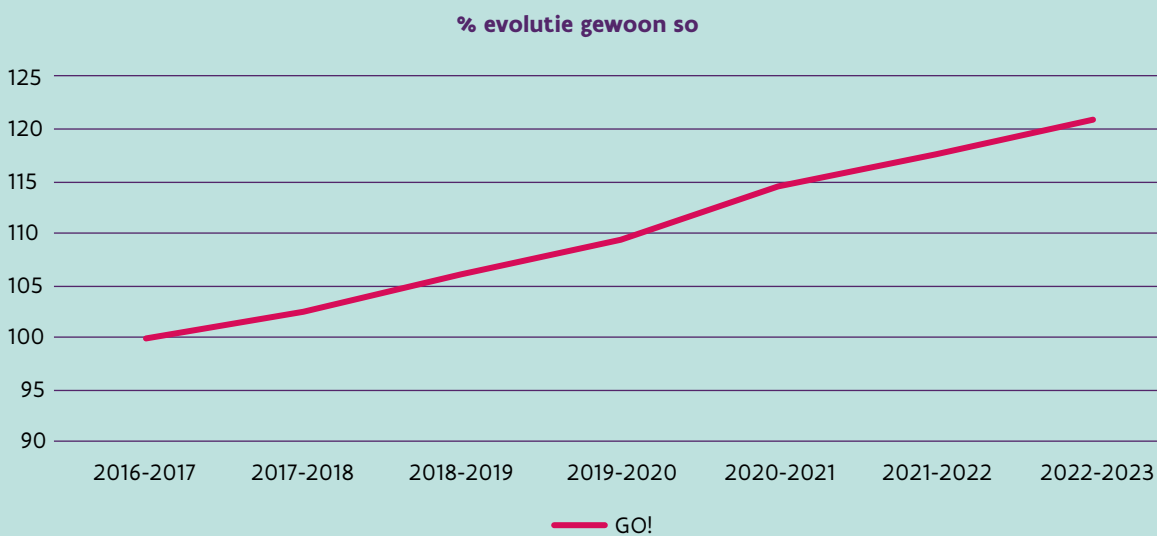
GEWOON BASISONDERWIJS

Het gewoon basisonderwijs kent al jaren een gestage groei, zonder enige terugval.

GEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS

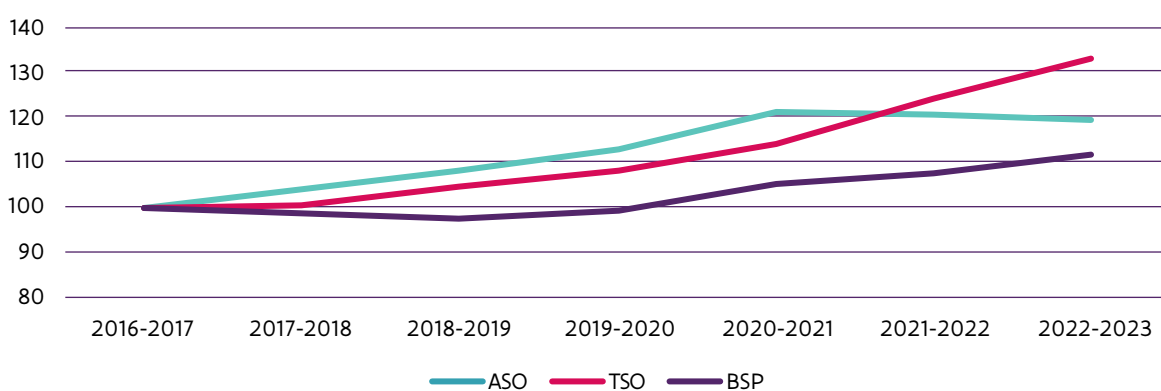
Het gewoon secundair onderwijs kent de laatste jaren een constante en sterke groei, met in 2022-2023 een extra stijging tot 98 958 leerlingen. Een stijging met 2,98% naar een marktaandeel van 21,13%.

Cijfers per onderwijsvorm so

	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
1e graad	25.808	27.271	28.603	29.373	29.862	30.434	31.124
aso	21.406	22.203	23.135	24.096	25.962	25.836	25.511
tso	13.156	13.227	13.771	14.231	15.012	16.314	17.484
bsc	17.398	17.136	16.986	17.233	18.242	18.689	19.419
OKAN	1.302	1.157	1.338	1.602	1.569	1.822	2.441
hbo	1.289	1.307	1.351	1.329	1.404	1.290	1.210
kso	1.435	1.434	1.461	1.529	1.564	1.710	1.769
Eindtotaal	81.794	83.735	86.645	89.393	93.615	96.095	98.958

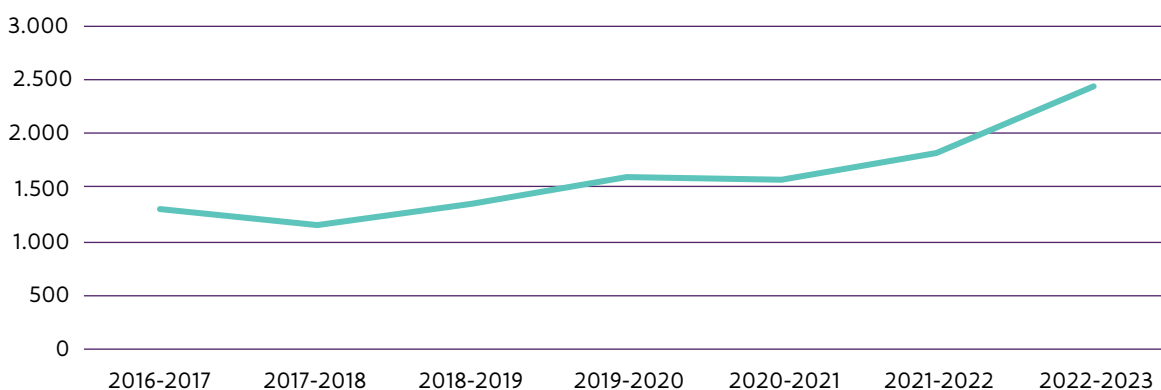
% evolutie aso, tso en bso

Het is duidelijk dat vooral aso en tso een stijgend verloop kennen. Na een licht dalend verloop voorheen is er ook bij bso in 2023 weer een stijging merkbaar.

Cijfers OKAN

Evolutie OKAN

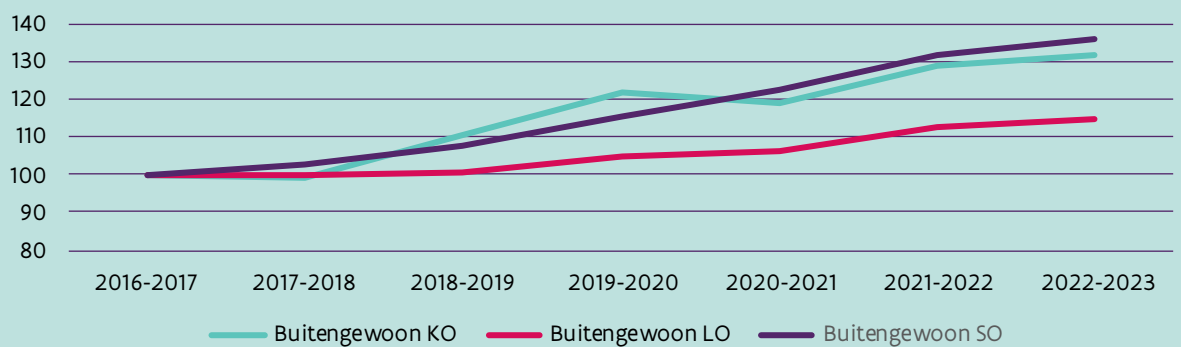
In het schooljaar 2022-2023 is er een sterke stijging in OKAN tot 2 441 leerlingen. Een gevolg van de oorlog in Oekraïne. Voor de OKAN-classes heeft het GO! een marktaandeel van 29,20%; aanzienlijk meer dan zijn marktaandeel voor het secundair onderwijs. Het GO! levert hier een substantiële extra bijdrage in verhouding tot zijn leerlingenpopulatie

BUITENGEWOON ONDERWIJS

Het buitengewoon onderwijs vertoont de laatste 6 jaar een stijgende trend.

	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Buitengewoon kleuteronderwijs	604	598	668	734	720	776	796
Buitengewoon lager onderwijs	5.866	5.864	5.904	6.167	6.251	6.598	6.721
Buitengewoon secundair onderwijs	5.317	5.465	5.714	6.131	6.500	6.988	7.234
Eindtotaal	11.787	11.927	12.286	13.032	13.471	14.362	14.751

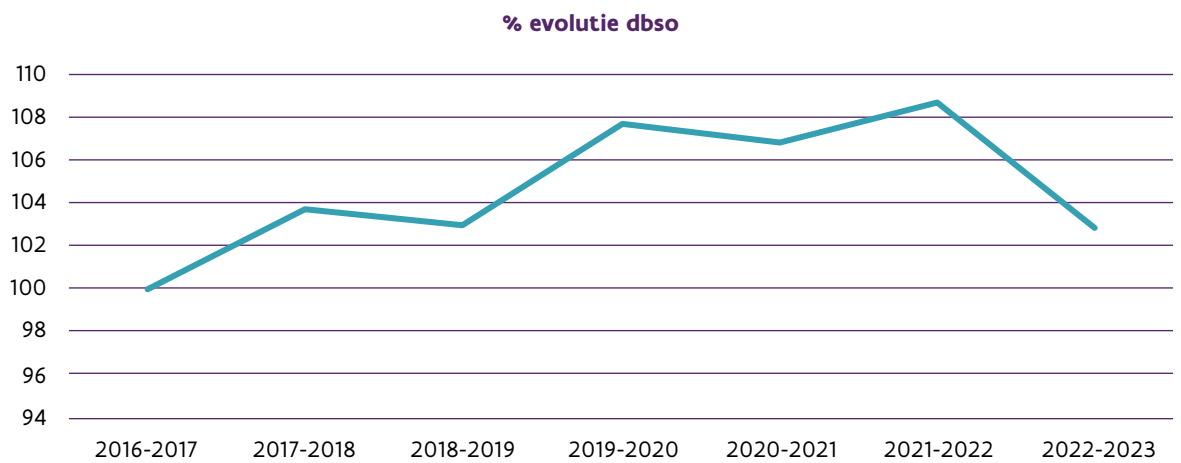
% evolutie buitenwoon onderwijs

DEELTIJDS BEROEPSSECUNDAIR ONDERWIJS (DBSO)

Op 1 februari 2023 telde het dbso 2 729 leerlingen, 155 minder dan in het schooljaar 2021-2022.

2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
2.655	2.753	2.733	2.859	2.836	2.884	2.729

8.3. ONDERWIJS BUITEN DE LEERPlicht

Het onderwijs buiten de leerplicht omvat het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs. Deze analyse van de cijfers voor het deeltijds kunstonderwijs berust op de tellingen van 1 februari, uitgevoerd door het departement Onderwijs en Vorming en gepubliceerd in het Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs. Opgelet: het betreft hier enkel de financierbare cursisten.

DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS (DKO)

Op 1 februari 2023 waren er 15 336 cursisten ingeschreven in de kunst- en muziekacademies van het GO!, een stijgend leerlingenaantal en marktaandeel ten opzichte van februari 2022.

2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
12.946	13.236	14.375	14.664	14.332	14.671	15.336
7,25%	7,34%	7,32%	7,29%	7,37%	7,44%	7,55%

VOLWASSENENONDERWIJS (VO)

Op 1 februari 2023 waren er 101 332 cursisten ingeschreven in de Centra voor Volwassenenonderwijs van het GO!. Dit betekent weer een stijging van het aantal cursisten. De eerdere daling in absolute aantallen in 2020-2021 en 2021-2022 had vooral te maken met de coronacrisis: de lockdown die inging in maart 2020 waardoor de CVO's niet open konden blijven en sommige centra enkel digitaal lessen konden aanbieden. Door de aanhoudende coronamaatregelen konden de centra ook na de lockdown niet op volle capaciteit lesgeven.

	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Cursisten	114.685	113.400	111.715	103.884	85.037	90.385	101.332
Marktaandeel	34,30%	34,62%	34,61%	35,81%	34,88%	34,47%	34,52%

8.4 INTERNATEN

Op 1 februari 2023 verbleven er in alle GO! internaten samen 2 302 financieerbare internen, het aantal internen kent een stijging.

Internaten (februari)	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Internen	2.218	2.194	2.094	2.052	2.031	2.124	2.302
Marktaandeel	22,00%	22,04%	21,63%	21,86%	21,57%	21,91%	23,77%

Daarnaast zijn er 19 internaten in het buitengewoon onderwijs (niet-gefinancierde instellingen).

Inernaten buo (februari)	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Internen	1.281	1.230	1.310	1.372	1.380	1.348	1.229

Infrastructuur

Het GO! is eigenaar en beheerder van een groot patrimonium waarmee het zijn onderwijsopdracht waarmaakt. De toestand van het patrimonium is systematisch in kaart gebracht. Data onderbouwen het infrastructuurbeleid en de strategische en tactische beslissingen over investeringen. Het infrastructuurbeleidsplan versterkt de samenwerking en het professionaliseren van het GO! als patrimoniumbeheerder, over de drie bestuursniveaus heen. Het helpt het GO! om met de weinige mensen en middelen het patrimonium toch zo goed mogelijk te beheren.

9.1. HET INFRASTRUCTUURBELEIDSPLAN

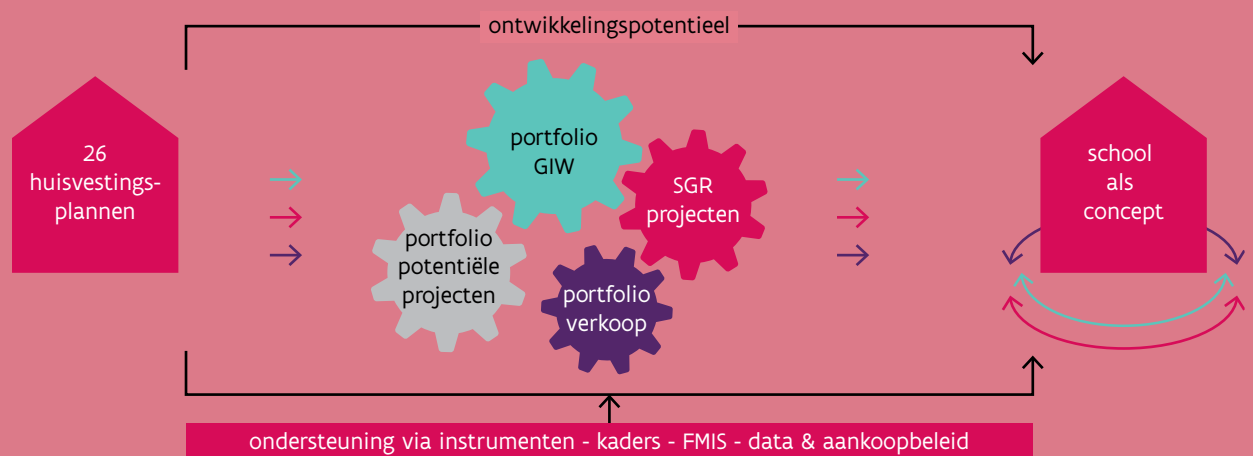
Wat betreft zijn infrastructuur is de grote uitdaging voor het GO! om een oplossing te vinden voor de globale slechte staat van zijn scholen en hun omgeving, veroorzaakt door de jarenlange onderfinanciering vanwege de overheid. Met het infrastructuurbeleidsplan wil het GO! dit probleem gedeeltelijk verhelpen door intern de aanpak te professionaliseren (samen met de scholengroepen), de juiste keuzes te maken en het patrimonium te optimaliseren. Zonder bijkomende financiering is een oplossing ten gronde echter niet mogelijk.

**HET GO! STREEFT VOOR ZIJN INFRASTRUCTUUR NAAR:
'INSPIRERENDE, INNOVATIEVE LEEROMGEVINGEN IN VEILIGE,
GEZONDE EN COMFORTABELE GEBOUWEN DIE ZO DE FAVORIETE
LEERPLEK VORMEN VAN ELKE LERENDE DIE VOOR HET GO! KIEST'.**

Om dit doel te bereiken werken scholengroepen en de centrale diensten op strategisch, tactisch en operationeel niveau samen. Na het uitwerken van kaders en het in kaart brengen van het patrimonium, focust het GO! met zijn beleid sinds 2020 op het uitvoeren van de plannen en de koppeling aan het strategisch plan GO! 2030. In het licht van het strategisch plan werden de plannen van de scholengroepen vertaald in mogelijke concrete beleidskeuzes en projecten. Het infrastructuurbeleidsplan focust op 5 speerpunten.

1. **School als concept:** de school als een ankerpunt, een hybride en inclusieve leer- en leefomgeving afgestemd op nieuwe leerconcepten die uitvoering geven aan het strategisch plan GO! 2030.
2. **Het huisvestingsplan:** een vertaling naar een infrastructuurbeleid én mogelijke concrete infrastructuurprojecten vanuit het integraalplan en de toekomstvisie van de scholengroep.
3. **Kijken door een ontwikkelingsbril:** creatief denken, oplossingsgericht werken en ondernemend handelen zijn nodig om de transformatie te maken naar de school als concept en de uitdagingen rond infrastructuur aan te gaan.
4. **Portfoliomanagement:** een professioneel beheer van diverse types projecten en programma's, van selectie tot uitvoering.
5. **De 'fundamenten' onderhouden en versterken:** onderbouwing en ondersteuning door middel van instrumenten, kaders, data, het Facility Management Informatie Systeem en het aankoopbeleid.

Veel gebouwen van het GO! voldoen niet aan minimale criteria rond veiligheid, gezondheid of comfort. De beperking van middelen blijft een grote uitdaging. Het GO! heeft zelf een belangrijke verantwoordelijkheid. De twee kernideeën van het infrastructuurbeleidsplan geven invulling aan deze beleidsruimte en zijn erop gericht elke euro doordacht en verantwoord uit te geven in de transitie van het patrimonium naar scholen als concept: enerzijds verdichten, anderzijds “elke beslissing is juist en duurzaam op lange termijn”.

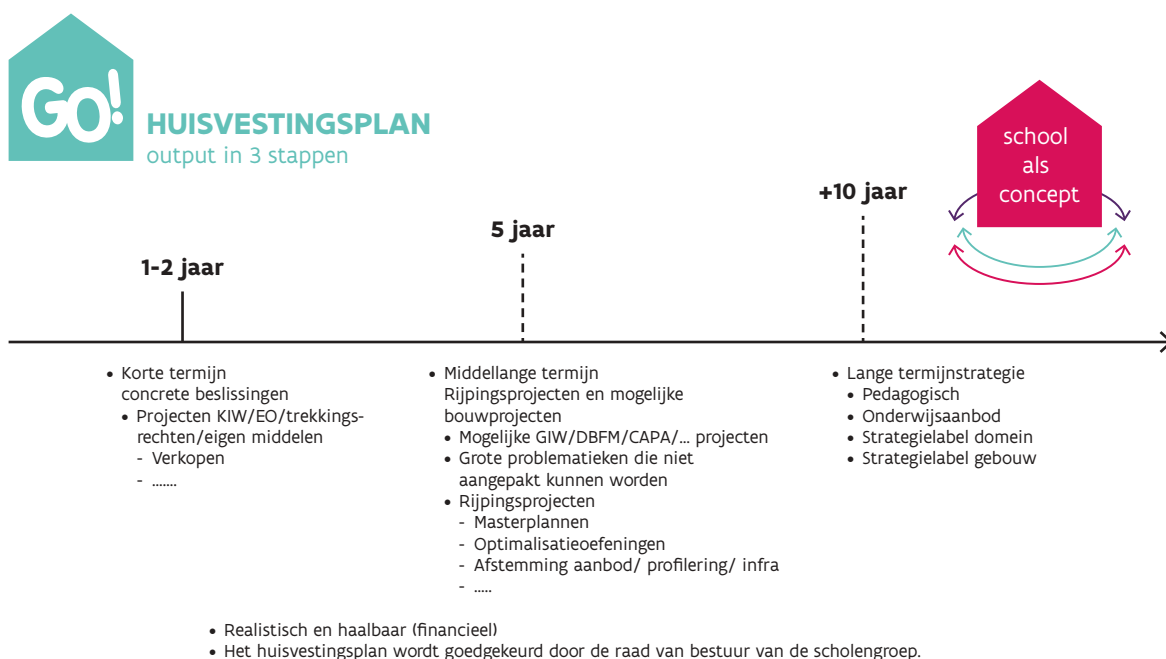
UITROL VAN DE HUISVESTINGSPANNEN

Met de opmaak van de huisvestingsplannen werden de projecten en plannen vanuit het integraalplan per scholengroep concreter. Het huisvestingsplan beoogt een betere inhoudelijke afstemming tussen de scholengroepen en de centrale diensten over concrete beslissingen rond infrastructuur op korte, middellange en lange termijn. Na de opmaak van het huisvestingsplan zal er duidelijkheid zijn over welke situaties de scholengroepen of centrale diensten al dan niet kunnen aanpakken.

De toekomstvisie van de scholengroep wordt vertaald in het huisvestingsplan. De uitrol van de huisvestingsplannen voor alle scholengroepen biedt een netbreed beeld op de noden. Hiermee kan het GO! de onderfinanciering op basis van reële data verder aankaarten én zoeken naar oplossingen: via het ontwikkelen van programma's, het optimaal aanwenden van subsidies, middelen uit verkoop of andere mogelijkheden.

Het huisvestingsplan voedt ook de ontwikkeling van beleid op het strategisch niveau. Vanuit dit plan kunnen bouwprojecten, programma's en verkopen opgestart worden en projecten dieper uitgewerkt. Ook worden op die manier de kritische prestatie-indicatoren geconcretiseerd en vertaald naar beslissingen. Hiermee vormt het huisvestingsplan de basis voor het operationele niveau.

Output van het huisvestingsplan

Eind 2023 waren er al 21 huisvestingsplannen afgerond verspreid over de 26 scholengroepen. De laatste 5 plannen werden opgestart in 2023 en zullen worden afgewerkt in 2024.

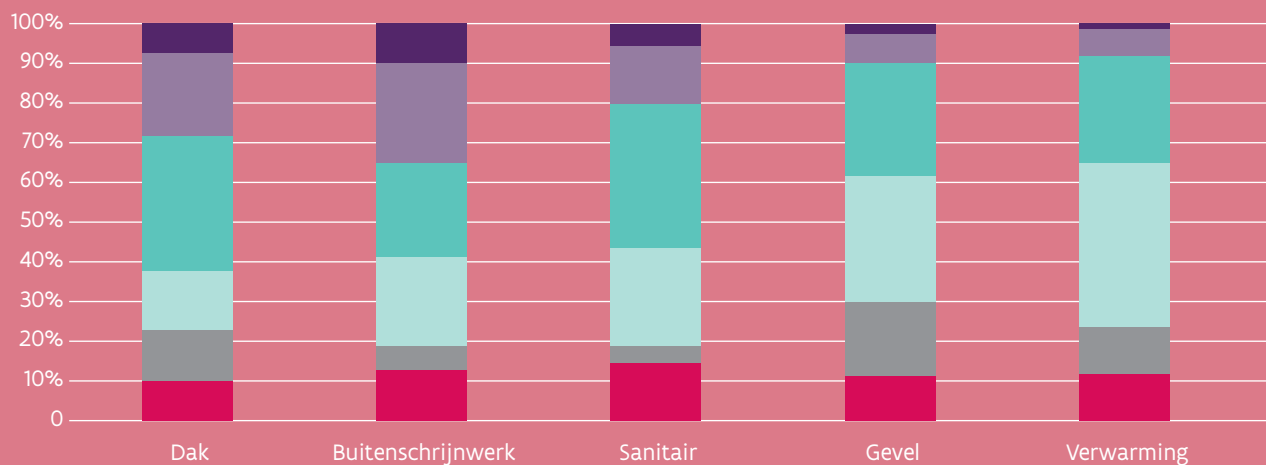
9.2. HET GO! PATRIMONIUM

Voor de investeringen in schoolgebouwen beschikt het GO! over middelen uit de Vlaamse begroting en middelen die het zelf genereert uit het beheer en de verkoop van gebouwen en gronden. Het GO! beheert ongeveer 4 miljoen m² gebouwoppervlakte. Met de beschikbare middelen kan slechts 1/8 van de noden worden gelenigd. Deze onderfinanciering heeft tot gevolg dat een groot deel van de gebouwen van het GO! in slechte staat is. Meer dan 400.000 m² moet dringend vervangen worden. Bij 1/10 van de gebouwoppervlakte zijn het dak, het buitenschrijnwerk en het sanitair in een onaanvaardbare staat. Bij meer dan 30% van de gebouwoppervlakte is investeren in dak, buitenschrijnwerk en sanitair dringend nodig. Met de uitrol van het globale infrastructuurbeleidsplan pakt het GO! dit professioneel aan. Met de beschikbare middelen is het echter onmogelijk om de aftakeling een halt toe te roepen. De veroudering van het patrimonium van het GO! is een cruciaal aandachtspunt dat een directe impact heeft op de effectieve waarde van de gebouwen. Om de waarde en bruikbaarheid van het vastgoed te behouden en te verbeteren, is het essentieel dat er wordt geïnvesteerd in renovatie en modernisering. Dit zal niet alleen de marktwaarde verhogen, maar ook een betere leer- en werkomgeving creëren voor leerlingen en personeelsleden. De overheid moet een grote inhaalbeweging doen om te komen tot een basiskwaliteit in alle schoolgebouwen van het GO!.

EIGENSCHAPPEN VAN HET PATRIMONIUM

Onderstaande grafiek toont de leeftijd van de gebouwde oppervlakte van het patrimonium. Hierin kan je een aantal bouwgolven waarnemen: 60% van de gebouwde oppervlakte is ouder dan 40 jaar, 40% is ouder dan 50 jaar. Voor een goed vastgoedbeheer wordt aangenomen dat een gebouw minstens om de 50 jaar een grote investering vraagt, in de vorm van een grondige renovatie of van vernieuwbouw. Met de huidige budgetten wordt er ongeveer om de 200 jaar vervangen of grondig geïnvesteerd. Onderstaande grafiek toont voor elk van de vijf gebouwonderdelen in welke staat de gebouwen verkeren.

- Er is geen nood aan dringend onderhoud, de verwachte levensduur is minstens 25 jaar.
- De functionele gebruiksduur van het element wordt geschat op 20 jaar, klein onderhoud of plaatselijk herstel kan nodig zijn.
- Planmatig onderhoud en incidenteel herstel is nodig. Het element zal nog circa 15 jaar functioneel zijn.
- Aanpassing of vervanging van elementen is noodzakelijk, de functionele gebruiksduur wordt geschat op circa 5 jaar.
- Een totaalrenovatie is dringend nodig op korte termijn, het gebruik is nog rekbaar voor maximaal 2 jaar.
- De voorziene eindfase is bereikt, het gebouwdeel moet gesloopt worden.

9.3. GEDEELDE BEVOEGDHEDEN MET EEN STERKE SAMENWERKING

Volgens het Bijzonder Decreet van het Gemeenschapsonderwijs beheren de centrale diensten, de scholengroepen en de scholen het patrimonium met een gedeelde bevoegdheid. Dat vergt een sterke samenwerking. Bij alle projecten zijn de scholengroepen en scholen nauw betrokken. Tijdens vier netwerkdagen voor de infrastructuurverantwoordelijken werd intensief gewerkt aan samenwerking tussen de centrale diensten en de scholengroepen én aan kennisuitwisseling tussen de scholengroepen onderling. Diverse beleidsprojecten verlopen in samenwerking tussen scholengroepen en centrale diensten.

9.4. MIDDELEN

Het GO! ontvangt jaarlijks een investeringsdotatie van 74 miljoen euro vanuit de Vlaamse overheid. In 2023 was dit zelfs nog iets hoger. Deze investeringsdotatie is als volgt opgebouwd:

euro '000	ontvanger	Middelen 2023
Grote infrastructuurwerken (GIW)	GO! CD	56.256
Kleine infrastructuurwerken (KIW)	SGR	12.574
Eigenaarsonderhoud	SGR	7.087
Totaal		75.917

Als rekening wordt gehouden met het aantal leerlingen en met het principe dat een gebouw om de vijftig jaar vervangen wordt, en in de veronderstelling dat alle gebouwen in goede staat worden onderhouden, heeft het GO! jaarlijks minstens 333 miljoen euro nodig om de gebouwen te vervangen en onderhouden. Het GO! ontvangt jaarlijks veel minder middelen, met als gevolg dat het patrimonium gestaag aftakelt en aan waarde verliest. Uitgaand van een inhaalbeweging om het patrimonium weer in een aanvaardbare staat te krijgen en met het stapsgewijs energieneutraal maken van het patrimonium tegen 2050, is er een verhoogde investering nodig van 450 miljoen euro per jaar.

Budgettair zijn er middelen voor scholeninfrastructuur bijgekomen, naast de basisdotatie. Die middelen zijn gekleurd (bijvoorbeeld voor extra capaciteit) of verbonden aan specifieke formules (bijvoorbeeld DBFM). In 2023 ontving het GO! ook extra budgetten, maar deze vingen integraal slechts de prijsstijgingen van 2023 op. De jaarlijkse basisdotatie werd de afgelopen twintig jaar niet systematisch aangepast aan de gestegen bouwkosten (de bouwkost verdrievoudigde in die 20 jaar). Dit budget werd bovendien bepaald op basis van een aantal vierkante meter per leerling dat veel kleiner is dan het normenbesluit bepaalt. Conform het [regeerakkoord](#) werd de verdeelsleutel tussen de verschillende onderwijsverstrekkers (op basis van de leerlingenaantallen en marktaandelen) voor de bepaling van de basisdotatie in 2020 geactualiseerd en voor het eerst toegepast vanaf 2021.

De jaarlijkse dotatie wordt opgesplitst volgens de bevoegdheden omschreven in het Bijzonder Decreet van het Gemeenschapsonderwijs. Dit onderdeel van het jaarverslag betreft de middelen voor grote bouw- en renovatieprojecten die beheerd worden door de centrale diensten.

Het GO! ontvangt ook middelen vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) voor specifieke projecten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en genereert ook eigen middelen uit onder andere verkoop. In het afgelopen jaar werden daarenboven middelen toegekend voor een specifiek doel (bv. Vlaams Klimaatfonds, Sport Vlaanderen, Relanceplan, ...).

Die versnippering van middelen maakt het moeilijk om een coherent beleid te voeren. Met de capaciteitsmiddelen realiseert het GO! projecten in gemeenten waar over alle onderwijsverstrekkers heen te weinig stoeltjes beschikbaar zijn. In gemeenten waar er volgens de capaciteitsmonitor over alle onderwijsverstrekkers heen wel voldoende plaats is, maar waar het GO! leerlingen moet weigeren en dus de vrije keuze niet kan waarborgen, kan het GO! de middelen niet gebruiken.

In 2023 legde het GO! voor een totaalbudget van ongeveer 120 miljoen euro vast voor de voorziene bouw- en studieopdrachten waarvan ongeveer 83 miljoen euro op de vastleggingsmachtiging en 37 miljoen euro op eigen middelen.

De actualisatie van OD II werd uitgevoerd vanaf 2022 voor de budgetten grote investeringen in schoolinfrastructuur. De overheid voerde geen retroactieve aanpassing door waardoor het GO! de stijging in het marktaandeel pas vanaf 2022 beperkt weerspiegeld ziet in de stijging van jaarlijkse infrastructuurmiddelen. Jammer genoeg stegen ook de prijzen voor bouwmaterialen. De extra budgetten voor scholenbouw zijn opgegaan aan de prijsstijgingen. Er zal dus geen extra m² of plaats bijkomen. Ook worden er nog altijd geen middelen voorzien voor het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, de internaten en de CLB's. De onderhoudsbudgetten blijven al jaren status quo.

9.5. REALISATIES EN WERKING IN 2023

GROTE BOUW- EN RENOVATIEPROJECTEN

Het GO! realiseert grote bouwprojecten met de dotatie van de overheid, met capaciteitsmiddelen en door eigen middelen te herinvesteren. In 2023:

- werden 19 bouwprojecten in gebruik genomen;
- gingen de werken van 8 bouw- en renovatieprojecten van start voor 18 miljoen euro;
- werden 5 design-and-buildprojecten aanbesteed voor 38,5 miljoen euro;
- werden studie bureaus aangesteld voor 6 projecten met een ereloonkost van 2,3 miljoen euro.

Eind 2023 bevatte de bouwportfolio 187 projecten. Deze projecten bevinden zich in verschillende fasen, van projectdefinitie over ontwerp en uitvoering tot voorlopig opgeleverd. Er werd in 2023 geen projectselectie toegepast. Er werden wel projecten toegevoegd met een projectspecifieke financiering. Het gaat over 2 capaciteitsprojecten, voor een budget van 4.2 miljoen euro.

PPS-PROJECTEN

Het GO! gaat ook samenwerkingsverbanden aan met partners. Zo deelt het bijvoorbeeld de kosten voor de bouw van een gemeenschappelijke sporthal of kiest het voor een publiek-private samenwerking (pps). Sinds 2019 werden projecten door een haalbaarheidsstudie onderzocht op hun PPS-potentieel. Heel wat projecten lijken aanvankelijk interessant maar na verder onderzoek wordt de PPS-aanpak stopgezet. Eind 2023 is er 1 PPS project in Roeselare in uitvoering. Het project omvat de nieuwbouw van een innovatieve basisschool waarbij een deel van het domein vermarkt wordt voor private woonontwikkeling.

PROJECTEN IN DE KIJKER

Het decreet betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten voorziet in 36,5 miljoen euro beschikbaarheidsvergoeding om te investeren in schoolinfrastructuur, te realiseren via DBFM2. Voor het GO! betreft het 47 295 m² extra te ontwikkelen infrastructuur. Het GO! heeft hier de verantwoordelijkheid over de procedure, het projectmanagement en de opvolging van het onderhoud. In dit programma worden 14 bouwprojecten uitgevoerd, verdeeld over 2 clusters. Voor de eerste cluster van 7 projecten werden in 2023 onderhandelingen gevoerd en het uitvoerende consortium werd aangesteld. Het pilootproject GO! basisschool De Smiskens Turnhout werd opgestart in 2023. Voor de overige projecten in deze eerste cluster, in Mechelen, Ertvelde, Gent, Haaltert, Ronse en Lanaken wordt ingezet op het verkrijgen van de omgevingsvergunning.

Omdat deze projecten via de Design-Build-Finance-Maintenanceformule worden gerealiseerd, waarbij 7 projecten in 1 cluster worden toegewezen aan 1 consortium, is het zeer belangrijk dat de eisen en wensen voor elk van deze projecten zijn gespecificeerd in de opdrachtdocumenten. Wijzigingen aan het programma zijn immers na toewijzing niet meer mogelijk. Centrale diensten, scholengroepen en schooldirecties maakten samen de projectdefinities op en verwerkten hierin de volgende GO! kernprincipes:

- basis van het programma is het PPGO!
- duurzaamheid: een duurzame structuur garandeert interne flexibiliteit
- maximaal gebruik van de oppervlakte
- herkenbaarheid van het GO! in het straatbeeld

GO! basisschool De Smiskens Turnhout

GO! Busleyden atheneum Campus Zandpoort Mechelen

GO! basisschool De Regenboog Ertvelde

GO! basisschool Voskenslaan Gent

GO! basisschool De Krekel en GO! bubao De Brug Haaltert

GO! basisschool Decroly Ronse

GO! campus Alicebourg Lanaken

CAPACITEITSPROJECTEN

Sinds 2010 kan het GO! over heel Vlaanderen leerlingenplaatsen creëren met de extra middelen die de Vlaamse Regering daartoe voorziet. In 2022 keurde de regering bij de capaciteitsronde over de jaren 2022, 2023 en 2024 voor 2023 voor 21 miljoen 721 137 euro aan capaciteitsprojecten goed.

In 2023 werd duidelijk dat het GO! gebruik kan maken van bijkomende middelen uit reserves op de Vlaamse begroting voor de uitbreiding van schoolinfrastructuur. De Vlaamse Regering besliste dat het voor 2023 gaat over 2,45 miljoen euro en voor 2024 over 1,79 miljoen euro. Op vraag van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, keurde de Raad van het GO! de volgende projecten onder voorwaarden goed:

- GO! basisschool voor buitengewoon onderwijs Woudlucht en de GO! school voor buitengewoon secundair onderwijs Woudlucht
- GO! Busleyden Atheneum De Beemden

De afgevaardigd bestuurder bepaalde en keurde de omvang van deze projecten goed bij delegatie door de Raad GO!. Een resterend budget wordt toegekend aan GIW als gevolg van sterke prijsstijgingen bij lopende capaciteitsprojecten.

In 2023 werden 15 capaciteitsprojecten in gebruik genomen die 1 146 leerlingenplaatsen creëerden: 987 plaatsen in het secundair onderwijs, 59 plaatsen in het buitengewoon basisonderwijs en 100 plaatsen in het buitengewoon secundair onderwijs. Daar stond 12 miljoen 197 390 euro aan capaciteitsmiddelen tegenover.

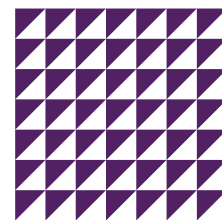
PROGRAMMA'S SLOPEN, BASISKWALITEIT EN GEDEELD MULTIFUNCTIONEEL GEBRUIK

Het raamcontract voor sloopwerken werd gegund. Daarmee kon het sloopprogramma van het GO! volop in gang schieten. Eind 2023 is de afbraak van paviljoenen en gebouwen binnen het sloopprogramma voor 18 268 m², verspreid over 9 domeinen, een feit.

Er is vanuit het GIW-budget en met inzet van een deel van de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds een bedrag tussen 23,5 en 28,5 miljoen euro uitgetrokken voor het eenmalige programma basiskwaliteit, dat over verschillende jaren uitgevoerd wordt. Het programma heeft tot doel de basiskwaliteit van schoolgebouwen te verbeteren via energetische totaalrenovaties van de 4 generieke gebouwdelen: dak, gevel, buitenschrijnwerk en verwarming. Er werden 8 projecten geselecteerd: die met de grootste energiebesparing en de minst goede kwaliteit van de buitenschil, goed voor 25 000 m². Dit aantal werd gereduceerd tot 7 projecten wegens te complex in uitvoering. Hiervan waren al 3 renovatieprojecten in gebruik genomen en in 2023 werd er nog een project gerealiseerd.

De minister van Onderwijs en Vorming maakte in 2023 middelen vrij voor scholen die hun infrastructuur willen delen met sportclubs, jeugdbewegingen en andere verenigingen. Van het totaalbudget van 10 miljoen euro zal het GO! 2,5 miljoen euro aan projecten kunnen selecteren. Voor de bestaande scholen is er dus financiële steun, om bv. een afzonderlijke toegang te voorzien of ruimtes aan te passen. Zo kan de schoolinfrastructuur ook 's avonds, in het weekend en tijdens schoolvakanties gebruikt worden.

ZONNELENING EN KLIMAATLENING

Een van de 11 klimaatacties van Onderwijs behelst de zonnelening (voor zonnepanelen op schooldaken) en de klimaatlening. Door deze leningen zijn er renteloze GO! leningen voor energie-efficiënte maatregelen in schoolgebouwen mogelijk. Hierdoor is er een blijvende CO₂-reductie en dalen de energiekosten van de scholen. Het GO! voert deze projecten uit in samenwerking met het Vlaams Energiebedrijf. Voor de zonnelening werden in 2023 14 nieuwe projecten ingediend. Voor de klimaatlening werden in 2023 3 nieuwe projecten ingediend.

VLAAMS KLIMAATFONDS 2021-2024 UITFASERING STOOKOLIE

In 2023 werden geen nieuwe projecten ingediend. Het GO! ambieert een volledige uitfasering van stookolie tegen eind 2024, met uitzondering van de stookplaatsen die gekoppeld zijn aan gebouwen die einde levensduur zijn en dus niet meer renovatiewaardig.

LUCHTKWALITEITSFONDS 2023 EN ONDERSTEUNING LUCHTKWALITEITSFONDS 2023

Er was een budget beschikbaar van 2 miljoen 899 524,97 euro voor het Luchtkwaliteitsfonds 2023, en 1 miljoen 242 653,55 euro voor Ondersteuning Luchtkwaliteitsfonds 2023. De budgetten werden toegewezen aan 14 projecten. Voor 6 resterende projecten en 5 reserveprojecten was er geen budget meer beschikbaar.

SAMENWERKING MET DE OVAM ROND ASBESTVERWIJDERING EN BODEMSANERING

Asbestverwijdering

Via het asbestprotocol biedt de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) voor alle scholen gratis de opmaak van een **verfijnde asbestinventaris** aan. Hierin brengt de OVAM de asbesttoepassingen, hun hoeveelheden en de wettelijk verplichte verwijderingsdatum in kaart. In 2023 werden er 84 scholen aangemeld bij de OVAM voor de opmaak van een asbestattest. Dit brengt het aantal aangemelde scholen op 687. Sinds 23 november 2022 is het asbestattest verplicht bij verkoop van gebouwen in Vlaanderen.

Het GO!, de OVAM en de minister ondertekenden een nieuw asbestprotocol in 2023. De **asbest-verwijderingswerken** die in 2023 gefactureerd werden, zijn projecten die vielen onder het oude protocol. Van de 28 GO! projecten verliepen er 14 via de raamovereenkomst van de OVAM en 14 via een aannemer aangesteld door de scholengroep. In totaal werd er een bedrag van 1 miljoen 457.000 euro gefactureerd. Het protocol voorziet een 50% financiering door de OVAM. De OVAM lanceerde de eerste oproep binnen het nieuwe protocol in 2023. 19 scholengroepen dienden 82 dossiers in voor een geraamd bedrag van 6,7 miljoen euro aan asbestverwijderingswerken. De OVAM beslist over de beoordeling van de dossiers. De meerderheid van de projecten werd uitgesteld of zelfs geweigerd. Het uitstel had te maken met de vrees van de OVAM dat er te weinig budget zou zijn. Deze projecten kunnen nog worden opgevist bij beschikbaar budget.

In 2020 ging de Raad van het GO! akkoord om **asbestafbouwplannen** verplicht te maken voor elke scholengroep. Deze plannen zijn een bijkomend instrument om de asbestverwijderingsplannen van de Vlaamse Regering in het GO! te behalen. Eind 2023 waren er 23 asbestafbouwplannen doorgegeven. De centrale diensten voorzagen in 50% cofinanciering van de asbestverwijdering.

Bodemsaneringsprojecten

In 2023 verlengden het GO! en de OVAM hun samenwerkingsprotocol tot 2033 om verplichte onderzoekstrajecten voor risicogronden in het GO! patrimonium te faciliteren. Dit zijn gronden waarop een risico-inrichting gevestigd is of was. Ook gronden die (mogelijk) vervuild zijn met PFAS vallen eronder. Het GO! heeft 203 risicogronden in haar patrimonium. Dit protocol voorziet onder andere in de financiële ontzorging van de scholengroepen. De OVAM betaalt 60% van de kosten voor de onderzoeken en saneringswerken, het GO! betaalt 40%. Eind 2023 waren 180 onderzoekstrajecten gefinaliseerd. Vier ervan gaven aanleiding tot een bodemsanering.

Vastgoedtransacties

Het GO! verkoopt gronden en gebouwen die niet langer voor onderwijs kunnen worden gebruikt. De middelen uit verkoop worden opnieuw geïnvesteerd in schoolinfrastructuur. Het gaat het GO! niet om winst of uitverkoop van zijn gronden en gebouwen. Bij elke overname en investering of verkoop gaat het resoluut op zoek naar de beste oplossing voor leerlingen en hun ouders, om de continuïteit en de financiële draagkracht te garanderen en om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden.

Het GO! realiseerde in 2023 17 verkopen voor een opbrengst van 8,3 miljoen euro. Hierin zaten kleinere vastgoedprojecten zoals verkopen in Hamme, Koekelare en Blankenberge, maar ook onteigeningen en grondafstanden aan lokale overheden. Het GO! realiseerde 5 aankopen gerealiseerd voor bijna 2,8 miljoen euro. In 2023 werden er 15 aktes verleden met een zakelijk recht, waaronder een aantal kleinere overeenkomsten zoals erfdiensbaarheden en gemene muren. In 2023 nam het GO! de gemeentelijke basisschool De Fonkel en GISO Machelen over. Ten slotte keurde de Raad GO! het addendum goed voor de overname van het SIBA/SIMA Aarschot met betrekking tot de overname van de gebouwen.

Beheerprogramma beschermde monumenten

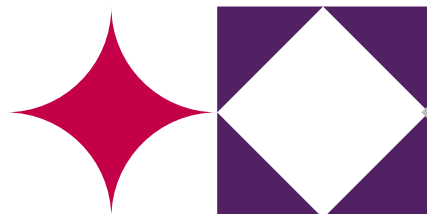
In 2023 focuste het GO! verder op de begeleiding van een aantal erfgoed dossiers, die het Agentschap Onroerend Erfgoed of het GO! als prioritair beschouwen. De aanpak verloopt altijd in overleg met de school en de scholengroep.

Beheersplan Energie en klimaat

Het tertiaire gebouwenpark in Vlaanderen moet koolstofneutraal zijn tegen 2050. De regelgeving wordt steeds strenger: de focus verschuift van nieuwbouw naar de doorgedreven energetische renovatie van bestaande gebouwen. Het GO! patrimonium presteert slecht op energetisch vlak. Om tegemoet te komen aan de strengere regelgeving en het engagement om jaarlijks 2,09% primair energieverbruik te besparen, lopen er heel wat projecten met als doel het energieverbruik te reduceren én te vergroenen.

De energiemodule

Met de energiemodule worden de verbruiken centraal bijgehouden. Die is ook beschikbaar voor de scholengroepen, wat noodzakelijk is om energie te besparen en om te zien wat de impact is van nieuw beleid.

Werken met ESCO (Energy Service Company)

Om de renovatiegraad te verhogen kijkt het GO! in de richting van ESCO. Het ESCO-bedrijf voert een energieproject in een gebouw uit en financiert die investering zelf. Door de investering dalen het energieverbruik en de energiefactuur. Met de besparing wordt dan de nieuwe installatie of investering afbetaald. Nadat de investering is afbetaald, wordt het GO! volledig eigenaar van de installatie of het gebouwelement en geniet het van de energiebesparing en de lagere energiefactuur. Nadelen zijn de sterk gestegen financieringskost en het feit dat het GO! niet mag lenen. Het GO! startte een pilootproject op in scholengroep Xpert, en in 2023 tekenden de scholengroep en ESCO het eerste OEPIC-contract. Verder zijn vanuit het Vlaams Klimaatfonds middelen beschikbaar gesteld om ESCO-projecten via het Vlaams Energiebedrijf (VEB) deels te financieren. Er is 7,5 miljoen euro vrijgemaakt waarbij het GO! zich engageerde om hetzelfde bedrag voor het project te reserveren. In 2023 werden de gebouwen en scholengroepen geselecteerd en werd een samenwerkingsovereenkomst gemaakt tussen het VEB en de vijf gekozen scholengroepen.

Het reduceren van de energiekost via groepsaankoop

Het VEB is leverancier van het GO! tot eind 2024. Voor de energielevering vanaf 2025 zijn door het VEB simulaties uitgevoerd en is er een nieuw contract gesloten voor 2 jaar.

Het vergroenen van energiestromen

Zonnepanelen zijn een relatief goedkope stap richting verduurzaming, op voorwaarde dat de daken geschikt zijn voor de installatie. Het GO! heeft een Europees subsidiedossier ingediend voor een bedrag van 25 miljoen euro, bestemd voor het plaatsen van zonnepanelen. Met dit bedrag kan het GO! ongeveer 100.000 m² aan zonnepanelen installeren op de schooldaken die daarvoor geschikt zijn. De aanvraag werd eind 2023 goedgekeurd en wordt uitgewerkt vanaf 2024.

Toekomstgericht (ver)bouwen: expertiseopbouw

Het Vlaams Energie en Klimaat Agentschap (VEKA) gaat ervan uit dat 90% van alle scholen te renoveren zijn. Wil het GO! dit aandeel van zijn patrimonium tegen 2050 renoveren en klimaatneutraal krijgen dan betekent dit een jaarlijkse renovatiegraad van 4%, of jaarlijks 150.000 m² van het patrimonium. Er werd onderzocht in hoeverre gebouwtypes die renovatiewaardig kunnen zijn te vernieuwen zijn tot koolstofneutrale gebouwen. Blijkt dat de kosten van de energetische maatregelen slechts een klein deel zijn van de totale renovatiekosten en dat renoveren tot 100% CO₂-neutraal niet haalbaar is. Er zal altijd een stukje 'restverbruik' zijn, maar dat geldt ook voor nieuwbouw. De renovatiekosten komen in de buurt van nieuwbouwprijzen maar liggen toch nog lager, renoveren is dus nog aan de orde voor de investeringswaardige typologieën. In een volgende fase wordt verder onderzocht wat de volledige kosten van de renovatie zijn om de renovatiekosten te vergelijken met een nieuwbouwproject.

Nooddecreet (Oekraïne-crisis)

Naar aanleiding van de Oekraïne-crisis voorzag de overheid vanaf 2022 middelen voor de tijdelijke opvang van kinderen en jongeren uit Oekraïne. De overheid subsidieerde volledig de realisatie van tijdelijke schoolinfrastructuur. In 2023 zijn twee nieuwe projecten toegewezen. Daarmee komt het totaal op 12 projecten. Er werd voor een totaalbedrag van ongeveer 928.000 euro subsidie aangevraagd.

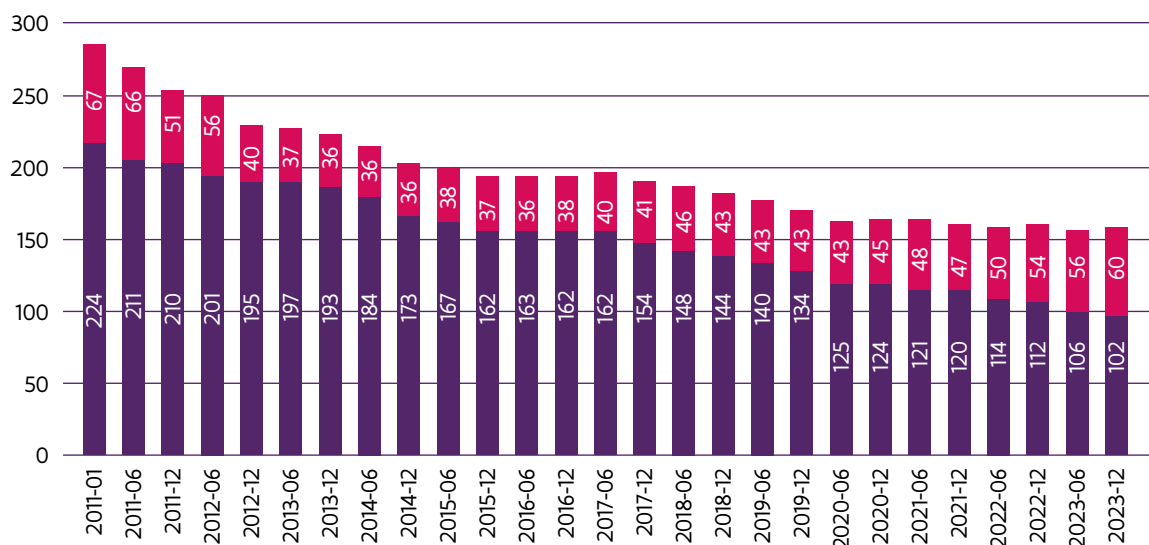

10

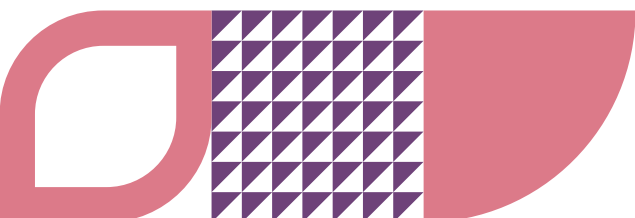
Personeelsbeleid in de centrale administratieve diensten

Op 1 januari 2023 werkten er in de administratieve diensten van het GO! 111 vastbenoemde en 54 contractuele personeelsleden. 8 personeelsleden gingen in het afgelopen jaar met pensioen, 6 personeelsleden verlieten het GO! om andere redenen. Er werden 11 nieuwe medewerkers in dienst genomen. Op 31 december 2022 werd het jaar afgesloten met 102 vastbenoemde en 60 contractuele personeelsleden.

10.1. EVOLUTIE VAN HET PERSONEELSAANTAL

Bovenstaande grafiek toont de evolutie van het aantal personeelsleden in de administratieve diensten van het GO! sinds juni 2011 (in koppen).

Door de koppenbesparing die de Vlaamse Regering oplegde, moet het GO! tegen het einde van de huidige legislatuur opnieuw een besparing van negen koppen realiseren. Tegen eind 2024 mogen de administratieve diensten van het GO! nog over maximaal 195 koppen beschikken. Op 31 december 2023 telden de administratieve diensten van het GO! 162 koppen.

Door de besparingen komt het kwaliteitsvol uitvoeren van de kernopdracht van het GO! en het voeren van een degelijk hr-beleid steeds meer onder druk te staan. Het GO! heeft altijd via een optimalisatie van de werking van de centrale diensten en daaraan gekoppeld een aanpassing van het personeelsplan getracht deze besparing te dragen en tegelijk de personeelsnoden in functie van het strategisch plan te actualiseren. Zo ook in 2023. Andermaal moest vastgesteld worden dat er voor de invulling van zelfs een gereduceerd personeelsplan niet voldoende middelen zijn. Dit maakt dat het GO! te kampen heeft met een steeds hogere werkdruk die een impact heeft op het welzijn van de personeelsleden. Daarnaast moeten daardoor ook een aantal functies via een externe consultancy worden opgenomen.

10.2. WELZIJN OP HET WERK

Elke werkgever is verplicht een beleid te voeren om het welzijn van de werknemers te bevorderen. Dit welzijnsbeleid steunt op het principe van risicoanalyse. Deze laat de werkgever toe preventiemaatregelen uit te werken waardoor hij risico's en schade kan voorkomen of beperken. Zo'n welzijnsbeleid moet naast de klassieke veiligheids- en gezondheidsrisico's ook aandacht hebben voor de psychosociale risico's. Door onder andere het hybride werken, groeide de nood aan een welzijnsmonitor om zicht te krijgen op wat leeft bij de personeelsleden. Weten hoe het met het algemeen welzijn gesteld is, zorgt ervoor dat met het hr-beleid gericht kan worden ingezet op preventieve en ondersteunende maatregelen en acties.

Daarom organiseerde het GO! in 2023 een globale risicoanalyse psychosociaal welzijn voor alle personeelsleden. Daarbij kregen de personeelsleden ook de kans om hun eigen mentaal welzijn te monitoren en te versterken. De risicoanalyse werd uitgevoerd in overleg met Cohezio, de externe dienst voor preventie op het werk. Dit gebeurde via de online tool MyMindscan die de mentale status en dynamiek van medewerkers, afdelingen en organisaties doorheen de tijd meet. MyMindScan biedt naast een analyse op niveau van de organisatie eveneens gepersonaliseerd advies om ontwikkelingsacties of gerichte initiatieven te nemen op individueel, afdeling en organisatieniveau om de mentale gezondheid van de werknemers te versterken.

Aan de hand van de resultaten kan de medewerker zijn vaardigheden qua recuperatie, motivatie, perfectionisme, belastbaarheid en cognitie versterken. Er wordt standaard een trainingsaanbod voorzien en op basis van de resultaten worden jaarlijks gericht extra acties georganiseerd.

10.3. VERSTERKEN VAN GEDEELD LEIDERSCHAP EN EIGENAARSCHAP IN DE CENTRALE DIENSTEN

Naast het intensiveren van de samenwerking tussen de centrale diensten en de scholengroepen en onderwijsinstellingen, o.a. via de managementraad en de permanente technische commissies (PTC's), lag de focus van de GO! directieraad in 2023 op het versterken van samenwerking en gedeeld leiderschap over de centrale diensten heen. Samen met de teamleiders zijn de gedeelde doelstellingen voor 2023 geformuleerd en vervolgens via een personeelsvergadering gedeeld. Later ook geïntegreerd in individuele plannings en opgevolgd via de PLOEG-cyclus.

Leidinggevendens kregen de kans om hun vaardigheden te verbeteren via diverse trainingsmogelijkheden en konden strategische thema's bespreken tijdens zogenaamde lunch & learn momenten en andere infosessies. Het GO! blijft streven naar een cultuur van vertrouwen en open communicatie. Doordat nog eens drie teams in 2023 de basisopleiding verbindende communicatie volgden is het merendeel van de personeelsleden vertrouwd met de materie. Ten slotte is er ook nog de mogelijkheid tot e-learning waarmee medewerkers die al infosessies hebben gevolgd hun opgedane kennis kunnen opfrissen en ook wordt aangeboden aan nieuwe personeelsleden als deel van een hybride opleiding.

11

Werkingsmiddelen

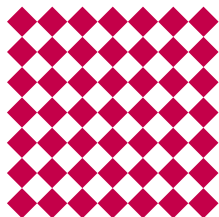
Naast de personeelsomkadering (in de vorm van uren en punten) die de overheid financiert, ontvangen scholengroepen werkingsmiddelen om onderwijs te organiseren. Ook de centrale en de pedagogische diensten ontvangen werkingsmiddelen om hún opdracht uit te voeren.

SCHOLENGROEPEN

Bij de opstart van het GO! werd geregeld dat de overheid middelen voorziet voor de centrale diensten én voor de scholen, net als bij de andere onderwijsverstrekkers. De scholengroepen daarentegen ontvangen geen middelen om de scholen bij te staan in hun opdracht. Sinds 2009 wordt bij de toekenning van de werkingsmiddelen rekening gehouden met de sociale achtergrond van de leerlingen in het gewoon onderwijs en ligt de lat voor elke onderwijsverstrekker gelijk. Die middelen worden op basis van criteria die de Raad van het GO! heeft vastgelegd verdeeld onder de scholengroepen. Die verdelen ze op hun beurt, na een beslissing van hun raad van bestuur, verder onder de scholen. In de begroting van het Departement Onderwijs en Vorming werden voor alle onderwijsverstrekkers samen deze bedragen opgenomen:

in € 1.000	Begrotings-aanpassing 2022	Begrotings-aanpassing 2023	Verschil	
Gewoon basisonderwijs	572.373	611.595	+39.222	+6,85%
Buitengewoon basisonderwijs	48.933	53.443	+4.510	+9,22%
Gewoon secundair onderwijs	446.052	468.733	+22.681	+5,08%
Buitengewoon secundair onderwijs	33.298	36.430	+3.132	+9,41%
Internaten	25.551	26.143	+592	+2,32%
Totaal	1.126.207	1.126.207	+70.137	+0,00%

De stijging van de werkingsmiddelen heeft in het algemeen voornamelijk te maken met de indexering. Voor het buitengewoon onderwijs is die ook toe te schrijven aan een stijging van de leerlingenaantallen. Voor het secundair onderwijs en de dotatie internaten werd er slechts een gedeeltelijke indexering van 60% voorzien in het kader van besparingen door de Vlaamse overheid. In 2023 liep het GO! hierdoor 3 miljoen 142 000 euro mis. Boven op de bovenstaande bedragen voorzag de Vlaamse overheid in 2023 ten slotte ook in extra middelen ter compensatie van de energiefacturen.

in € 1.000	GO!	Totaal alle onderwijsverstrekkers
Gewoon basisonderwijs	5.464	33.413
Buitengewoon basisonderwijs	716	2.891
Gewoon secundair onderwijs	3.317	15.759
Buitengewoon secundair onderwijs	443	1.495
CLB	113	502
Deeltijds kunstonderwijs	4	59
Internaten	309	881
Totaal	10.366	55.000

Per leerling ontving het GO! (in euro):

Dotatie werkingsmiddelen per leerling	2022	2023
Basisonderwijs	878,25	944,30
Buitengewoon basisonderwijs	1.396,95	1.478,44
Secundair onderwijs	1.021,64	1.059,66
Buitengewoon secundair onderwijs	1.285,88	1.308,05
Internaten	1.029,92	1.065,28
Deeltijds kunstonderwijs	109,01	109,92

Het betreft hier de reguliere middelen, zonder eenmalige extra's. In het leerplichtonderwijs worden de dotaties aangepast aan de index en 40% van de leerlingenevolutie. De gedeeltelijke aanpassing aan de leerlingenevolutie zorgt ervoor dat het bedrag per leerling daalt (of stijgt) als het totaal aantal leerlingen toeneemt (of daalt).

DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS

Het aantal leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs van het GO! blijft toenemen. Door bijkomende besparingen (sinds 2015) daalde het bedrag dat het GO! hiervoor per leerling krijgt van 166 euro in 2009 naar 109,92 euro in 2023. De scholengroepen passen dit verschil bij, ten koste van andere onderwijsniveaus en -vormen.

Het GO! blijft vragen dat de Vlaamse overheid in de middelen voorziet die het net nodig heeft voor de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs. Het gaat om voldoende uren en werkingsmiddelen, infrastructuur, leerlingenvervoer en regelgeving. Academies moeten in staat zijn om autonoom en onafhankelijk van bijkomende middelenstromen te functioneren. Die onafhankelijkheid is een voorwaarde om op een eerlijke manier deeltijds kunstonderwijs te kunnen organiseren en een noodzaak om te kunnen inspelen op de mogelijkheden die de nieuwe opleidingsstructuur biedt. Andere onderwijsverstrekkers kunnen rekenen op derdenmiddelen; in het gefinancierd onderwijs kunnen die extra middelen enkel komen van de Vlaamse overheid zelf. Als niet voldaan wordt aan die onafhankelijkheidsvoorwaarde, wordt de grondwettelijke opdracht van het GO! politiek en beleidsmatig miskend.

12

Geconsolideerde jaarrekening GO! 2022

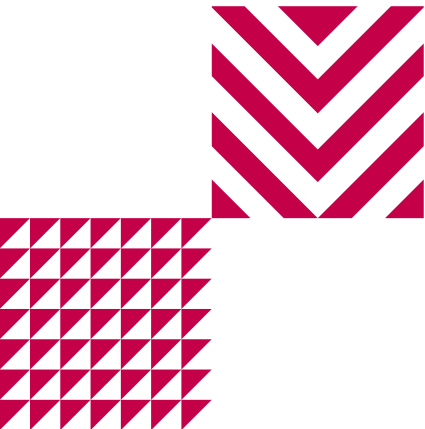
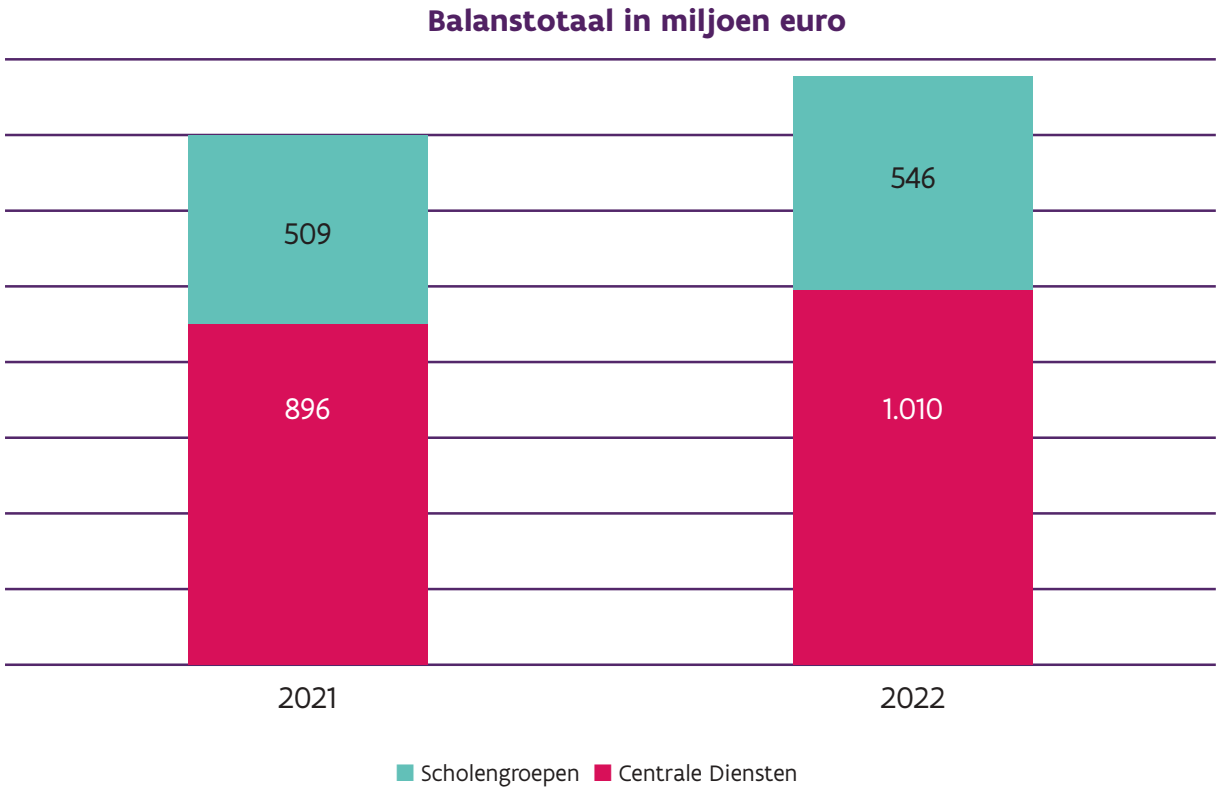
De Raad van het GO! keurt vóór 30 september de geconsolideerde jaarrekening van het GO! over het voorgaande boekjaar goed. Het jaarverslag wordt op een vroeger tijdstip opgemaakt, op een ogenblik dat de geconsolideerde jaarrekening voor het net over het voorgaande boekjaar nog niet is opgesteld. Daarom bespreken we hier de cijfers van de geconsolideerde jaarrekening 2022.

De geconsolideerde jaarrekening geeft een boekhoudkundig overzicht weer en brengt dus de financiële gegevens van alle scholengroepen en al hun entiteiten samen met deze van de centrale diensten. De jaarrekeningen van deze niveaus worden rekenkundig samengevoegd. Om dubbeltellingen te vermijden worden onderlinge transacties en saldi geëlimineerd. Dit kan tot positieve of negatieve consolidatieverschillen leiden. De consolidatie van het GO! is de samenvoeging van jaarrekeningen en de eliminatie van onderlinge transacties en saldi van de 26 scholengroepen en centrale diensten.

De kerncijfers uit de geconsolideerde jaarrekening 2022 van het GO! zijn:

- balanstotaal: 1 550 miljoen euro;
- resultaat van het boekjaar: positief resultaat van 82,7 miljoen euro;
- overgedragen resultaat: overschot van 34,9 miljoen euro;
- eigen vermogen: 1 391 miljoen euro = 89,7% van het totaal vermogen.

Uit de geconsolideerde balans blijkt dat de centrale diensten van het GO! 64,9% van het balanstotaal innemen. Dat heeft te maken met het gegeven dat zij de gebouwen en terreinen van het gehele GO! beheren.

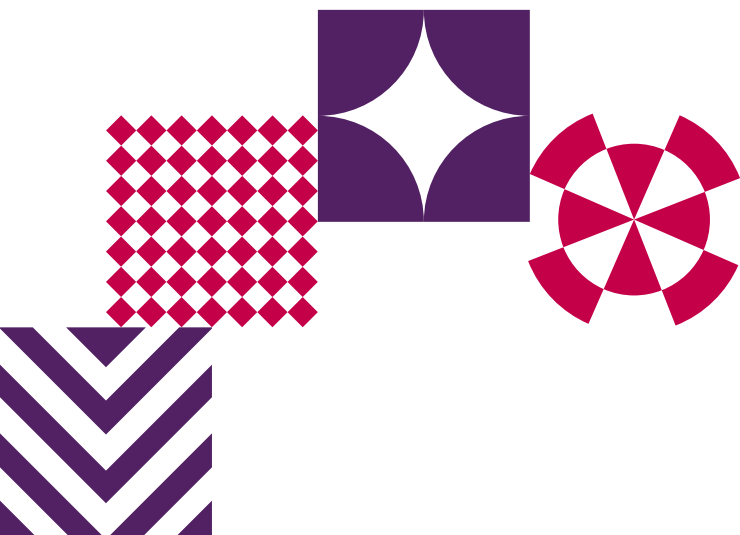

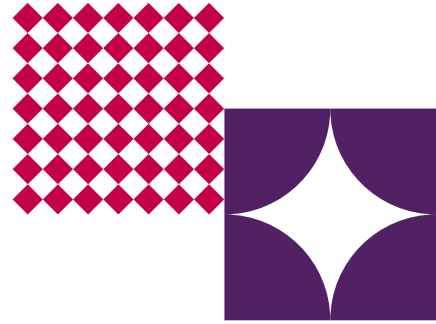
ACTIVA

in euro

ACTIVA	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar	Vershil	% verschil
VASTE ACTIVA	20/28	1.042.993.794	978.639.859	64.353.935	+6,58%
Immateriële vaste activa	21	273.466	264.997	8.469	+3,20%
Positieve consolidatieverschillen		131.134	0	131.134	-
Materiële vaste activa	22/27	1.042.227.466	955.890.344	86.337.122	+9,03%
Financiële vaste activa	28	361.729	22.484.518	-22.122.789	-98,39%
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	507.474.445	423.324.190	84.150.255	+19,88%
Vorderingen op meer dan één jaar	29	244.515	333.797	-89.282	-26,75%
Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	4.581.273	4.422.165	159.109	+3,60%
Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	84.626.335	44.821.136	39.805.199	+88,81%
Geldbeleggingen	50/54	168.801.070	112.543.916	56.257.154	+49,99%
Liquide middelen	55/58	236.061.076	249.979.358	-13.918.282	-5,57%
Overlopende rekeningen	490/1	13.160.176	11.223.818	1.936.358	+17,25%
TOTAAL ACTIVA	20/58	1.550.468.239	1.401.964.049	148.504.191	+10,59%

De waarde van de vaste activa is met 64,4 miljoen euro of 6,6% gestegen, doordat in 2022 meer werd geïnvesteerd dan afgeschreven. De netto-investering in materiële vaste activa is op te splitsen in 68,3 miljoen euro in gebouwen en terreinen (incl. aanbouw) en 22,8 miljoen euro in meubilair en rollend materieel. Het GO! investeerde daarentegen 4,7 miljoen euro minder dan afgeschreven, in installaties, machines en uitrusting. Het gebouwenpatrimonium lijkt hierdoor geleidelijk aan opgewaardeerd te worden. We moeten echter benadrukken dat heel wat gebouwen een boekwaarde van 0 euro hebben omdat ze ouder zijn dan 33 jaar en dus trager vervangen worden dan de voorziene afschrijvingstermijn. Dit maakt dat de boekhoudkundige toestand toch iets rooskleuriger oogt dan de werkelijkheid. Om de achterstand in te halen die opgelopen is door onvoldoende investering in de voorbije jaren, zal het investeringsbedrag een veelvoud moeten zijn van het netto geïnvesteerde bedrag van de 64,4 miljoen euro in 2022. Het geïnvesteerde bedrag wordt echter mee bepaald door de middelen die het GO! van de overheid krijgt. Het GO! kan zijn patrimonium bijgevolg niet voldoende snel vernieuwen. De staat en de waarde van het patrimonium blijven nog altijd dalen.

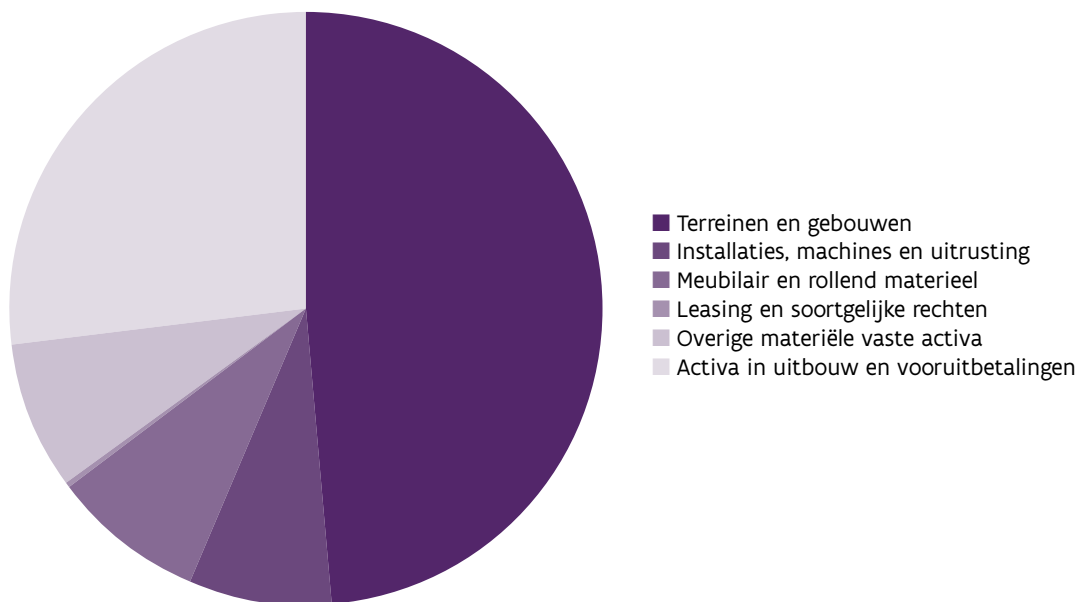
Vaste activa bestaat voornamelijk uit:

- 83,6% gebouwen en terreinen (incl. overige materiële vaste activa en in aanbouw);
- 8,3% meubilair en rollend materieel.
- 8,0% installaties en machines (computers, keukens, e.d.).

Er werd op netniveau financieel meer geïnvesteerd dan er werd afgeschreven of verkocht, maar heel wat activa hebben ondertussen een boekwaarde van 0 euro en die zouden ook vernieuwd moeten worden. De scholengroepen investeerden gemiddeld 2,72 miljoen euro. Dit is bijna dubbel zoveel als de afschrijvingen, die gemiddeld 1,44 miljoen euro bedragen.

De materiële vaste activa zijn de grootste groep aan vast actief op netniveau omdat het GO! een groot patrimonium heeft. De terreinen en gebouwen (incl. overige materiële vaste activa en activa in aanbouw) palmen 83,6% van vaste activa in. De centrale diensten hebben 78,8 miljoen euro geïnvesteerd in terreinen en gebouwen. Eind 2022 was er voor 279,6 miljoen euro aankoopwaarde niet opgeleverd (activa in aanbouw).

Materiële vaste activa

Voor installaties, machines en uitrusting zijn er verschillen tussen de scholengroepen en de centrale diensten. Op netniveau is de boekwaarde hiervan in totaal met 5,4% gedaald, bij de centrale diensten is die met 39,7% gedaald, terwijl ze bij de scholengroepen met 5,0% afgenomen is. Eind 2022 beschikken de centrale diensten voornamelijk over technische installaties (320 933 euro) en aangekochte computeruitrusting (68 658 euro). De scholengroepen hebben meer installaties en uitrusting (53,1 miljoen euro), technische installaties (15,1 miljoen euro), computeruitrusting (2,9 miljoen euro) en keukeninstallaties (8,5 miljoen euro). Het meeste meubilair en rollend materieel zit bij de scholengroepen (99,1%). Zij beschikken voornamelijk over schoolmeubilair (43,6%), computermateriaal (40,1%), bussen (6,6%) en kantoormeubilair (6,5%). De centrale diensten hebben vooral computermateriaal (51,1%) en kantoormeubilair (44,7%).

Vanaf 2017 vaardigde de begeleidingscommissie Financiën een nieuwe richtlijn uit om infrastructuurwerken die scholengroepen laten uitvoeren te activeren onder de rubriek 'Overige materiële vaste activa'. Omdat deze over 15 of 33 jaar worden afgeschreven, stijgt het bedrag van deze rubriek in 2022 ook nog altijd met 13,9 miljoen euro.

Flottende activa

Zowel bij de scholengroepen als bij de centrale diensten bestaat het flottende actief vooral uit geldbeleggingen en liquide middelen. Bij de centrale diensten is het meeste geld belegd (71,5%), bij de scholengroepen staat het overwegend op bankrekeningen (81,6%) gezien de lage intrestvoeten. Er mogen echter enkel risicoloze beleggingen genomen worden.

De voorraden bestaan voornamelijk uit grondstoffen (33,5%), hulpstoffen (33,4%) en in mindere mate uit brandstoffen voor verwarming (15,4%), goederen en materiaal bestemd voor verkoop (11,6%), gereed product (4,6%) en goederen in bewerking (1,6%). De voorraad bij de centrale diensten is promotiemateriaal in de webwinkel.

De vorderingen op korte termijn zijn met 88,8% gestegen, voornamelijk door de handelsvorderingen bij de centrale diensten (+34,5 miljoen euro voornamelijk door vastgoedtransacties en VGC-toelagen), maar ook bij de scholengroepen (+6,9 miljoen euro). Bij de scholengroepen bestaan de kortlopende vorderingen voor 73,3% uit leerlingenfacturen.

Artikel 42 § 3 van het *Besluit van de Vlaamse Regering betreffende een geïntegreerde boekhouding* bepaalt dat de investeringsdotaties en soortgelijke voorinvesteringen in resultaat worden genomen op hetzelfde ritme als dat van de afschrijvingen waarvoor ze werden verkregen. Dit zijn de kapitaalsubsidies. De tegenpost van de investeringsdotatie is de rubriek 'Dotaties, subsidies, toelagen en soortgelijke' als onderdeel van het eigen vermogen.

Het kapitaal vertegenwoordigt het aanvangspatrimonium van het GO! voor 566,4 miljoen euro in de boekhouding van de centrale diensten van het GO! en voor 105,9 miljoen euro bij de scholengroepen. De centrale diensten nemen een overgedragen verlies mee als gevolg van de geboekte afschrijvingen op het aanvangspatrimonium. Bij de opstart van het GO! in 2000 werd voornamelijk de waarde van de gebouwen in de balans opgenomen. De verdere afschrijvingen op deze gebouwen werden in de kosten geboekt, waardoor een overgedragen verlies is ontstaan. Dit verlies verminderde in 2022 wel door het positieve resultaat van 58,9 miljoen euro. De scholengroepen hebben hun overgedragen resultaat met 11,4% verhoogd tot 246,1 miljoen euro.

In de voorzieningen werd 12 miljoen euro bijgeboekt bij de centrale diensten als mogelijke schadevergoedingen bij juridische dossiers. De kortlopende schulden stijgen licht met 1,9%. De financiële schulden stegen ten opzichte van 2021 met 2,1 miljoen euro, omdat de zichtrekening waarop de investeringstoelage wordt gestort een negatief saldo vertoonde op balansdatum. Dit saldo dient als impliciete schuld geherklasseerd te worden naar de passiefzijde van de balans. Deze rekening wordt beheerd door het Centraal Financieringsorgaan (CFO) en niet door het GO! zelf. Omdat het niet is toegestaan dat grootboekrekeningen een creditsaldo vertonen op de actiefzijde van de balans, moet dit op de rekening 43000000 "Kredietinstellingen" staan. De handelsschulden daalden met 2,5 miljoen euro of 5,6%, bestaande uit een daling van 1,6 miljoen euro bij de centrale diensten en een stijging van 0,4 miljoen euro bij de scholengroepen (en 1,3 miljoen euro daling in de consolidatie).

Resultatenrekening

in euro					
RESULTATENREKENING	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar	Vershil	% verschil
Operationele opbrengsten	70/74	548.579.840	491.892.990	56.686.850	11,52%
Operationele kosten	60/64	527.673.035	448.411.556	79.261.479	17,68%
Operationeel resultaat (+)/(-)		20.906.805	43.481.434	-22.574.629	-51,92%
Financiële opbrengsten	75	517.203	109.807	407.396	371,01%
Financiële kosten	65	404.282	369.025	35.257	9,55%
Financieel resultaat (+)/(-)		112.921	-259.218	372.139	-143,56%
Uitzonderlijke opbrengsten	76	62.678.226	23.147.851	39.530.376	170,77%
Uitzonderlijke kosten	66	1.031.746	5.128.686	-4.096.940	-79,88%
Uitzonderlijk resultaat (+)/(-)		61.646.480	18.019.165	43.627.316	242,12%
GECONSOLIDEERD(E) WINST / VERLIES (+)/(-)		82.666.206	61.241.380	21.424.826	34,98%

Het geconsolideerde resultaat van het boekjaar 2022 is een overschot/winst van 82,7 miljoen euro tegenover een positief resultaat van 61,2 miljoen euro in 2021. Dit is een gevolg van een operationeel positief resultaat van 20,9 miljoen euro, een financieel resultaat van 0,1 miljoen euro en ten slotte een uitzonderlijk resultaat van 61,6 miljoen euro.

In 2022 bedraagt het operationele werkingsresultaat 20,9 miljoen euro, wat 22,6 miljoen euro minder is dan in 2021. De kosten zijn in verhouding met 2021 met 17,7% toegenomen, terwijl de opbrengsten slechts met 11,5% stegen.

79,2% van de werkingsopbrengsten komen uit dotaties, toelagen en subsidies, 4,7% uit lopende opbrengsten en 16,1% uit andere operationele opbrengsten. De werkingskosten bestaan voornamelijk uit de aankoop van diensten en diverse goederen (48,2%), loonkosten (31,2%) en afschrijvingen (11,8%).

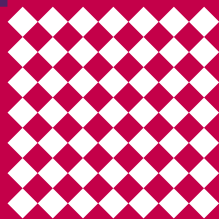
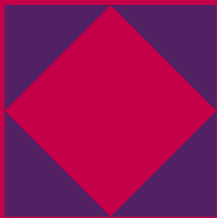
Het financieel resultaat is in 2022 voor het eerst in meerdere jaren positief voor 112 921 euro, doordat de intrestvoeten opnieuw (licht) gestegen zijn. Niet alle vrijgekomen middelen kunnen echter belegd worden aangezien het GO! enkel mag beleggen in papieren met een voldoende laag risico en het aanbod hierin beperkt is.

Het uitzonderlijke resultaat van 61,6 miljoen euro is ten slotte voornamelijk het gevolg van de meer- of minderwaarde op de verkoop van vaste activa.

13

Jaarrekening 2023 centrale diensten van het GO!

Op 26 maart 2024 gaf de Raad van het GO! zijn goedkeuring aan de jaarrekening van de centrale diensten van het GO! voor het boekjaar 2023.

Balans na winstverdeling	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
ACTIVA				
OPRICHTINGSKOSTEN		20	-	-
VASTE ACTIVA		21/28	892.841	784.928
Immateriële vaste activa	6.2	21	-	-
Materiële vaste activa	6.3	22/27	889.018	782.180
Terreinen en gebouwen		22	595.851	507.512
Installaties, machines en uitrusting		23	313	534
Meubilair en rollend materieel		24	707	776
Leasing en soortgelijke rechten		25	-	-
Overige materiële vaste activa		26	-	-
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen		27	292.147	273.358
Financiële vaste activa	6.4/5	28	3.823	2.748
Verbonden ondernemingen		280/1	-	-
Deelnemingen		280	-	-
Vorderingen		281	-	-
Ondernemingen waarmee een deelnemings-verhouding bestaat		282/3	9	9
Deelnemingen		282	9	9
Vorderingen		283	-	-
Andere Financiële vaste activa		284/8	3.814	2.739
Aandelen		284	-	-
Vorderingen en Borgtochten in contanten		285/8	3.814	2.739
VLOTTENDE ACTIVA		29/58	227.328	225.547
Vorderingen op meer dan één jaar		29	-	-
Handelsvorderingen		290	-	-
Overige vorderingen		291	-	-
Vorraden en bestellingen in uitvoering		3	41	51
Vorraden		30/36	41	51
Grond- en hulpstoffen		30/31	-	-
Goederen in bewerking		32	-	-
Gereed product		33	-	-
Handelsgoederen		34	41	51
Onroerende goederen bestemd voor verkoop		35	-	-
Vooruitbetalingen		36	-	-
Bestellingen in uitvoering		37	-	-
Vorderingen op ten hoogste één jaar		40/41	27.215	59.372
Handelsvorderingen	6.6	40	26.972	59.293
Overige vorderingen		41	243	79
Geldbeleggingen	6.6	50/53	190.000	161.250
Eigen aandelen		50	-	-
Overige beleggingen		51/53	190.000	161.250
Liquide middelen		54/58	5.985	3.380
Overlopende rekeningen	6.6	490/1	4.087	1.494
TOTAAL DER ACTIVA		20/58	1.120.169	1.010.475

ACTIVA

De totale activa van de centrale diensten zijn in 2023 gestegen van 1 010 475K euro naar 1 120 169K euro. Deze stijging wordt voornamelijk bepaald door de toename in vaste activa, met name in terreinen en gebouwen en activa in aanbouw. Vlottende activa blijven relatief stabiel met lichte stijgingen in liquide middelen en overlopende rekeningen, ondanks een aanzienlijke daling in handelsvorderingen.

Vaste activa

Vaste activa zijn de activa die langer dan één jaar in het bezit van de onderneming blijven. Ze zijn bedoeld voor langdurig gebruik en omvatten zowel materiële als immateriële en financiële vaste activa.

De totale vaste activa zijn gestegen van 784 928K euro naar 892 841K euro. Dit omvat voornamelijk materiële vaste activa, zoals terreinen, gebouwen, installaties en machines. Deze activa vormen de basisinfrastructuur en dragen bij aan de operationele activiteiten.

Immateriële Vaste Activa

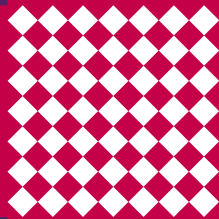
Er zijn geen immateriële vaste activa gerapporteerd in zowel 2023 als het vorige boekjaar, wat betekent dat er geen uitgaven zijn gedaan aan zaken zoals patenten, handelsmerken of goodwill.

Materiële Vaste Activa

Totaal materiële vaste activa zijn gestegen van 782 180K euro naar 889 018K euro.

- **Terreinen en gebouwen**
Deze categorie is gestegen van 507 512K euro in het vorige boekjaar naar 595 851K euro in 2023, een aanzienlijke stijging die wijst op investeringen in onroerend goed. Wanneer een gebouw ouder is dan 33 jaar, wordt er niet meer op afgeschreven, en dat is het geval voor 90% van de gebouwen van het GO!. Dit wijst op investeringen in onroerend goed die de afschrijvingen overschrijden. Deze afschrijvingen zijn echter lager dan wat zou kunnen verwacht worden op basis van de omvang van het gebouwenpatrimonium vanwege de ouderdom.
- **Installaties, machines en uitrusting**
Er is een daling van 534K euro naar 313K euro, wat duidt op afschrijvingen of verkoop van bepaalde machines en uitrustingen.
- **Meubilair en rollend materieel**
Er is een kleine daling van 776K euro naar 707K euro.
- **Leasing en soortgelijke rechten**
Er zijn geen gerapporteerde bedragen voor zowel 2023 als het vorige boekjaar.
- **Overige materiële vaste activa**
Ook hier zijn geen gerapporteerde bedragen.
- **Activa in aanbouw en vooruitbetalingen**
Deze categorie is gestegen van 273 358K euro naar 292 147K euro, wat aangeeft dat er lopende projecten of vooruitbetalingen zijn die nog niet voltooid zijn.

Financiële Vaste Activa

Totaal financiële vaste activa zijn gestegen van 2 748K euro naar 3 823K euro.

- **Deelnemingen**
Blijft constant op 9K euro.
- **Andere financiële vaste activa**
Een stijging van 2 739K euro naar 3 814K euro, wat wijst op een toename van andere langetermijnbeleggingen en in mindere mate van de uitstaande klimaat- en energieleningen die aan de scholengroepen werden toegekend.

Vlottende activa

Vlottende activa zijn de activa die binnen één jaar in liquide middelen kunnen worden omgezet. Het totaal aan vlottende activa is licht gestegen van 225 547K euro naar 227 328K euro.

Voorraden en bestellingen in uitvoering

- Voorraden: zijn gedaald van 51K euro naar 41K euro, met de enige vermelding onder handelsgoederen in 2023. Geen grond- en hulpstoffen, goederen in bewerking, gereed product of vooruitbetalingen gerapporteerd.

Vorderingen op ten hoogste één Jaar

- Handelsvorderingen: een aanzienlijke daling van 59 293K euro naar 26 972K euro, wat kan wijzen op een verbetering in het incasseren van openstaande rekeningen of een afname in verkopen op krediet.
- Overige vorderingen: licht gestegen van 79K euro naar 243K euro.

Geldbeleggingen

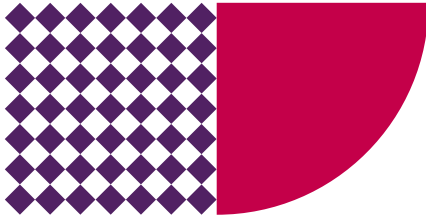
- Overige beleggingen: deze zijn aanzienlijk gestegen van 161 250K euro naar 190 000K euro. Het betreft hier beleggingen in vastrentende effecten bij de Vlaamse Gemeenschap.

Liquide Middelen

Gestegen van 3 380K euro naar 5 985K euro, wat een verbetering in de kaspositie van de centrale diensten van het GO! aangeeft.

Overlopende Rekeningen

Gestegen van 1 494K euro naar 4 087K euro, wat aangeeft dat er meer uitgaven vooraf zijn geboekt voor toekomstige periodes.

Definitief	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN		10/15	1.050.630	964.932
Kapitaal	6.7	10	566.402	566.402
Geplaatst kapitaal		100	566.402	566.402
Niet-opgevraagd kapitaal		101	-	-
Uitgiftepremies		11	-	-
Herwaarderingsmeerwaarden		12	-	-
Reserves / Bestemde Fondsen (*)		13	-	-
Wettelijke reserve		130	-	-
Onbeschikbare reserves		131	-	-
Belastingvrije reserves		132	-	-
Beschikbare reserves		133	-	-
Bestemde Fondsen(*)	6.7	134	-	-
Overgedragen positief (negatief) resultaat (+/-)		14	-168.525	-211.155
Kapitaalsubsidies	6.8	15	652.753	609.685
Voorschot aan vennoten op verdeling van het netto-actief		19	-	-
VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN				
		16	15.450	16.215
Voorzieningen voor risico's en kosten	6.8	160/5	15.450	16.215
Pensioenen en soortgelijke verplichtingen		160	-	-
Fiscale lasten		161	-	-
Grote herstellings- en onderhoudswerken		162	-	-
Milieuverplichtingen		163	-	-
Overige risico's en kosten (toelichting. VII)		164/5	15.450	16.215
Uitgestelde belastingen	6.8	168	-	-
terugnemingsrecht (toelichting VII)				
SCHULDEN				
		17/49	54.089	29.328
Schulden op meer dan één jaar	6.9	17	778	558
Financiële schulden		35	-	-
Achtergestelde leningen		170	-	-
Niet-achtergestelde obligatieleningen		171	-	-
Leasing en soortgelijke schulden		172	-	-
Kredietinstellingen		173	-	-
Overige leningen		174	-	-
Handelsschulden		175	-	-
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen		176	-	-
Overige schulden		178/9	778	558
Schulden op ten hoogste één jaar	6.9	42/48	49.857	26.500
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	6.9	42	-	-
Financiële schulden		43	35.308	17.710
Kredietinstellingen		430/8	35.308	17.710
Overige leningen		439	-	-
Handelsschulden	6.8	44	11.264	6.522
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen		46	-	-
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	6.9	45	3.285	2.268
Belastingen		450/3	585	265
Bezoldigingen en sociale lasten		454/9	2.700	2.003
Overige schulden	6.9	47/48	-	-
Overlopende rekeningen	6.9	492/3	3.454	2.270
TOTAAL DER PASSIVA		10/49	1.120.169	1.010.475

(*) Bestemde Fondsen: exclusieve rubriek voor Hoger Onderwijs

PASSIVA

De passiva bestaat uit drie hoofdcomponenten: eigen vermogen, voorzieningen en uitgestelde belastingen, en schulden.

Eigen vermogen

Eigen vermogen is het deel van de totale activa van GO! centrale diensten dat toebehoort aan de eigenaars of aandeelhouders. Het is het verschil tussen de activa (bezit) en de passiva (verschuldigd). Het eigen vermogen is dus wat overblijft nadat alle bezittingen zijn verkocht aan boekwaarde en de resterende schulden zijn afgelost. Het bestaat uit:

Kapitaal 566.402K euro: Dit omvat het geplaatste kapitaal van GO! centrale diensten. In boekjaren 2022 en 2023 blijft dit gelijk, wat aangeeft dat er geen wijzigingen zijn geweest in de kapitaalinvesteringen.

Overgedragen positief (negatief) resultaat -168.525K euro: Dit bedrag vertegenwoordigt de opgehoopte winst of verlies die is overgedragen van vorige boekjaren. In 2023 is er een verbetering te zien, aangezien het negatieve saldo is verminderd van -211.155K euro in het vorige boekjaar naar -168.525K euro.

Kapitaalsubsidies 652.753K euro: Dit zijn subsidies die ontvangen zijn en direct aan het kapitaal zijn toegevoegd. Dit bedrag is gestegen van 609.685K euro naar 652.753K euro, wat wijst op extra subsidies die GO! centrale diensten heeft ontvangen in 2023.

Voorzieningen en uitgestelde belastingen

Voorzieningen zijn bedragen die opzij zijn gezet voor toekomstige verplichtingen en onkosten. Het totale bedrag aan voorzieningen bedraagt 15.450K euro, meer bepaald om 'Overige risico's en kosten' voor juridische geschillen en voor niet-opgenomen vakantiedagen. De voorziening is iets afgenomen van 16.215K euro in 2022 naar 15.450K euro in 2023.

Schulden

Schulden omvatten alle verplichtingen die het bedrijf heeft tegenover derden en zijn onderverdeeld in schulden op meer dan één jaar en schulden op ten hoogste één jaar.

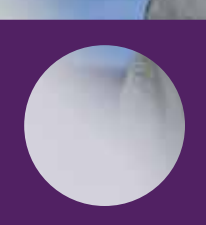
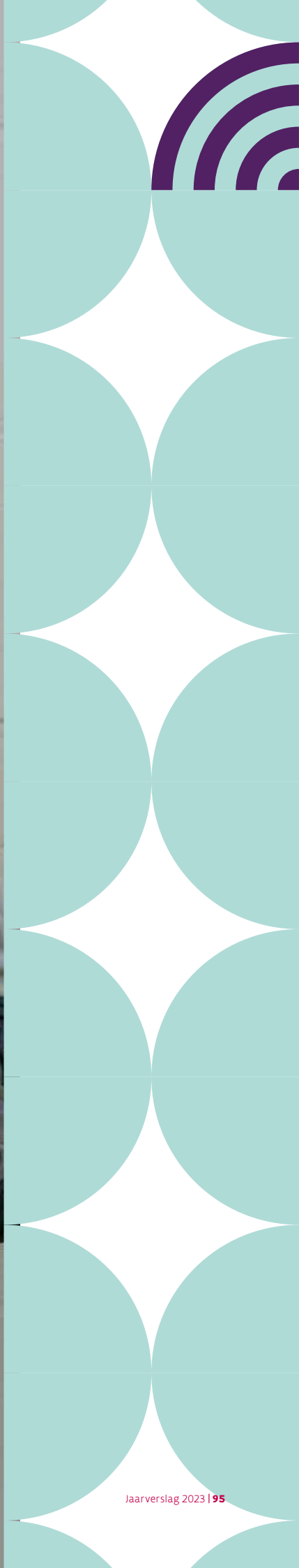
Schulden op meer dan één jaar 778K euro: Deze schulden zijn licht gestegen van 558K euro naar 778K euro. Ze omvatten 'Overige schulden', wat betekent dat GO! centrale diensten enkele langlopende verplichtingen heeft, bestaande uit ontvangen voorschotten op projectsubsidies afkomstig van Europese instellingen. Om te voldoen aan de eisen omtrent budgetneutraliteit wordt het gedeelte van de ontvangen voorschotten, waarvoor nog geen uitgaven werden gedaan, op de passiefzijde van de balans tot uitdrukking gebracht.

Schulden op ten hoogste één jaar 49.857K euro: Deze kortlopende schulden zijn aanzienlijk gestegen van 26.500K euro naar 49.857K euro. De belangrijkste componenten zijn:

- Financiële schulden 35.308K euro: Deze zijn gestegen van 17.710K euro naar 35.308K euro en bestaan voornamelijk uit schulden aan kredietinstellingen.
- Handelsschulden 11.264K euro: Deze omvatten schulden aan leveranciers en zijn gestegen van 6.522K euro naar 11.264K euro. Ze bestaan uit de leveranciersschulden enerzijds, en de provisie 'te ontvangen facturen' anderzijds. Leveranciersschulden ontstaan door het dagelijks registreren van aankoopfacturen van zowel particuliere als openbare crediteuren. De berekening van de voorziening 'te ontvangen facturen' komt voort uit openstaande bestellingen waarvoor de goederen of diensten eind 2023 wel zijn geleverd, maar waarvoor nog geen factuur is ontvangen.
- Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten 3.285K euro: Deze zijn gestegen van 2.268K euro naar 3.285K euro en omvatten belastingen en bezoldigingen en sociale lasten.

Overlopende rekeningen 3.454K euro: Omvat kosten of opbrengsten die betrekking hebben op 2023 maar die pas in het volgende boekjaar worden betaald of ontvangen. Dit bedrag is gestegen van 2.270K euro naar 3.454K euro.

Resultatenrekening	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Bedrijfsopbrengsten		70/76A	89.625	107.444
Omzet		70	-	-
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering: toename (afname) ... (+)/(-)		71	-	-
Geproduceerde vaste activa		72	-	-
Andere bedrijfsopbrengsten		73/74	47.703	45.741
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	6.12	76A	41.922	61.703
Bedrijfskosten (-)		60/66A	80.875	75.606
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen		60	10	-6
Aankopen		600/8	-	-
Voorraad: afname +, toename -		609	10	-6
Diensten en diverse goederen		61	21.330	17.679
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	17.293	16.472
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	29.698	24.753
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegen (terugnemingen)...(+)/(-)		631/4	-	-
Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen) ...(+)/(-)		635/8	-766	11.963
Andere bedrijfskosten		640/8	8.359	4.497
Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten (-)		649	-	-
Niet-recurrente bedrijfskosten	6.12	66A	4.951	248
Positief (Negatief) Resultaat (+/-)		9901	8.750	31.838
Financiële opbrengsten	6.11	75/76B	33.890	27.043
Recurrente financiële opbrengsten		75	33.890	27.043
Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	-	-
Opbrengsten uit vlottende activa		751	5.108	437
Andere financiële opbrengsten		752/9	28.782	26.606
Niet-recurrente financiële opbrengsten	6.12	76B	-	-
Financiële kosten (-)	6.11	65/66B	10	4
Recurrente financiële kosten		65	10	4
Kosten van schulden		650	-	-
Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)...(+)/(-)		651	-	-
Andere financiële kosten		652/9	10	4
Niet-recurrente financiële kosten	6.12	66B	-	-
Positief (Negatief) resultaat van het boekjaar voor belasting (+/-)		9903	42.630	58.877
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen		780	-	-
Overboeking naar de uitgestelde belastingen		680	-	-
Belastingen op het resultaat (+)/(-)		67/77	-	-
Belastingen		670/3	-	-
Regularisering van belastingen en terugnemingen van voorzieningen voor belastingen		77	-	-
Positief (Negatief) resultaat van het boekjaar (+/-)		9904	42.630	58.877
Onttrekking aan de belastingvrije reserves		789	-	-
Overboeking naar de belastingvrije reserves		689	-	-
Te bestemmen positief (negatief) resultaat van het boekjaar (+/-)		9905	42.630	58.877

Resultatenrekening

De resultatenrekening van GO! centrale diensten vertoont in 2023 een daling in zowel de bedrijfsopbrengsten als het bedrijfsresultaat vergeleken met 2022. De stijging in bedrijfskosten, met name de aanzienlijke toename in afschrijvingen en niet-recurrente bedrijfskosten, hebben bijgedragen aan deze daling. Financiële opbrengsten zijn gestegen, wat positief is, maar het netto resultaat is nog steeds lager dan in 2022.

Positief bedrijfsresultaat

Totaal: 8.750K euro, fors gedaald van 31.838K euro in 2022. Dit geeft aan dat het bedrijfsresultaat veel lager is dan in 2022. Het operationeel bedrijfsresultaat wordt berekend door de operationele opbrengsten te verminderen met de operationele kosten. Dit resultaat wordt grotendeels beïnvloed door de betoelaging vanuit de Vlaamse Gemeenschap, maar ook door de meerwaarden die worden gerealiseerd bij het verkopen van schoolpatrimonium. Het GO! is echter ruim onvoldoende gefinancierd om zijn grondwettelijke bevoegdheden en zijn verantwoordelijkheden inzake infrastructuur op een goede manier uit te oefenen.

Bedrijfsopbrengsten

89.625K euro in 2023, een daling ten opzichte van 107.444K euro in 2022.

- Andere bedrijfsopbrengsten: 47.703K euro, licht gestegen van 45.741K euro in het vorige boekjaar.
- Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten: 41.922K euro, aanzienlijk gedaald van 61.703K euro in het vorige boekjaar. Dit zijn eenmalige inkomsten die niet regelmatig voorkomen, zoals winst uit de verkoop van activa.

Bedrijfskosten

80.875K euro in 2023, een toename ten opzichte van 75.606K euro in het vorige boekjaar.

- Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen: 10K euro, een stijging vergeleken met een afname van 6K euro in het vorige boekjaar.
- Diensten en diverse goederen: 21.330K euro, een stijging van 17.679K euro. Dit omvat kosten zoals huur en andere operationele uitgaven.
- Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen: 17.293K euro, iets hoger dan de 16.472K euro van het vorige boekjaar. Dit zijn personeelskosten.
- Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, immateriële en materiële vaste activa: 29.698K euro, gestegen van 24.753K euro. Dit zijn kosten gerelateerd aan de afschrijving van activa.
- Voorzieningen voor risico's en kosten: -766K euro, tegenover een toevoeging van 11.963K euro in het vorige boekjaar. Dit betekent dat er een terugname van voorzieningen heeft plaatsgevonden, wat de kosten verlaagt.
- Andere bedrijfskosten: 8.359K euro, gestegen van 4.497K euro.
- Niet-recurrente bedrijfskosten: 4.951K euro, aanzienlijk gestegen van 248K euro. Dit zijn eenmalige kosten, zoals verlies uit de verkoop van activa.

FINANCIËEL RESULTAAT

Het financieel resultaat wordt berekend door de financiële opbrengsten te verminderen met de financiële kosten. Het saldo wordt grotendeels beïnvloed door de financiële opbrengsten, die betrekking hebben op het in resultaat nemen van de investeringstoelage.

Financiële opbrengsten

Totaal: 33.890K euro, een stijging ten opzichte van 27.043K euro in het vorige boekjaar.

- Opbrengsten uit vlottende activa: 5.108K euro, aanzienlijk gestegen van 437K euro.
- Andere financiële opbrengsten: 28.782K euro, licht gestegen van 26.606K euro.

Deze hebben hoofdzakelijk betrekking op de in resultaatname van de investeringstoelage, inkomsten uit beleggingen en moratoriumintresten op de teruggave van grondbelastingen.

Financiële kosten

Totaal: 10K euro, licht gestegen van 4K euro.

De financiële kosten bedragen 10K euro en zijn met 6K euro gestegen ten opzichte van vorig boekjaar. Het betreffen bankkosten die betrekking hebben op commissies voor openstaande bankwaarborgen en kosten gerelateerd aan het financieel beheer.

RESULTAAT

Resultaat voor belasting

42.630K euro, gedaald van 58.877K euro. Dit is het resultaat voordat belastingkosten in aanmerking worden genomen.

Belastingen

Belastingen op het resultaat: Geen belastingen vermeld voor beide boekjaren. Dit betekent dat er geen belastingkosten zijn opgenomen in de resultatenrekening.

Resultaat van het boekjaar

GO! centrale diensten realiseerde in 2023 een positief resultaat van het boekjaar van 42.630K euro, een daling ten opzichte van 58.877K euro in 2022. Dit is het uiteindelijke netto resultaat na aftrek van alle kosten.

Reserves

Onttrekking aan de belastingvrije reserves en overboeking naar de belastingvrije reserves: Geen wijzigingen in 2023.

Te bestemmen resultaat

Het te bestemmen positieve resultaat van het boekjaar bedraagt 42.630K euro, een daling ten opzichte van 58.877K euro in 2022. Dit is het resultaat dat beschikbaar is voor toevoeging aan de reserves. Dit resultaat wordt toegevoegd aan het gecumuleerd overgedragen resultaat van -211.155K euro per einde vorig boekjaar, waardoor het over te dragen resultaat per einde boekjaar -168.525K euro bedraagt.

Go! Wij
bereiken
meer

het Gemeenschapsonderwijs
Willebroekkaai 36- 1000 Brussel

g-o.be

